

ÅRSRAPPORT 13



SPAREBANKEN MØRE

Innhold

4	Hovedtall konsern
8	Administrerende direktør
10	Gode utsikter for Møre og Romsdal
12	Stor tillit i markedet
14	Satser på næringslivet
16	Organisasjon og ledelsesstruktur
17	Administrerende direktørs ledergruppe
20	Datterselskap
22	Styrets medlemmer
24	Styrets årsberetning
35	Regnskap og noter
39	Resultat og balanse
42	Egenkapitaloppstilling
44	Kontantstrømpoppstilling
45	Noteopplysninger
100	Erklæring i henhold til verdipapirhandellovens § 5-5
101	Revisjonsberetning
102	Kontrollkomiteens årsberetning
103	Tillitsvalgte organer
104	Hovedtall konsern
107	Eierstyring og selskapsledelse
114	Kontornettet

LOKAL SPILLE PÅ LAG SAMARBEIDE
INITIATIV SELVSTENDIG SPAREBANK
ØKT VERDISKAPING RÅDGIVNING
NÆRHET TIL KUNDENE AKTIVE OG
ENGASJERTE MEDARBEIDERE TIL Å
STOLE PÅ **ENGASJERT** SELVSTENDIG
KUNDEREFFEKTIV LOKALSAMFUNNET
SAMFUNNSINTERESSERT MOTIVASJON
LOKALT LYTTE HJELPSOMME **NÆR**
KULTUR ARBEIDSGLEDE BIDRAGSYTER
I LOKALSAMFUNNET VERDIER TRYGG
RYDDIG OG PÅLITELIG MERVERDI
BIDRAGSYTER **SOLID** MEDSTANDER
LOKAL SPILLE PÅ LAG SAMARBEIDE
INITIATIV SELVSTENDIG SPAREBANK
ØKT VERDISKAPING RÅDGIVNING
NÆRHET TIL KUNDENE AKTIVE OG
ENGASJERTE MEDARBEIDERE TIL Å
STOLE PÅ ENGASJERT SELVSTENDIG
KUNDEREFFEKTIV LOKALSAMFUNNET
SAMFUNNSINTERESSERT MOTIVASJON
LOKALT LYTTE HJELPSOMME NÆR
KULTUR ARBEIDSGLEDE BIDRAGSYTER
I LOKALSAMFUNNET VERDIER TRYGG
BIDRAGSYTER SOLID MEDSTANDER
RYDDIG OG PÅLITELIG MERVERDI

HOVEDTALL KONSERN

Resultat

(mill. kroner)	2013	2012	2011	2010	2009
Netto renteinntekter	1 042	936	909	862	802
Andre driftsinntekter	174	180	171	170	154
Netto avkastning på finansielle investeringer	28	110	43	134	102
Sum inntekter	1 244	1 226	1 123	1 166	1 058
Sum driftskostnader	569	605	559	528	513
Planendring pensjon		-166			
Resultat før tap	675	787	564	638	545
Tap på utlån, garantier mv.	54	47	40	31	82
Resultat før skatt	621	740	524	607	463
Skattekostnad	171	210	145	149	128
Resultat for regnskapsåret	450	530	379	458	335

Balanse

Forvaltningskapital	54 627	51 632	48 468	44 441	41 391
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	52 104	48 530	46 375	42 400	40 680
Utlån til og fordringer på kunder	46 122	43 434	40 305	37 676	35 851
Innskudd fra kunder	28 056	27 081	25 325	24 551	21 793

Nøkkeltall

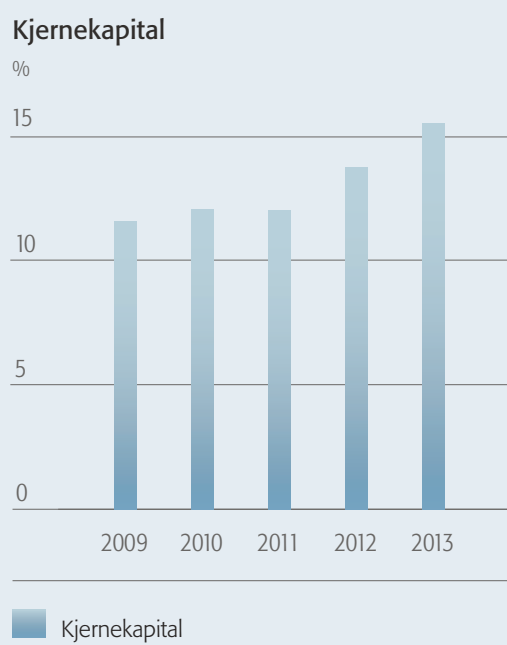
Egenkapitalforrentning	11,6	16,3	12,2	16,0	14,1
Egenkapitalforrentning (korr. for planendring pensjon)		12,6			
Kostnader i prosent av inntekter	45,7	35,4	49,8	45,3	47,2
Kostn. i prosent av inntekter (korr. for planendring pensjon)		48,8			
Tap i % av utlån 1.1	0,12	0,12	0,11	0,08	0,23
Tapsutsatte engasjement i % av utlån (før tapsnedskr.)	1,16	1,34	1,95	2,45	2,96
Tapsutsatte engasjement i % av utlån (etter tapsnedskr.)	0,80	0,96	1,30	1,74	2,10
Innskuddsdekning i %	60,8	62,3	62,8	65,2	60,8
Kjernekapital i % 1) 2)	15,48	13,68	12,00	12,03	11,55
Ren kjernekapital i % 1) 2)	12,50	10,55	10,40	10,30	9,82
Årsverk	391	410	416	401	412

Egenkapitalbevis (morbank)

Resultat pr. egenkapitalbevis (kroner)	18,45	27,75	23,27	24,42	24,35
Egenkapitalbevisbrøken i % 1.1 (gjennomsnitt for 2013)	47,7	46,0	46,0	46,0	43,8
Kurs på Oslo Børs (kroner)	198	160	178	207	192
Pris/Bokført verdi (P/B)	0,89	0,73	0,94	1,10	1,13
Kontantutbytte pr. egenkapitalbevis (kroner)	8,00	12,00	8,00	12,00	12,00

1) Standardmetoden i Basel II

2) Inkl. forslag til årsoppgjørdisposisjoner



2013 | OG VIDERE

Solid bank i en solid region

2013 var et år hvor Sparebanken Møre gjennomførte flere strategiske grep for å møte den nye hverdagen som nå råder i vår bransje. Banknæringen har gjennomgått vesentlige tilpasninger til nytt regelverk og nye krav til kapitaldekning. Samtidig er det viktig for oss å levere de aller beste tjenestene til kundene våre, og gjennom det bidra til at den positive utviklingen som Møre og Romsdal har hatt de siste årene kan fortsette. Gjennom de grepene Sparebanken Møre tok i 2013 har vi nå et solid fundament for dette arbeidet.

SOLID BANK

Årsresultatet for 2013 i Sparebanken Møre var godt. Resultatet viser effektene av de grepene vi satte i verk ved inngangen til året. Vi har økt rentenettoen, redusert kostnadene, og har samtidig svært lave utlånstap. I tillegg har vi økt vår soliditet betraktelig gjennom 2013, både ved å hente inn ny egenkapital og samtidig tilføre kapital gjennom en positiv drift.

s. 8

CODE UTSIKTER

Utsiktene for Møre og Romsdal synes fortsatt å være positive. Industriproduksjonen vil øke noe både i år og neste år. Dette har sammenheng med fortsatt oppgang innen produksjon av verkstedprodukter inklusive bygging av skip, konsumprodukter og etter hvert også innen kraftkrevende industri.

s. 10

TILLIT I MARKEDET

Sparebanken Møre fikk i 3. kvartal 2013 inn 375 millioner kroner i ny egenkapital gjennom emisjon. Selvstendighet, soliditet, handlefrihet og økt satsing på næringslivet, var styrets enstemmige begrunnelse for emisjonsbeslutningen.

s. 12

5,7_{MRD}

total ansvarlig kapital

12,50_%

ren kjernekapital

375_{MILL}

ny egenkapital gjennom emisjon



SOLID BANK

OLAV ARNE FISKERSTRAND | ADMINISTRERENDE DIREKTØR

En solid bank i et solid fylke

2013 var et år hvor Sparebanken Møre gjennomførte flere strategiske grep for å møte den nye hverdagen som nå råder i vår bransje. Banknæringen har gjennomgått vesentlige tilpasninger til nytt regelverk og nye krav til kapitaldekning. Samtidig er det viktig for oss at vi leverer de beste tjenestene til kunder fra vårt fylke, og gjennom dette bidrar til at den positive utviklingen som Møre og Romsdal har hatt de siste årene kan fortsette. Gjennom de grepene Sparebanken Møre tok i 2013, har vi nå et godt fundament for dette arbeidet.

Inngangen til 2013 bar preg av at vi ønsket å tilpasse organisasjonen slik at fokuset på kundene ytterligere skulle bedres. Vi kortet ned på beslutningsveiene, etablerte nye og kompetente bransjeteam på næringsliv og utviklet distribusjonskonseptet med nye, teknologiske løsninger. Målet om nærhet til og tilgjengelighet for kundene, stod i denne prosessen sentralt. Effektiviseringsprosessen, både internt og ut mot våre kunder, var vellykket. Viljen og evnen blant de ansatte var stor for at vi skulle få det til – alle ansatte ønsker at det skal være en god opplevelse å være kunde i Sparebanken Møre.

De regulatoriske endringene de siste årene har vært en vesentlig saksforutsetning for oss og banknæringen generelt. Krav til god soliditet og god likviditetsstyring har stått stadig høyere på agendaen, og bankene har startet tilpasningen til de nye kravene. Vi er sterk tilhenger av at regelverket som legges på bankene skal være forutsigbart og harmonisert på tvers av bankene som konkurrerer i samme marked. I løpet av 2013 har de nye kravene blitt mer klarlagt, men fremdeles er det områder som vil følges tett i årene som kommer.

Økte krav til egenkapital og god likviditet har utvilsomt sin kostnad. Når «råvareprisene» øker, er det naturlig at også sluttprisen til kundene går opp. Samtidig må de andre interessentene bidra. Sparebanken Møre hentet i 2013 ny egenkapital hos nye og eksisterende eiere gjennom en svært vellykket emisjonsprosess. Videre har vi internt i banken gjennomført vesentlige effektiviseringstiltak som har medført lavere kostnader. Disse grepene har gjort at vår bank er svært solid ved utgangen av 2013. Vi har en god kapitaldekning, gitt de nye kravene til egenkapital som nå gjelder.



«Krav til god soliditet og god likviditetsstyring har stått stadig høyere på agendaen, og bankene har startet tilpasningen til de nye kravene.»

Møre og Romsdal forblir også et solid fylke. I Sparebanken Møre merkes dette blant annet gjennom svært lave utlånstap de siste årene. Fylket har et bredt sammensatt næringsliv, hvor særlig industrien og de maritime næringene står sterkt. Likevel er nær 70 prosent av sysselsettingen i vårt fylke knyttet til tjenesteytende sektorer. Disse sektorene, og da spesielt offentlig sektor, vil kunne virke som en stabilisator ved et eventuelt økonomisk tilbakeslag. Ved utgangen av 2013 er arbeidsledigheten i Møre og Romsdal lavere enn landsgjennomsnittet, og det er ikke forventet at denne vil stige vesentlig i året som kommer.

Tilpasningsdyktigheten for det lokale næringslivet har vært, og vil være, stor. Fylket nyter godt av å ha utviklingsorienterte og kompetansepregede næringsklynger. Verftene har ved utgangen av året en god ordresituasjon. Samtidig satte eksporten av fisk nye rekorder i 2013, med en verdi på over 60 mrd. kroner. Vi ser en tiltakende vekst i viktige markedsland. For våre eksportnæringer og importkonkurrerende næringer

utviklet også kronekursen seg positivt i løpet av fjoråret. En viktig faktor for Møre og Romsdal er at vi er store på matproduksjon. Om noen produkter eller tjenester skal ha lav elastisitet i etterspørselen, og dermed bidra til ytterligere å motvirke en potensielt økonomisk tilbakegang, så må det være disse.

Årsresultatet for 2013 i Sparebanken Møre var godt. Resultatet viser effektene av de grepene som ble satt i verk ved inngangen av året. Vi har økt rentenettoen og redusert kostnadene, samtidig som vi har svært lave utlånstap. I tillegg har vi økt vår soliditet betraktelig gjennom 2013, både ved å hente inn ny egenkapital og samtidig tilføre kapital gjennom en positiv drift. Vi vil fremdeles ha stort fokus på å drive effektivt, utnytte vår bankkompetanse og dra nytte av vår kjennskap og nærhet til kundene.

Sparebanken Møres samfunnsengasjement er betydelig. I tillegg til å være en stor arbeidsplass i fylket, bidrar vi hvert år innenfor kultur, idrett, undervisning og talentutvikling. Lokalsamfunnene som banken opererer

i er de største eierne av Sparebanken Møre. Derfor nyter også disse godt av gode resultat og en solid drift. Over halvparten av årets utdelte overskudd går tilbake til blant annet idrettslag, unge talent, møteplasser for det lokale næringslivet og kunnskapsoppbyggende prosjekter. Gjennom våre utbyttemidler til samfunnet, setter vi stor pris på å kunne medvirke til at Møre og Romsdal forblir et fylke hvor det er godt å leve, hvor næringslivet kan utvikle seg videre og hvor talentene får lov til å blomstre.

Med vennlig hilsen

Olav Arne Fiskerstrand

STADIG VEKST I 2014

INGE FURRE | SJEFØKONOM

Gode utsikter for Møre og Romsdal

Det ligger an til en moderat produksjonsvekst i fylket de nærmeste par årene. Svekkelsen av kronekursen bidrar positivt hva angår eksportnæringenes konkurranseevne. På den annen side er husholdningenes kjøpe- og investeringslyst for tiden avdempet. Produksjonsveksten blir trolig sterk nok til å holde arbeidsledigheten på et fortsatt lavt nivå.

Møre og Romsdal er et eksportfylke. Det er derfor naturlig å ta utgangspunkt i de internasjonale økonomiske rammebetingelsene ved en vurdering av utsiktene for fylket. Det ser ut til at veksten i verdensøkonomien kan bli rundt 3,75 prosent i 2014. Trolig vil veksten bli litt høyere i 2015 som følge av utsikter til en begynnende vekst i eurosonen. Videre vil det komme viktige vekstbidrag fra fremvoksende økonomier, spesielt Kina og India. Veksten i USA kan ventes å bli moderat, anslagsvis 2,5 prosent i år og noe høyere neste år.

Den største risikofaktoren i internasjonal økonomi er trolig knyttet til den økono-

miske utviklingen i Kina, og om landet kan unngå en bankkrise. Mange frykter at bankene kan få store tap som følge av sterk vekst i boligprisene og høy gjeldsoppbygging de siste årene. Så langt har imidlertid de store internasjonale prognoseinstitusjonene tonet ned denne faren. Således er det ingen som legger dette scenariet til grunn i sine basis prognoser. Myndighetene i Kina har et produksjonsmål for BNP på 7 prosent for 2014.

Situasjonen i Norsk økonomi er fortsatt tilfredsstillende. Ledigheten er lav og det er høy aktivitet i de fleste næringer, og i offentlig sektor. Veksten er imidlertid lavere

nå enn i 2012 da BNP-veksten i Fastlands-Norge, dvs. norsk økonomi utenom oljevirksomhet og utenriks sjøfart, kom opp i 3,4 prosent. I år blir veksten trolig rundt 2 prosent. Nedgangen i veksten siden 2012 må sees i sammenheng med at husholdningene er blitt mer forsiktige hva angår forbruk og investeringer. Dette skyldes trolig at ledigheten og kunderentene har steget litt. Dessuten har det vært mange negative medieoppslag om utsiktene for norsk økonomi det siste året. Dette kan ha gjort husholdningene tilbakeholdne.

I 2015 ligger det an til litt høyere vekst i norsk økonomi. Sannsynligvis vil BNP-



«Deler av de viktigste næringene i Møre og Romsdal har utviklet seg klart bedre enn flere av de øvrige industrinæringene i Norge.»

veksten i Fastlands-Norge komme opp i 2,5 prosent. Årsaken til at veksten trolig vil bli litt sterkere etter hvert er at det er utsikter til bedre konjunkturer ute. Dessuten vil investeringene i infrastruktur trolig ta seg opp. Endelig vil svekkelsen av kronekursen bidra til økt eksport gjennom bedret konkurranseevne for eksportindustrien.

Boligprisene i Norge falt utover høsten i fjor dersom det korrigeres for normale sesongvariasjoner. Fremover virker et begrenset prisfall sannsynlig. Det er flere årsaker til dette. Nivået er høyt og stemningen i husholdningssektoren er blitt mer negativ. Det kan derfor ikke utelukkes at flere boligeiere selger sin bolig tidligere enn planlagt av frykt for at prisene vil falle ytterligere. Noe priskrakk, dvs. et fall på 20-30 prosent, virker lite sannsynlig. Skulle en slik utvikling true, vil myndighetene komme med tiltak som skattelettelser, økte offentlige utgifter eller rentekutt. Et slikt pris-scenario er heller ikke mulig uten at ledigheten stiger markert. Dette vil myndighetene etter beste evne søke å motvirke.

Utsiktene for Møre og Romsdal synes fortsatt å være positive. Industriproduksjonen

vil øke noe både i år og neste år. Dette har i sammenheng med fortsatt oppgang innen produksjon av verkstedprodukter inklusive bygging av skip, konsumprodukter og etter hvert også innen kraftkrevende industri. De viktigste næringene for fylket er bygging av skip, verkstedindustrien, samt produksjon av andre investeringsvarer. Dessuten er aktiviteten i petroleumssektoren viktig. Deler av disse næringene har utviklet seg klart bedre enn flere av de øvrige industrinæringene i Norge. Det er derfor sannsynlig at industriproduksjonen i fylket vil utvikle seg bedre enn landsgjennomsnittet fremover.

Også innenfor privat tjenesteyting i fylket ligger det an til oppgang i produksjon og etterspørsel. I disse næringene vil også sysselsettingen trolig ta seg opp. Hovedårsaken til oppgangen er økte inntekter som følge av høyere lønnsinntekter og offentlige stønader. Også skattelettelser vil bidra fremover. Dessuten er det et betydelig omfang av privat tjenesteyting knyttet til oljevirksomheten. På kort sikt preges imidlertid disse sektorene også i vårt fylke av det faktum at husholdningene er blitt mer forsiktige hva angår forbruk og investeringer.

Produksjonen i offentlig forvaltning er av Statistisk sentralbyrå anslått å øke med 2,3 prosent i 2013 både for landet som helhet og for fylket. I 2014 og 2015 ventes veksten å bli omtrent som i fjor eller litt lavere. Økte investeringer i offentlig administrasjon, undervisning og helse- og sosialtjenester bidrar nå til å holde investeringene i Møre og Romsdal oppe. For de neste to årene ventes utviklingen i investeringene i offentlig forvaltning å bli omtrent på linje med nivået i 2013.

Produksjonsveksten de nærmeste to årene vil medføre økt etterspørsel etter arbeidskraft. Samtidig vil også arbeidsstyrken vokse. Den anslåtte utviklingen i arbeidsstyrken og sysselsettingen indikerer stabil eller en liten økning i arbeidsledigheten i Møre og Romsdal. Ved inngangen til 2014 utgjorde antall registrerte arbeidsledige i fylket 2,1 prosent av arbeidsstyrken. Møre og Romsdal vil trolig fortsatt være blant de fylkene i landet som har lavest arbeidsledighet.

STOR TILLIT I MARKEDET

RUNAR SANDANGER | BANKSJEF TREASURY & MARKETS

En emisjon for soliditet og regionalt næringsliv

Sparebanken Møre fikk i 3. kvartal 2013 inn 375 millioner kroner i ny egenkapital gjennom flere emisjoner av egenkapitalbevis. Selvstendighet, soliditet, handlefrihet og økt satsing på næringslivet, var styrets enstemmige begrunnelse for emisjonsbeslutningen. Banksjef Runar Sandanger var ansvarlig for gjennomføringen.

- Egentlig var dette vedtaket en konsekvens av bankens strategi, sier Runar Sandanger, banksjef med ansvar for seksjon Treasury & Markets. Han sikter til beslutningen som sier at Sparebanken Møre skal være en selvstendig alliansefri regionbank med kapital og kompetanse til å betjene det regionale markedet.

- Da må vi ligge i forkant av utviklingen, smiler Sandanger. – Vi ønsker å ha kapital

og likviditet til å kunne være herre i eget hus.

- Det grunnleggende er Basel III. En tredobling av kravet til bankenes rene kjernekapital var tøffere enn noen hadde tenkt seg, og tidsfristen er kort. I tillegg signaliserte både politiske myndigheter og Finanstilsynet enda strengere krav for norske banker. Det er generelt en fornuftig innstilling, og det er også helt i tråd med de kravene vi må stille til oss selv som regionbank. Vi vil helst ligge

i forkant. Soliditet er helt avgjørende for oss. Vi valgte å handle.

- Er det rating og innlånsrenter du tenker på?

- Absolutt. Husk på at vi har et gap mellom innskudd og utlån på nærmere 20 milliarder kroner som må hentes på de samme arenaene som andre norske og nordiske banker låner penger på. Det å være en mindre bank er ikke noe fortrinn her. Det eneste som tel-



ler er å ha en soliditet og en rating som gjør at vi får låne på samme vilkår som de store konkurrentene våre. Kjøper vi "råvarene" for dyrt, mister vi konkurransekraft.

GODT GJENNOMTENKTE EMISJONER

Enkelte har hevdet at Sparebanken Møre var i friskeste laget. At emisjonene var store og at banken kjøpte pengene for dyrt. Størrelsen forklarer Runar Sandanger på denne måten:

- Basel III kom, som sagt, fortære og tøffere enn ventet og næringslivet signaliserte økt behov for finansiering. Samtidig så banken gode markedsmuligheter, ikke minst innenfor næringslivet.

I tillegg har Sparebanken Møre en klar utbyttepolitikk. Den sier at resultatet skal sikre eierne av egenkapitalen en konkur-

ransedyktig langsiktig avkastning i form av utbytte og verdistigning på egenkapitalen. Vi har en stor andel av små investorer med forventninger til årlig utbytte. Det er en del av det å være en regional bank med en god historie og en sterk lokal identitet. Denne forankringen er svært viktig for oss. Dette kom også til uttrykk i hvordan emisjonene ble lagt opp. 275 millioner gikk i en rettet emisjon, mens 100 millioner ble hentet inn i en reparasjonsemisjon. Det lokale engasjementet var svært tydelig.

NÆRINGSLIVET I REGIONEN GÅR BRA

Høy aktivitet og lav arbeidsledighet skaper positivitet, behov for videre utvikling og vilje til å satse. Og med det – økt etterspørsel etter finansiering. – Skal vi være en bank for næringslivet i regionen må vi tilpasse oss markedet og endringer i rammebetin-

gelsene. Sparebanken Møre fremstår mer solid enn noen gang og vi har finansielle muskler og ambisjoner om fortsatt å være en sterk samarbeidspartner for næringslivet i regionen.

Fremtiden ser lovende ut. De nye mulighetene som emisjonene fører med seg har vært en vitamininnsprøytning, for banken som sådan, og for alle som jobber mot næringslivet, avslutter Sandanger.

Bilde f.v.:

Terje Krøvel, banksjef Næringsliv Sunnmøre
Runar Sandanger, banksjef Treasury & Markets
Jone R. Slinning, leder Compliance
Anne-Britt Jensen, fagsjef Adm./Informasjon

SATSER PÅ NÆRINGSLIVET

TERJE KRØVEL | BANKSJEF NÆRINGSLIV SUNNMØRE

Næringslivet vil ha med Sparebanken Møre i fremtiden

«Penger til volumvekst, omorganisering, kompetanseheving, forbedret distribusjon, fornøyde kunder og mer spennende oppgaver for medarbeidere på hugget. Det er nesten så det er for mye å sette på trykk i en årsberetning.»

Terje Krøvel, næringslivsansvarlig og arkitekten bak det nye næringslivskonseptet, mønstrer skribenten med milde øyne bak brilleglassene. Selv om hvert ord i inngangen er sant, er det klart at dette blir en prat om stor satsingsvilje og optimisme, paret med nøkternhet, soliditet og et sterkt engasjement for medarbeiderne og Møre og Romsdal.

– Vi har vært opptatt av å sikre at den satsingen vi gjør er helhetlig. Vi vet hvem vi skal betjene i dag og i morgen, vi kjenner hverdagen deres og behovene for kapital og kompetanse. I tillegg har vi sørget for god

lokal distribusjon og sterke fagmiljøer som ivaretar både kundenes og medarbeidernes behov, sier Terje Krøvel. – Totalt sett er Sparebanken Møre markedsleder i Møre og Romsdal i betydningen antall kunder. Vi har sagt at vi skal være nr 1 bank i fylket. Vi skal være den beste banken og du kan bare skrive at vi tar markedsandeler.

NYE ARBEIDSMÅTER HAR GITT ØKT EFFEKTIVITET OG ØKT TRIVSEL

Når man har vokst jevnt og trutt over tid, er det nyttig med en gjennomgang og revisjon av vaner og handlingsmønstre. For næringslivsseksjonen i Sparebanken Møre har det resultert i spissing av kompetanse, standardisering av prosesser, bedre resultatoppfølging og mer utadrettet virksomhet.

– Både kunder og medarbeidere gir gode tilbakemeldinger på det vi har gjort, sier Terje Krøvel. – For medarbeiderne betyr det først og fremst at prosesser gjennomføres raskere og sikrere, slik at de kan bruke mer tid på kompetansekrevende oppgaver i prosjektene og mer tid ute hos kundene.

NY BRANSJEINNDELING, NY KOMPETANSE OG FORSTERKET DISTRIBUTUSJON

Vi skal være best på marin, industri, offshore/supply, eiendom, handel, service/tjenesteyting og SMB-selskaper fordi dette er de seks viktigste grupperingene i Møre og Romsdal.

Da må hver eneste kunde betjenes av spesialister. Det nye ved inndelingen etter bransjer er først og fremst at vi har skilt offshore/supply ut fra industri og fått to spesialiserte enheter med ulik spisskompetanse.

Distribusjonen er endret ved at 6 regionale næringslivsavdelinger er blitt til 3 kompetansesentre i henholdsvis Ålesund, Molde og Ulsteinvik, som har næringslivsmedarbeidere ute i kontornettet. Tyngre fagmiljøer og skjerpet uterepresentasjon viser seg å glede både kunder og medarbeidere. Ikke minst har kompetanseoverføring mellom fagmiljøer og enkeltpersoner fått et solid oppsving.

Krøvel legger til at omorganiseringen var helt nødvendig for kundeopplevelsen. Nå kan vi faktisk med hånden på hjertet si at frisøren og offshorerederer betjenes like godt ut i fra sine behov og forutsetninger. – Ikke glem at i vårt område er de to naboer og snakker bank over gjerdet.

LOKALKUNNSKAPEN ER VIKTIGERE ENN NOEN SINNE

Nå vil skribenten prøve seg:

– Du snakker mye om lokalkunnskap, Krøvel, men ærlig talt; har ikke den fått mindre betydning med årene? Det kan nesten høres ut som om banker ikke vet at verden har krympet?

– Jeg vil si snarere tvert i mot. Det som preger vår tid er at alt går fortere og fortere, og at konsekvensene av feil blir større og større. Vi har 30 kontorer rundt om i lokalsamfunnene og kjenner rammevilkårene for forretningsdrift i den enkelte bransje og det enkelte lokalsamfunn bedre enn noen. Møre og Romsdal preges av flere sykliske næringer, som for eksempel skipsbygging, fiske og fiskeindustri. Ikke bare påvirkes disse bedriftene selv av syklusene, det smitter til leverandørsiden og lokalsamfunnene også. På samme måte kan du vanskelig diskutere den ideelle plasseringen av en ny butikk eller et eiendomsprosjekt, uten å kjenne folks vaner og handlemønstre.

Krøvel ser ut på vind og regn mens han trekker pusten.

– Og så er det dette med å kjenne kulturen. Kundene våre snakker mye om det. De sier at det er betryggende at vi har en felles plattform i opphav og kultur. Verdisettet vårt sier "engasjert, nær og solid". Det ligger mye lokalforståelse og -forpliktelse i de ordene der.

– Men det å være lokal er ikke noen gratisbillett, fortsetter han og smiler. – Kundene stiller klare krav og forlanger at vi matcher våre større konkurrenter både på kompetanse og løsninger. Næringslivet i Møre og Romsdal har ikke blitt hva det er ved å gi ved dørene.



**TOR
EKROLL**

**AVDELING
EIENDOM**



**METTE
KOLVIK**

**AVDELING
HANDEL OG
TJENESTE-
YTENDE**



**SVEINUNG
KLAKEGG**

**AVDELING
INDUSTRI**



**RUNAR
DEBESS**

**AVDELING
MARIN**



**MARIANNE
KVINNESLAND**

**AVDELING
OFFSHORE
OG SUPPLY**



**ROBERT
NERHUS**

**AVDELING
SMB**

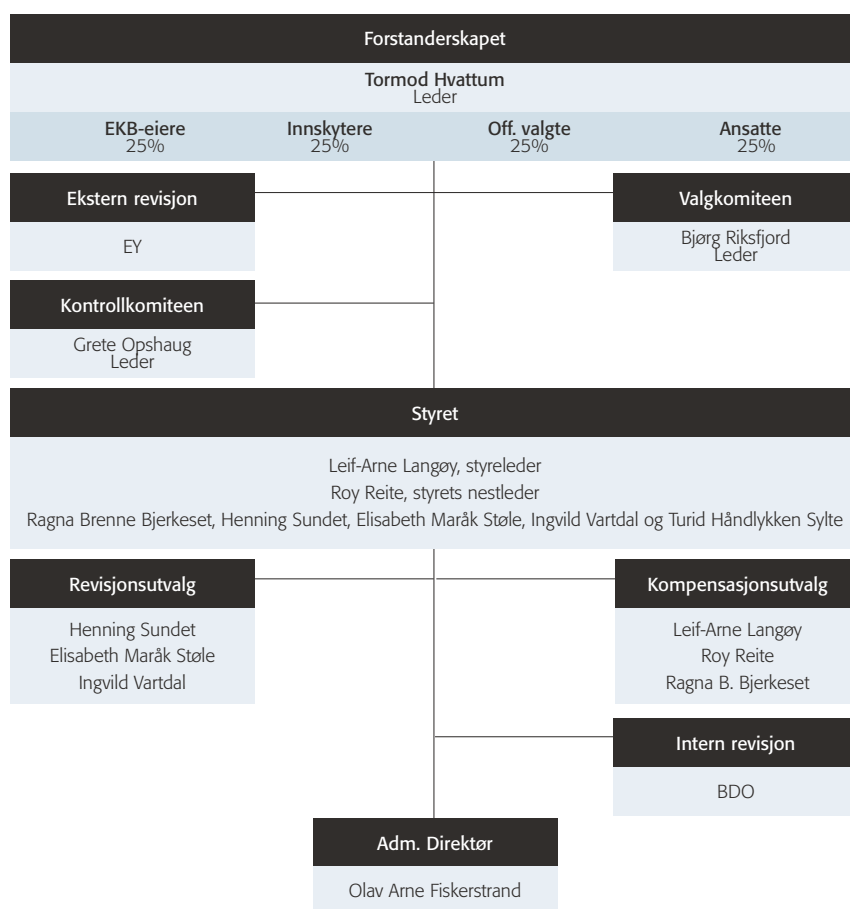
Organisasjon og ledelsesstruktur

Forstanderskapet er bankens øverste organ. Hovedoppgavene til Forstanderskapet er å fastsette resultatregnskapet og balansen, å velge et styre på syv medlemmer, samt å velge en kontrollkomité på fire medlemmer. Forstanderskapet er sammensatt av fire grupper, hver med en fjerdepart av medlemmene. Dette er forstandere valgt av innskyttere, egenkapitalbevisiere, av ansatte i banken og offentlig valgte. Forstanderskapet har 52 medlemmer. De offentlige representantene blir valgt av fylkestinget i Møre og Romsdal.

Konsernet Sparebanken Møre er sammensatt av morbanken og tre heleide datterselskaper. Møre Boligkreditt AS har som formål å finansiere utlån med pant i bolig og næringseiendom. Møre Eiendomsmegling AS tilbyr tjenester innen eiendomsmegling for både boligeiendommer og næringseiendommer. Sparebankeiendom AS er et eiendomsselskap som eier og driver bankens egne forretningsseiendommer.

En ny organisasjonsstruktur ble implementert våren 2013. Organisasjonsendringen medførte blant annet at lederstrukturen ble forenklet, og kunden kom mer i fokus ved at en større del av arbeidsprosessene og bemanningsressursene ble rettet mot markedet. Gjennom dette styrket Sparebanken Møre rådgivningen overfor næringslivet.

Hovedkontoret i Sparebanken Møre ligger i Ålesund. Bankens virksomhet innen personmarkedet er organisert i Divisjon Personmarked. Hver personmarkedsavdeling ledes av en banksjef som rapporterer direkte til divisjonslederen, som igjen rapporterer direkte



til administrerende direktør. I alt 30 kontor ivaretar bankens kunderettede virksomhet.

Næringslivsvirksomheten i Sparebanken Møre er organisert i tre enheter: Sunnmøre, Søre Sunnmøre og Romsdal og Nordmøre. Lederne for disse tre enhetene rapporterer direkte til administrerende direktør. Næringsliv Sunnmøre er organisert i 6 bransjeavdelinger og en forsikringsavdeling, og har i tillegg ansvar for utvikling og vedlikehold av bankens næringslivskonsept.

I tillegg består organisasjonen av 5 seksjo-

ner som hver ledes av en seksjonsbanksjef. Disse rapporterer også til administrerende direktør.

For å oppnå en effektiv kommunikasjons- og beslutningsprosess er ledergrupper det grunnleggende elementet i Sparebanken Møres ledelsesstruktur.

Bankens virksomhet er konsentrert til Møre og Romsdal, der banken har kontorer i 16 kommuner på Sunnmøre, 6 i Romsdal og 2 på Nordmøre. Pr. 31.12.2013 var det 427 fast ansatte i konsernet, tilsvarende 391 årsverk.

Administrerende direktørs ledergruppe



Olav Arne Fiskerstrand
57 år (8554)

Adm. direktør. Siviløkonom BI 1983. Ansatt første gang 1977-1979. Etter fullført utdanning ansatt på nytt i 1983. Tok til i sin nåværende stilling i 1997.



Terje Krøvel
54 år (1711)

Banksjef. Leder for Næringsliv Sunnmøre. Økonomi og administrasjon ved Møre og Romsdal Distriktshøgskole i 1983. Ansatt i banken i 1983. Stillingen har et overordnet ansvar for bankens konsept for næringslivs-markedet.



Kjell Jan Brudevoll
59 år (1190)

Banksjef. Leder for Næringsliv Søre Sunnmøre. Bankfaglig eksamen fra Bankakademiet 1985. Ansatt i Nordea i 1979. Banksjef i Glitnir 2005–2008. Banksjef i Nordea avdeling Fosnavåg 2008. Ansatt i banken i 2011.



Trond Lars Nydal
44 år (2397)

Banksjef. Leder Divisjon Personmarked. Siviløkonom ved NHH 1997. Ansatt i Sparebanken Møre i 1997 og har hatt flere ledende stillinger i banken. Stillingen har ansvar for bankens personmarkedskonsept.



Idar Vattøy
54 år (2216)

Banksjef. Leder for Seksjon Økonomi, Risikostyring og Personal. Cand.mag 1984. Utdannet ved Møre og Romsdal distriktshøgskole 1980-1982 og Møre og Romsdal Ingeniørhøgskole 1982-1984. Ansatt i banken i 1984.



Perdy Karin Lunde
56 år (2385)

Banksjef. Leder for Seksjon Forretningsutvikling. Bedriftsøkonom BI 1990. Ansatt i banken i 1977.



Runar Sandanger

55 år (1797)

Banksjef. Leder for Seksjon Treasury & Markets. Sosialøkonomisk embedseksamen (cand. oecon) Universitetet i Oslo 1983. Stipendiat Norsk Utenrikspolitisk Institutt 1982-1983. Konsulent Norges Bank 1983-1986. Ansatt i banken i 1986.



Kjetil Hauge

41 år (852)

Banksjef. Leder for Seksjon Informasjon og Compliance. Utdannet siviløkonom ved NHH 1991-1995. Ansatt i banken i 1998.



Kolbjørn Heggdal

49 år (40)

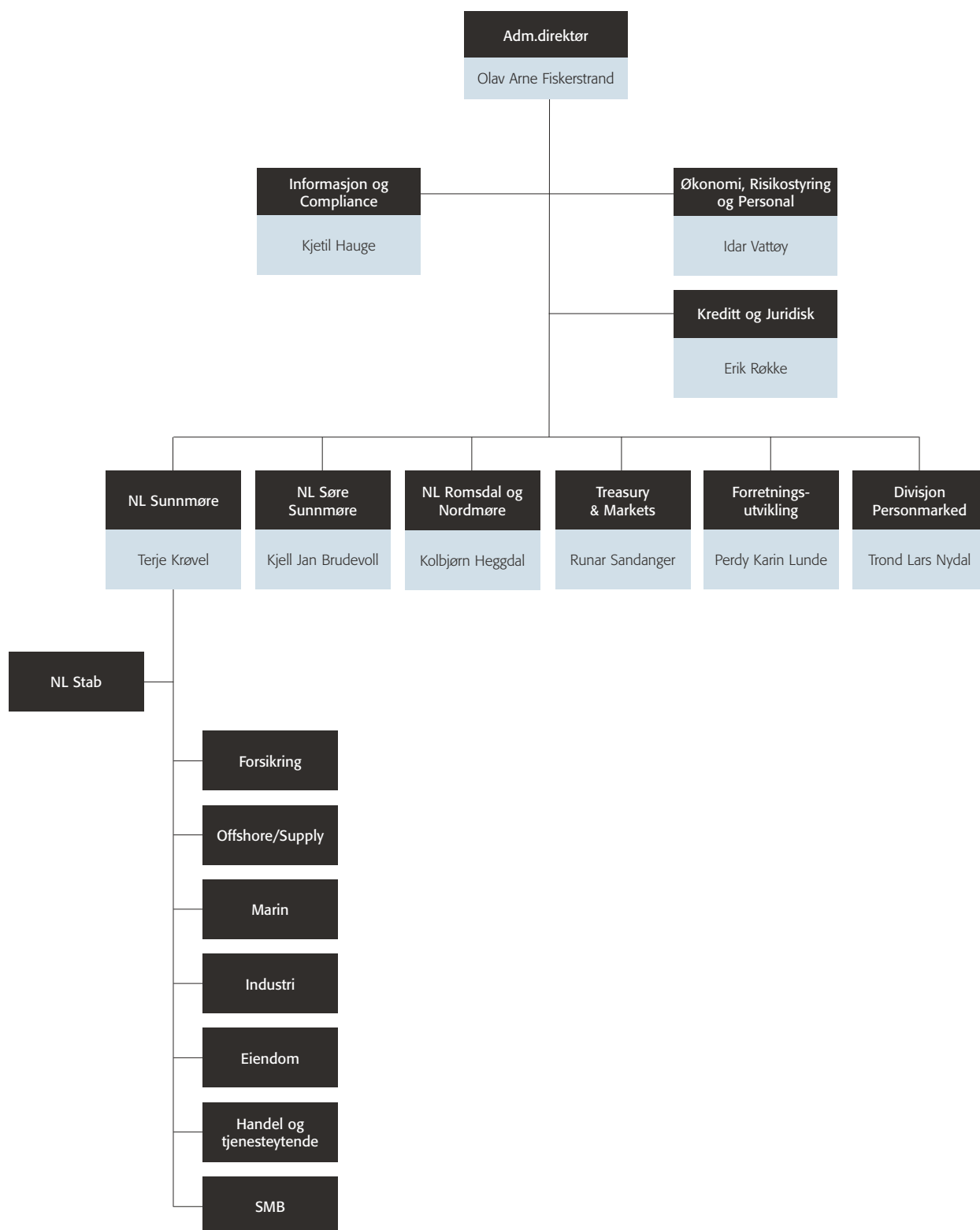
Banksjef. Leder for Næringsliv Romsdal og Nordmøre. Siviløkonom fra Handelshøyskolen BI. Har også gjennomført flere masterprogram innenfor ledelse og informasjon ved BI. Banksjef i DNB avd. Nordvest 1997-2006. Banksjef Handelsbanken avd. Molde 2006-2013. Ansatt i Sparebanken Møre i 2013.



Erik Røkke

44 år (2130)

Banksjef. Leder for Seksjon Kreditt og Juridisk. Utdannet siviløkonom ved NHH 1991-1994 og statsautorisert revisor. Ansatt i PWC i 1994. Banksjef i Ørskog Sparebank 2001-2012. Ansatt i banken i 2012.



Datterselskap



MØRE BOLIGKREDITT AS

Møre Boligkreditt AS er et heleid datterselskap av Sparebanken Møre. Selskapet har som formål å erverve lån med pant i bolig fra Sparebanken Møre og finansiere disse gjennom utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). OMF er blant de mest omsatte private obligasjonene på Oslo Børs, og regnes for å være et av de sikreste

verdipapirene i det norske markedet, etter statsobligasjoner. Møre Boligkreditt AS er Sparebanken Møres viktigste kilde til langsiktig markedsfinansiering, og har utstedt OMF både i norske og svenske kroner, samt i euro. OMF utstedt av Møre Boligkreditt AS er notert på Oslo Børs og London Stock Exchange. Daglig leder er Ole Andre Kjerstad.

NØKKELTALL 2013

NOK mill

Netto utlån til kunder	14 863
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer (OMF)	13 698
Netto renteinntekter	240
Resultat etter skatt	152

**Aaa-rating fra
Moody's**



MØRE EIENDOMSMEGLING AS

Selskapet ble etablert i 1992 og kjøpt av Sparebanken Møre i 2005. Møre Eiendomsmegling AS tilbyr meglertjenester innen kjøp og salg av bolig, fritidseiendom, prosjektmegling og næringsmegling. De er blant de største og mest erfarne meglermiljøene i Møre og Romsdal

og har 19 ansatte og kontor i Molde og Ålesund. Gjennom samarbeid med Sparebanken Møre er selskapet representert på 30 kontor rundt om i fylket og omsetter ca 400 eiendommer årlig. Daglig leder er Mona Helen Sørensen.

NØKKELTALL 2013	NOK mill
Omsetning	22
Resultat etter skatt	0
Egenkapital	11

*«Med et sterkt og kompetent team skal
vi ta markedsandelen»*

Daglig leder Mona Helen Sørensen



Styret

1. Leif-Arne Langøy STYRELEDER

Leif-Arne Langøy er utdannet siviløkonom fra Norges Handelshøyskole i Bergen. Han er bosatt i Haram kommune og er i dag eier og daglig leder i Lapas AS. I perioden 2003-2009 var Langøy konsernsjef i Aker ASA, og i 2006-2009 var han også styreleder i selskapet. Tidligere har Langøy bla vært konsernsjef i Aker Yards ASA og Aker Brattvaag. Langøy har en rekke styreverv, blant andre er han styreleder i Kværner ASA og DNV-GL AS. Han ble valgt som styreleder i Sparebanken Møre i 2011. Han var også styreleder i banken fra 1998 til 2003.

2. Roy Reite STYRETS NESTLEDER

Roy Reite er utdannet sivilingeniør fra NTNU i Trondheim og har bred erfaring fra maritim industri. Han er i dag konsernsjef i Vard Holdings Limited som er børsnotert i Singapore og har hovedkontor i Ålesund. Selskapet har datterselskap i Norge, Romania, Brasil, Singapore, Kroatia, India og Vietnam. Roy Reite har vært styremedlem i Sparebanken Møre siden 2004 og er bosatt i Ålesund kommune.

3. Ragna Brenne Bjerkeset STYREMEDLEM

Ragna Brenne Bjerkeset er utdannet sivilagronom fra UMB (Universitetet for Miljø og Biovitenskap) med tilleggsutdanning innen markedsføring, innovasjon og ledelse. Hun er også ICF sertifisert coach. Tidligere erfaring har hun fra konsulentbransjen i Møre og Romsdal og fra flere lederstillinger i TINE SA. I dag er hun ansatt som seniorrådgiver i TIBE PR. Bjerkeset har vært styremedlem i Sparebanken Møre fra 2011 og har i tillegg flere styreverv innenfor regionens næringsliv. Hun er bosatt i Fræna kommune.

**4. Henning Sundet**

STYREMEDLEM

Henning Sundet er utdannet siviløkonom fra Norges Handelshøyskole i Bergen. Han har lang erfaring fra bank og finansbransjen både nasjonalt og internasjonalt. Spesialområdet er marine og maritime næringer hvor han også har hatt en rekke tillitsverv. I dag er han finansdirektør i Borgstein AS/ Island Offshore Group og adm. direktør i Island Offshore Shipping AS. Sundet har vært styremedlem i Sparebanken Møre siden 2013. Han er også styremedlem i flere selskap i Borgstein-gruppen, samt i Bunker Oil AS. Han er bosatt i Ålesund kommune.

5. Ingvild Vartdal

STYREMEDLEM

Ingvild Vartdal er utdannet Cand. jur og har flere års erfaring som forretningsadvokat. I dag er hun advokat og partner i Adviso Advokatfirma AS, med skatt og selskapsrett som hovedarbeidsområde. Hun har vært medforfatter til boken "Internasjonal skattehåndbok". Hun er medlem i Lovutvalget for skatterett og har flere styreverv. Ingvild Vartdal er bosatt i Ålesund kommune og har vært styremedlem i Sparebanken Møre siden 2008.

6. Elisabeth Maråk Støle

STYREMEDLEM

Elisabeth Maråk Støle er adm. dir. i Møreforsking AS, og har erfaring fra ulike lederstillinger i SafeRoad, Jotun, Telenor og SCA. Støle har hatt ulike styreverv, og er nå styremedlem i Maritime Operasjoner AS og Møreforsking Molde AS. Hun er utdannet Master of Management og siviløkonom. Støle er bosatt i Ålesund og har vært styremedlem i Sparebanken Møre siden 2008.

7. Turid Håndlykken Sylte

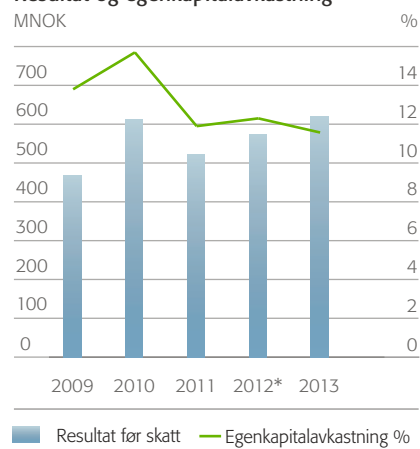
STYREMEDLEM

Turid Håndlykken Sylte er tillitsvalgt i Sparebanken Møre og har vært ansattes representant i styret siden 2012. Hun arbeider i dag som autorisert finansiell rådgiver ved avdelingen i Molde. Tidligere erfaring er blant annet fra reiseliv og bank. Hun er bosatt i Molde kommune.

Årsberetning

Regnskapet er rapportert i henhold til IFRS. Samtlige tallstørrelser er knyttet til konsernet. Tallstørrelser i parentes gjelder tilsvarende periode i fjor.

Resultat og egenkapitalavkastning



* Korrigeret for planendring pensjon

HOVEDTALL KONSERN

- Resultatet etter skatt for 2013 ble 450 mill. kroner, 80 mill. kroner lavere enn i 2012
- Egenkapitalavkastningen etter skatt utgjorde 11,6 %, mot 16,3 % for 2012
- Utlånsvolumet økte med 6,2 % i 2013, og innskuddsvolumet økte med 3,6 %
- Ansvarlig kapital ved årsskiftet var 5,7 mrd. kroner, 17,02 % av beregningsgrunnlaget, derav er 15,48 % kjernekapital og 12,50 % ren kjernekapital
- Styret er fornøyd med resultatet for 2013
- Styret foreslår ovenfor forstandskapet å utbetale et kontantutbytte på 8 kroner pr egenkapitalbevis, samt avsette 87 mill. kroner til utbyttedmidler til lokalsamfunnet. Totalt representerer dette 37 % av det samlede konsernresultatet for 2013

VIRKSOMHETSOMRÅDE OG MARKED

Konsernet Sparebanken Møre består av morbanken, kredittforetaket Møre Boligkreditt AS, eiendomsmeglerselskapet Møre Eiendomsmegling AS og eiendomsselskapet Sparebankeiendom AS. Sparebanken Møre

har definert sitt geografiske virkeområde til Møre og Romsdal, der banken ved årsskiftet har 30 kontorer i 24 kommuner.

De kunderettede aktivitetene innenfor personmarkedet er organisert som en sentral enhet, Divisjon Personmarked. Samtlige personmarkedsavdelinger (28) rapporterer til leder for Divisjon Personmarked. Denne lederen rapporterer igjen til adm. direktør. Næringslivsmarkedet er organisert i tre geografiske enheter, der de tre enhetslederne rapporterer til adm. direktør. Næringslivsmarkedet er igjen matriseorganisert ved bruk av 6 bransjelinjer (marin, offshore og supply, industri, eiendom, handel og tjenesteytende, SMB), samt forsikring.

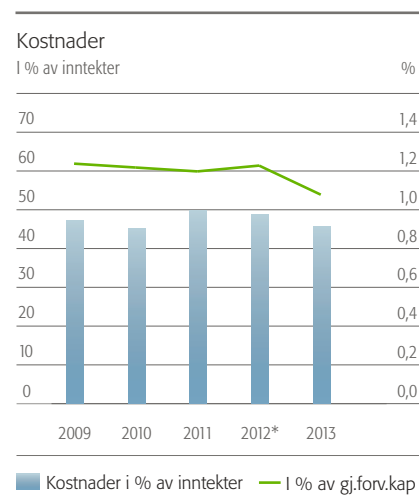
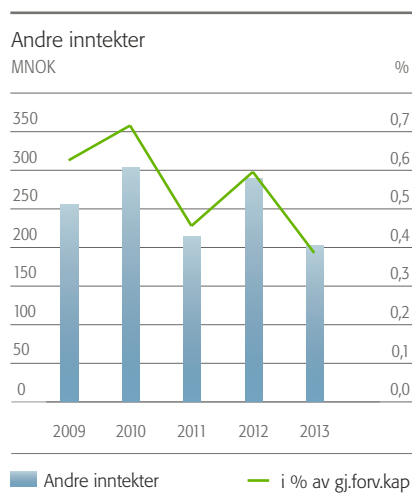
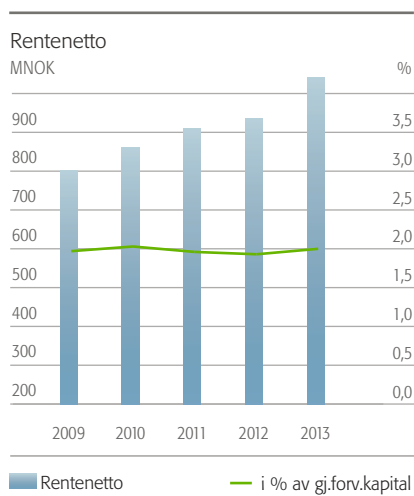
Opgavene og ansvaret i Sparebanken Møres daglige drift er fordelt slik at ressursbruken i kontornettet i utstrakt grad er prioritert direkte kunderettede aktiviteter. Øvrige oppgaver skal i størst mulig grad ivaretas av det sentrale støtteapparatet, som i organisasjonen består av fem seksjoner. Hver av disse ledes av en seksjonsbanksjef, som rapporterer til adm. direktør. Divisjonsleder Personmarked, de enkelte enhetslederne for næringsliv og seksjonsbanksjefene danner egne ledergrupper sammen med sine respektive

avdelingsledere. Styret ansetter divisjonsleder Personmarked, enhetsledere på næringsliv og seksjonsbanksjefene. Adm. direktør setter sammen bankens toppledergruppe.

Sparebanken Møre er totalleverandør av tjenester innen områdene

- finansiering
- innskudd og plasseringer
- formuesforvaltning
- økonomisk rådgivning
- betalingsformidling
- valuta- og rentehandel
- forsikring
- eiendomsmegling

I bankens distribusjonsstrategi inngår bankens kontornett, digitale kanaler, spesialistfunksjoner og telefon, som omfatter kundeservice, telebank og mobil- og brettbank. Gjennom en samordnet betjening av kundene i de ulike distribusjonskanalene skal bankens kunder få valgmuligheter, enkel tilgang på kompetente medarbeidere, god rådgivning og høy servicegrad. Banken har som mål å videreutvikle og fortsatt holde høyt kvalitetsnivå på alle disse distribusjonskanalene, for derigjennom å bidra til økt konkurransekraft, høy effektivitet og forbedret lønnsomhet.



* Korrigeret for planendring pensjon

Banktjenester på digitale medier har hatt en sterk utvikling siste årene, en utvikling som Sparebanken Møre har tatt aktivt del i, til stor nytte og glede for bankens kunder. Dialog via Facebook benyttes som en kommunikasjonskanal mot bankens kunder, og i 2014 vil banken også starte opp med å tilby kundemøter via videolink.

EGENKAPITALBEVIS – MORG

Antall egenkapitalbevisiere er stabilt, 6 106 ved inngangen til 2013 og 6 114 ved utgangen av året. 3 617 av egenkapitalbevisierne er hjemmehørende i Møre og Romsdal, og disse eier 45,7 % av eierandelskapitalen ved utgangen av året, mot 53,6 % ved forrige årsskifte. De 20 største eierne er notert med 42,9 % av eierandelskapitalen ved årsskiftet. Av disse er 6 hjemmehørende i Møre og Romsdal, med en relativ eierandel blant de 20 største på 40,1 % (52,4 %).

Banken eier selv ved utgangen av året 41 678 egne egenkapitalbevis tilsvarende pålydende 4,17 mill. kroner. Egenkapitalbevisene er kjøpt via Oslo Børs til markeds-kurs.

Egenkapitalbevisene er fritt omsettelige i markedet.

REDEGJØRELSE FOR ÅRSREGNSKAPET

Resultat før tap utgjorde 675 mill. kroner og 1,30 % av gjennomsnittlig forvaltningskapital, en reduksjon på 112 mill. kroner og 0,33 prosentenheter i forhold til 2012. I 2012 var det resultatført en engangseffekt fra planendring pensjon som reduserte kostnadene med 166 mill. kroner. Resultatet etter tap på utlån og garantier utgjorde 621 mill. kroner og 1,20 % av forvaltningskapitalen, en reduksjon på 119 mill. kroner og 0,33 prosentenheter. Resultat etter skatt på 450 mill. kroner utgjør 0,87 % av forvaltningskapitalen, mot 530 mill. kroner og 1,10 % i 2012. Egenkapitalavkastningen ble 11,6 % for 2013 mot 12,6 % i 2012 korrigert for planendring pensjon. Sparebanken Møres målsetting er en egenkapitalavkastning på minimum 6 prosentenheter over langsiktig risikofri rente (10 års statsobligasjonsrente var 2,58 % i gjennomsnitt for 2013). Resultat pr. egenkapitalbevis ble kr 18,45, mot kr 27,75 i 2012 (morbank). Resultat pr. egenkapitalbevis i 2013 er beregnet inklusive de nye egenkapitalbevisene fra emisjonene i 3. kvartal 2013.

Rentenetto

Netto renteinntekter ble 1 042 mill. kroner i 2013 (936 mill. kroner). Som andel av

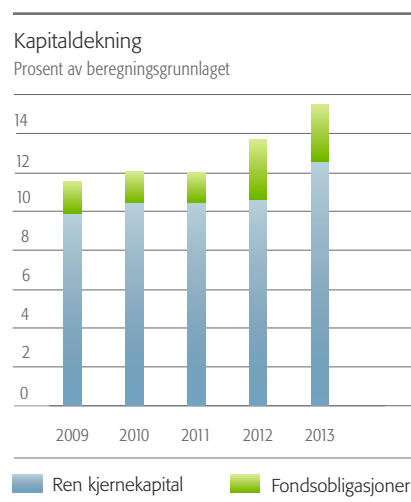
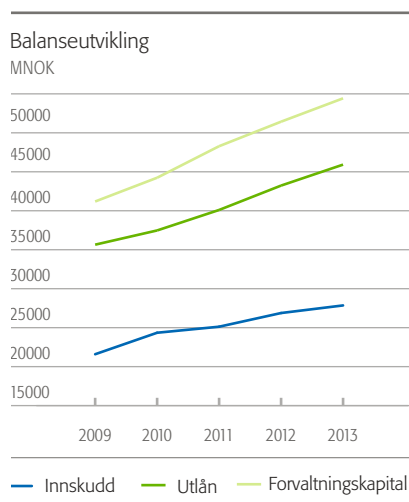
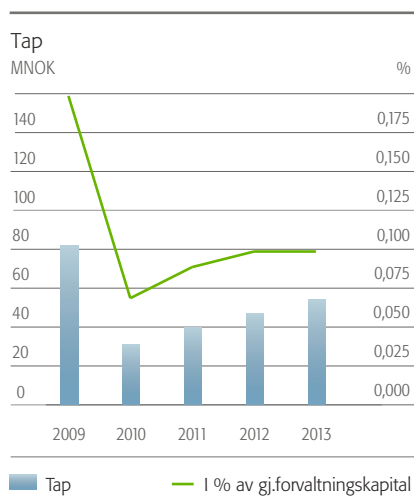
gjennomsnittlig forvaltningskapital utgjorde rentenettoen 2,00 % (1,93 %). Rente-nettoen utgjorde 83,8 % av sum inntekter i 2013.

Andre driftsinntekter

Totale andre driftsinntekter ble 202 mill. kroner (290 mill. kroner). Hovedforklaringen på reduksjonen skyldes utviklingen i verdi av obligasjonsbeholdningen, samt at regnskapet for 2012 inneholdt salgsgvinster på bygg som ble solgt ut av konsernet.

Kostnader

Samlede kostnader ble 569 mill. kroner, en økning på 130 mill. kroner i forhold til 2012. Fjorårets resultat inneholdt en kostnadsreduksjon på 166 mill. kroner knyttet til planendring pensjon. Korrigert for dette var kostnadene for året 36 mill. kroner lavere enn i 2012. Personalkostnadene er redusert med 30 mill. kroner i forhold til 2012, og andre kostnader er redusert med 6 mill. kroner. De totale kostnadene utgjorde 1,09 % av gjennomsnittlig forvaltningskapital i 2013, mot 1,24 % i 2012 korrigert for planendring pensjon. Kostnader i prosent av inntekter utgjorde 45,7 % i 2013 mot 48,8 % korrigert for planendring pensjon i 2012. Sparebanken Møres målsetting er å



ha en kostnadsandel i forhold til inntekter under 50 %.

Tap og mislighold

Resultatregnskapet er belastet med 54 mill. kroner i tap på utlån og garantier i 2013, mens resultatregnskapet i 2012 ble belastet med 47 mill. kroner. Næringslivskunder er belastet med 53 mill. kroner og personkunder med 1 mill. kroner. Gruppevis nedskrivninger er uendret i forhold til 2012.

Sum akkumulerte tapsnedskrivninger – individuelle tapsnedskrivninger og gruppenedskrivning - utgjør 306 mill. kroner (306 mill. kroner) og 0,66 % av brutto utlån (0,70 %). Av de individuelle tapsnedskrivningene er 35 mill. kroner knyttet til mislighold over 90 dager (71 mill. kroner), som utgjør 0,08 % av brutto utlån (0,16 %). 131 mill. kroner gjelder øvrige engasjementer (95 mill. kroner), som utgjør 0,28 % av brutto utlån (0,22 %). Gruppenedskrivninger utgjør 140 mill. kroner (140 mill. kroner) og 0,30 % av brutto utlån (0,32 %).

Gjennom året er det registrert en nedgang i netto mislighold over 90 dager med 69 mill. kroner til 117 mill. kroner. I forhold til brutto utlån er netto mislighold over 90 dager redu-

sert fra 0,43 % utgangen av 2012 til 0,25 % ved utgangen av 2013. Netto mislighold over 90 dager fordeler seg med 57 mill. kroner på næringslivsengasjement (126 mill. kroner) og 60 mill. kroner på personkundeengasjementer (60 mill. kroner).

Forvaltningskapital

Forvaltningskapitalen økte med 2 995 mill. kroner og 5,8 % til 54 627 mill. kroner pr. 31.12.13.

Utlån

Netto utlån økte med 2 688 mill. kroner og 6,2 % til 46 122 mill. kroner i 2013. Av dette utgjør utlån til næringslivet 34,4 % etter en volumreduksjon for året på 0,8 %. Personkundeandelen ved årsskiftet var 65,6 % og årsveksten 10,1 %.

Innskudd

Innskudd fra kunder var 28 056 mill. kroner ved utgangen av 2013, en økning på 975 mill. kroner og 3,6 %. Fra næringslivskunder økte volumet med 0,4 % i løpet av 2013, mens det var en vekst på 5,1 % fra personkunder. Innskudd fra det offentlige var 21,2 % høyere enn ved forrige årsskifte. Næringsliv sin relative andel av innskuddene utgjør 39,9 %, personmarked 57,0 % og det offentliges andel 3,1 %.

Volumforskjellen mellom utlån og innskudd, 18 066 mill. kroner, er finansiert i de norske og utenlandske penge- og verdipapirmarkedene. Innskudd som andel av utlån utgjør 60,8 % ved utgangen av året.

Verdipapirer

Beholdningen av kortsiktige pliktige plasseringer i verdipapirer var ved utgangen av 2013 på 5 073 mill. kroner mot 5 542 mill. kroner ved utgangen av 2012.

Det var ingen vesentlig handelsportefølje ved utgangen av 2013.

Bankens fondsobligasjoner (999 mill. kroner) består av 3 lån. To av disse er lagt ut til flytende rente, det tredje har fast rente. Ansvarlige obligasjonslån (499 mill. kroner) er lagt ut til flytende rente.

Datterselskaper

Samlet resultat i bankens tre datterselskap ble 152 mill. kroner etter skatt (88 mill. kroner).

Møre Boligkreditt AS er etablert som et ledd i Sparebanken Møres langsiktige finansieringsstrategi, og kredittforetakets hovedmålsetting er å utstede obligasjoner

med fortrinnsrett rettet mot nasjonale og internasjonale investorer. Selskapet har hittil hentet inn 13,7 mrd. kroner i finansiering til konsernet. Selskapet ga 152 mill. kroner i resultatbidrag i 2013 (78 mill. kroner).

Møre Eiendomsmegling AS tilbyr tjenester innen eiendomsomsetning til både personkunder og næringslivet. Selskapet ga ikke resultatbidrag i 2013 (2 mill. kroner). Det var ved årsskiftet 16 årverk i selskapet.

Sparebankeiendom AS har som formål å eie og forvalte bankens egne forretnings-eiendommer. Selskapet ga ikke resultatbidrag i 2013 (8 mill. kroner). Det er ingen ansatte i selskapet.

UTBYTTEPOLITIKKEN I SPAREBANKEN MØRE

Sparebanken Møres utbyttepolitikk har vært holdt uendret de siste årene. Konsernet har som målsetting å oppnå økonomiske resultater som gir god og stabil avkastning på bankens egenkapital. Resultatene skal sikre eierne av egenkapitalen en konkurransedyktig langsiktig avkastning i form av utbytte og verdistigning på egenkapitalen. Egenkapitaleiernes andel av nettoresultatet som avsettes som utbyttemidler, tilpasses bankens egenkapitalsituasjon. Sparebanken Møre skal påse at alle egenkapitaleierne sikres likebehandling.

FORSLAG TIL DISPONERING AV ÅRETS OVERSKUDD

I henhold til reglene knyttet til egenkapitalbevis mv. og i samsvar med utbyttepolitikken til Sparebanken Møre, er 37 % av overskuddet i konsernet foreslått avsatt til utbyttemidler (kontantutbytte og utbyttemidler til samfunnet). Ut fra den regnskapsmessige fordelingen av egenkapitalen mellom eierandelskapitalen og grunnfondet, og herunder de innvirkninger gjennomførte emisjoner i 2013 har hatt på denne fordelingen gjennom året, tilfaller 47,7 % av nettoresultatet eierne av egenkapitalbevis og 52,3 % tilfaller grunnfondet. Resultat pr egenkapitalbevis i 2013 ble kr 18,45 (Morbank). Det foreslås ovenfor forstanderskapet at kontantutbytte pr egenkapitalbevis for regnskapsåret 2013 settes til kr 8,00.

Oversikt forslag til resultatdisponering (Morbank):

Årets overskudd (MNOK)	382
Utbyttemidler:	
Til kontantutbytte	79
Til utbyttemidler lokalt	87
Styrking av egenkapitalen:	
Til utjevningsfondet	104
Til grunnfondet	113
Til andre fond	-1
Sum disponert	382

KAPITALDEKNING OG GJELDENDE REGELVERK

Gjennom strategiprosessen «Møre 2017» vedtok styret i Sparebanken Møre et nytt langsiktig minimumsmål for konsernets kapitaldekning. Den rene kjernekapitaldekningen skal følge den varslede regulatoriske kapitalopptrappingsplanen.

I løpet av 3. kvartal 2013 ble en prosess med totalt 3 emisjoner av ny egenkapitalbeviskapital ferdigstilt. En rettet emisjon med bruttoproveny på inntil 275 mill. kroner ble overtegnet. Reparasjonsemisjon med et bruttoproveny på 100 mill. kroner ble også fulltegnet, samtidig som en ansatteemisjon med et bruttoproveny på 3,5 mill. kroner ble gjennomført. Forstanderskapet vedtok i forstanderskapsmøtet 4. juli 2013 å omallokere 125 mill. kroner av bankens tidligere års avsetninger til utbyttemidler for samfunnet til et gavefond, og at dette gavefondet medregnes i konsernets rene kjernekapital.

Sparebanken Møre benytter standardmetoden ved beregning av minimumskrav til ansvarlig kapital for kredittrisiko og markedsrisiko. Beregninger knyttet til operasjonell risiko gjøres ut fra basismetoden. Pr utgangen av 2013 har Sparebanken Møre en ansvarlig kapital på 17,02 % (14,63 %) og en kjernekapitaldekning på 15,48 % (13,68 %). Tilsvarende tall for ren kjernekapital er 12,50 % (10,55 %). Kapitaldeknings-tallene inkluderer årets resultat og styrets forslag til resultatdisponering. Styrets forslag til disponering av årets resultat innebærer at 63 % av resultatet i konsernet tilbakeholdes for ytterligere å styrke konsernets soliditet.

Med 12,50 % ren kjernekapital ved utgangen av 2013 er de regulatoriske kravene til kapitaldekning, og Sparebanken Møres interne kapitalmål, tilfredsstillt.

Sparebanken Møre har over flere år utviklet og implementert interne risikostyringsmodeller innenfor kredittområdet. Konsernet har søkt Finanstilsynet om bruk av IRB grunnleggende metode i henhold til kapitalkravsforskriften for modellering av kredittrisiko, og avventer svar på denne søknaden. Ved eventuell godkjenning som IRB-institusjon vil den eksterne kapitalrapporteringen basere seg på en metode som bedre vil gjenspeile den underliggende risikoen i konsernets balanse.

Det nye EU-regelverket for kapitaldekning i kredittinstitusjoner og verdipapirforetak, Capital Requirements Regulation og Capital Requirements Directive IV (CRR og CRD IV), trådte i kraft fra 1. januar 2014. Myndighetene i Norge har valgt å innføre kapitalkravene tidligere enn det som følger av gjennomføringsfristen i det internasjonale regelverket. Dette medfører krav til ren kjernekapital fra 1. juli 2014 på minimum 10 prosent og en total kapitaldekning på 13,5 prosent. I tillegg til dette kapitalkravet vil det i henhold til Basel III kunne innføres en motsyklisk buffer av ren kjernekapital på 0 til 2,5 prosent. Norske myndigheter har fastsatt at nivået på motsyklisk kapitalbuffer skal være 1 prosent med virkning fra 30. juni 2015.

Sparebanken Møre følger både forslag til endringer og faktiske endringer i regelverket tett. Analyser foretatt viser at konsernet tilfredsstiller kapitalkravene i nytt regelverk. Styret har også løpende oppfølging av kapitaldekningen i konsernet og vil raskt være i stand til å iverksette tiltak dersom behovet for ytterligere kapitalstyrking avtegner seg.

OVERORDNET RISIKOSTYRING

Et grunnleggende element med å drive bankvirksomhet er å ta risiko. Risikostyring og risikokontroll er fokusområder for styret. Overordnet formål med risikostyring og risikokontroll er å sikre at man oppnår de

fastsatte mål, sikre effektiv drift, håndtere risikoer som kan hindre oppnåelse av forretningsmessige mål, sikre intern og ekstern rapportering av høy kvalitet og sikre at konsernet opererer i samsvar med relevante lover, regler og interne retningslinjer.

Styret i Sparebanken Møre har vedtatt en målsetting om at konsernet skal ha lav til moderat risiko i sin virksomhet. Inntjeningen skal være et produkt av kunderelaterte aktiviteter, ikke finansiell risikotaking. Det skal kontinuerlig arbeides for å ha kontroll på de risikoer som foreligger. I de tilfeller hvor risikoen er vurdert større enn det som anses akseptabelt, skal det straks settes i gang tiltak for å redusere denne risikoen.

De overordnede rammene for Sparebanken Møres risikostyring vurderes årlig av styret i forbindelse med utarbeidelse og revidering av strategisk plan. Styret vedtok i august 2013 ny strategisk plan, "Møre 2017". Årlig vedtar også styret overordnede retningslinjer for styring og kontroll i konsernet, og morbank og datterselskaper vedtar individuelle risikopolicyer tilpasset sin virksomhet. Det er vedtatt egne policyer for hvert vesentlige risikoområde, herunder blant annet kreditt-risiko, motpartsrisiko, markedsrisiko, konsentrasjonsrisiko og likviditetsrisiko. Strategiene vedtas av styret og revideres minimum årlig eller når spesielle forhold skulle tilsa det. Sparebanken Møres risikopolicyer ble sist gjennomgått og vedtatt i revidert form i desember 2013.

De ulike policyene danner rammeverk for konsernets ICAAP. Styret tar aktiv del i årlig prosess og etablerer eierskap til vurderingene og beregningene som fremkommer, blant annet gjennom ICAAP sin sentrale rolle i langsiktig strategisk plan. ICAAP for 2013 er gjennomført for konsernet, og tilbakemeldinger på denne ble mottatt fra Finanstilsynet i 4. kvartal 2013. Gjennomførte beregninger gjennom ICAAP for 2013 viser at konsernets kapitaldekning er robust for å kunne møte vesentlig mer negativ økonomisk utvikling enn det som ligger til grunn som basis-scenari i langsiktig strategisk plan. Dette er

understøttet både av økonomiske beregninger, samt av simuleringer ved bruk av ulike stresstester.

Sparebanken Møre har etablert en oppfølgings- og kontrollstruktur som skal sørge for at strategisk plans overordnede rammeverk blir overholdt. Konsernets risikoeksponering og risikoutvikling følges overordnet opp ved periodiske rapporter til administrasjon, revisjonsutvalg og styre. Ett av revisjonsutvalgets hovedformål er å påse at Sparebanken Møres risikohåndtering blir godt ivaretatt.

Styret vurderer Sparebanken Møres samlede risikoeksponeringer å ligge innenfor konsernets målsatte risikoprofil. Det er styrets oppfatning at konsernets og bankens risikostyring er god.

Kreditt risiko

Kreditt risiko er risiko for tap knyttet til at kunder eller andre motparter ikke kan gjøre opp for seg til avtalt tid og i henhold til skrevne avtaler, og at mottatte sikkerheter ikke dekker utestående krav. Inkludert i dette risikoområdet er også motpartsrisiko og konsentrasjonsrisiko.

Kreditt risiko representerer Sparebanken Møres største risikoområde. Konsernet har en moderat risikoprofil for kreditt risiko, slik denne er definert gjennom konsernets kreditt risikostrategi. Strategien gir rammer blant annet for konsentrasjon knyttet til bransjer og engasjementstørrelser, geografisk eksponering, vekst mål og risikonivå.

Etterlevelse av styrets vedtak innenfor kredittområdet overvåkes av en egen risikostyringsenhet. Denne enheten er uavhengig av kundenhetene. Styret mottar gjennom året løpende rapporteringer om utviklingen i kreditt risikoen presentert i månedlige risikorapporter. I henhold til Finanstilsynets retningslinjer for utlån til boligformål mottar styret kvartalsvise rapporter. Sparebanken Møres interne retningslinjer er tilpasset i henhold til Finanstilsynets retningslinjer om utlån til boligformål.

Sparebanken Møre har utarbeidet egne risikoklassifiseringsmodeller som kundene klassifiseres etter. Disse modellene er et vesentlig bidrag i den interne styringen av kreditt risiko. Det gjennomføres månedlig scoring av kundene, og dette gir grunnlag for løpende overvåkning av utviklingen i Sparebanken Møres kreditt risiko. Egne søknadsscoremodeller er også implementert, og disse benyttes i kredittbevilgningsprosessen.

Gjennom konsernets rapporteringsportal har hver enkelt medarbeider med kundeansvar tilgang til rapporter som viser utviklingen i sin porteføljes kreditt risiko. Portalen er hierarkisk oppbygd slik at lederne i Sparebanken Møre kan følge utviklingen innenfor sine respektive ansvarsområder. Rapporteringene benyttes blant annet til analyser av kunder, porteføljer og bransjer. Portalen gir også de kundeansvarlige oversikt over kunders posisjoner og rammer relatert til eksponering i finansielle instrument.

Styret vurderer Sparebanken Møres samlede kreditt risiko å være innenfor den vedtatte risikotoleransen i konsernet. Gjennom kapitalmessige tiltak i løpet av 2013 er konsernets prosentvis eksponering mot store engasjementer vesentlig redusert. Basert på blant annet disse tiltakene mener styret at Sparebanken Møre vil være rustet til å håndtere eventuell økt kreditt risiko i utlånsporteføljen, samt at konsernet vil ha et godt grunnlag for økt satsing mot gode utlånsprosjekt i Sparebanken Møres virkeområde fremover.

Markedsrisiko

Markedsrisiko i Sparebanken Møre fremkommer i hovedsak som følge av de aktiviteter som utføres for å understøtte konsernets daglige drift. I dette ligger konsernets finansiering, obligasjonsporteføljen som blant annet holdes for å kunne møte likviditetskrav og sikre låneadgang i Norges Bank, samt kundegenerert rente- og valutahandel.

I markedsrisikostategien fastsetter styret rammer for konsernets markedsrisiko. Rammene overvåkes av risikostyrings-

enheten. Rammestørrelsene fastsettes med bakgrunn i analyser av negative markedsbevegelser, og styret har vedtatt at det aksepteres kun lav risiko knyttet til dette området. De styringsdokumenter som håndterer markedsrisiko gjennomgås og fornyes minimum årlig av styret, senest i desember 2013. Bankens styre får rapportert månedlig utvikling knyttet til markedsrisiko. De rammer som gjelder for markedsrisiko er konservative, og samlet utgjør markedsrisikoen en liten andel av konsernets totale risiko.

Styret mener at konsernets risikoeksponering innenfor markedsrisikoområdet er innenfor de vedtatte risikotoleransegrensene.

Likviditetsrisiko

Styringen av Sparebanken Møres finansieringsstruktur er fastsatt i en overordnet likviditetsstrategi som blir evaluert og vedtatt av styret minimum en gang i året, sist i desember 2013. Strategien gjenspeiler det moderate risikonivået som aksepteres for dette risikoområdet. Her beskrives de mål Sparebanken Møre har for å bevare sin finansielle styrke. Det er definert konkrete rammer på ulike områder for konsernets likviditetsstyring. I Sparebanken Møres beredskapsplan for likviditetsstyring er det beskrevet hvordan likviditetssituasjonen skal håndteres i urolige finansmarkeder. Det er også utviklet stresstestmodeller som tar for seg ulike scenarioer utover en normalsituasjon. Formålet med disse modellene er å kvantifisere sannsynligheten for finansiering fra ulike kilder innenfor definerte perioder.

Basel III introduserer to nye separate og utfyllende krav til likviditetsområdet. LCR (Liquidity Coverage Ratio) måler institusjonens evne til å overleve en stressperiode på 30 dager. LCR øker betydningen av likvide eiendeler med høy kvalitet. NSFR (Net Stable Funding Ratio) måler langsiktigheten i institusjonens finansiering. NSFR medfører at institusjonene i større grad må finansiere illikvide eiendeler ved hjelp av stabil og langsiktig finansiering. Når

LCR er fullt ut implementert, vil minstekravet på 100 % gjelde ved normale tider. I perioder med stress vil det forventes at bankene kan bruke av sine likvide aktiva, og dermed kunne falle under minstekravet. LCR vil introduseres 1. januar 2015, men vil begynne som et minstekrav med 60 % oppfyllelse og økes deretter med 10 % årlig til 100 % nås 1. januar 2019. LBI (LikviditetsBufferIndikator - Finanstilsynets likviditetsindikator) inkluderer flere likvide aktiva enn hva som inngår i LCR. Videre tas det ikke høyde for Basel III-kravet til likviditet på verdipapirene som inngår i LCR. Sparebanken Møre tilpasser seg til de nye likviditetsstandardene, både gjennom endringer i strategier og gjennom interne tilpasninger. Banken rapporterer regelmessig utviklingen knyttet til de nye likviditetsindikatorerne til tilsynsmyndighetene i henhold til rapporteringskravene.

Likviditetsporteføljen har de senere årene økt i volum og endret investeringene mot verdipapir med LCR-kvalitet. Konsernet har etablert målsetting for LCR i henhold til opptrappingsplanen for regelverket. Rapportering viser at Sparebanken Møre ligger godt innenfor de varslede kravene.

For å sørge for at konsernets likviditetsrisiko holdes på et lavt nivå, skal utlån til kunder i hovedsak finansieres ved kundeinnskudd og langsiktig verdipapirgjeld. Arbeidet med å øke ordinære innskudd har hatt sterk fokus de siste årene. Bankens innskuddsdekning pr utgangen av 2013 utgjør 60,8 %.

Møre Boligkreditt AS gir konsernet en økt diversifisering av finansieringskildene. Selskapet utsteder obligasjoner med fortrinnsrett (OmF). Banken overdrar deler av boliglånporteføljen til kredittforetaket, og dette gir således tilgang til å utnytte finansieringsmulighetene for konsernet, som etableringen av kredittforetaket la opp til. Ved utgangen av 2013 er ca 32 % av konsernets totale utlån (vel 48 % av lån til personmarkedet) overført til boligkredittforetaket. Sparebanken Møre vil fortsette å overføre lån til Møre Boligkreditt AS, og

bankens refinansieringsbehov i 2014 vil etter planen dekkes gjennom utstedelser av obligasjoner med fortrinnsrett.

For ytterligere å få tilgang til nye finansieringskilder, og for å søke stabilisert tilgang til finansieringen fra eksterne kilder, er både Sparebanken Møre og Møre Boligkreditt AS sine utstedelser ratet av ratingbyrået Moody's.

Obligasjoner utstedt av Møre Boligkreditt AS har tilordnet høyest oppnåelige ratingnivå fra Moody's, Aaa. I tillegg til utstedelser i Norge har kredittforetaket også emittert i det svenske markedet. I sammensetningen av den eksterne finansieringen er det prioritert å ha relativ høy andel med løpetid over ett år. Av den eksterne finansieringen på 19,9 mrd. kroner er 14,5 mrd. kroner langsiktig finansiering (restløpetid ut over et år) bestående av obligasjoner med fortrinnsrett og seniorobligasjoner. Morbankens utestående seniorobligasjoner har ved utgangen av 2013 en vektet gjenstående løpetid på 1,8 år, mens finansieringen fra obligasjoner med fortrinnsrett tilsvarende har en gjenstående løpetid på 3,98 år.

Det er styrets vurdering at likviditetssituasjonen ved utgangen av året er god. Styret mener også at den løpende likviditetsstyringen i konsernet er god.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er risikoen for tap som skyldes utilstrekkelig eller sviktende interne prosesser, svikt hos mennesker og i systemer, samt eventuelle eksterne hendelser. Dette kan eksempelvis være svikt i rutiner, svikt i datasystem, kompetansesvikt, feil fra bankens underleverandører, tillitsbrudd hos ansatte og kunder, ran, underslag m.m. Styret i Sparebanken Møre har vedtatt at det aksepteres lav til moderat risikoprofil knyttet til dette risikoområdet.

Målrettede tiltak er nødvendig for å forebygge og redusere den operasjonelle risikoen. Eksempler på risikoreduserende tiltak kan være fysiske sikringstiltak, etablerte

beredskapsplaner, ransøvelser, forsikringsordninger og kompetansehevede tiltak.

Kunden skal stå i fokus i Sparebanken Møres utadrettede aktiviteter. De siste årene har banken lagt ned vesentlige ressurser knyttet til Autorisasjonsordningen for finansielle rådgivere. Pr utgangen av 2013 er 254 av bankens ansatte ferdig autoriserte finansielle rådgivere. Av disse er 21 ansatte autorisert i 2013. I tillegg til AFR har alle lederne i kundeposisjon gjennomført sensorkursopplæring for AFR. Dette har gitt lederne svært god trening og praksis i å utøve sin lederrolle. I 2013 har Sparebanken Møre også gjennomført kurset «Godkjent Intern Kreditt Kompetanse». Pr utgangen av året hadde 241 av bankens ansatte bestått dette kurset. Et tilstrekkelig kompetansenivå hos våre medarbeidere er et viktig bidrag for å redusere den operasjonelle risikoen, og samtidig gi våre kunder en god opplevelse av å være kunde i vår bank. Styret er svært fornøyd med det betydelige kompetanseløftet den enkelte medarbeider og banken som finansorganisasjon har gjort.

Sparebanken Møre bruker store ressurser for å sørge for god IKT-sikkerhet. De siste årene er truslene på IKT-området generelt blitt flere og større. Både forsøk på uautoriserte tilganger mot nettbank og skimmingsforsøk er registrert og håndtert. Det ble i 2013 ikke registrert kritiske sikkerhetshendelser på IKT-området, men arbeidet med IKT-sikkerhet vil stå høyt på agendaen også fremover.

Fokus på hvitvaskingsregelverket er stort i konsernet. Gjennom 2013 er det internt i banken avholdt kurs og seminar om temaet. Videre er internkontrollen på dette området ytterligere blitt skjerpet, da som et tillegg til de automatiserte kontrollsystemene som er etablert i banken.

Også i 2013 ble det avholdt beredskapsøvelse knyttet til en definert kritesituasjon. Fokus i øvelsen var lagt med vekt på etablering av krisestab, mediehandtering og intern informasjon. Øvelsen var et samarbeid med eksterne konsulenter, og ga et vesentlig

bidrag i å teste ut de etablerte beredskapsplanene, samt å skape bevissthet om hvilke problemstillinger som kan oppstå dersom en krise skulle inntreffe.

Sparebanken Møre har etablert ulike fora og utvalg som aktivt arbeider med å håndtere konsernets operasjonelle risiko. Herunder inngår årlig sikkerhetsforum for konsernets sikkerhetsansvarlige og kvartalsvise møter i konsernets sikkerhetsutvalg. Utvalget er bredt sammensatt av personer fra flere funksjoner i konsernet. Styret mottar årlig rapport om sikkerhetssituasjonen i Sparebanken Møre, i tillegg til løpende rapporteringer knyttet til vesentlige avvik og hendelser som måtte oppstå. I årlig ICAAP gjennomgås konsernets vesentligste risikoområder, og operasjonell risiko er i denne sammenheng gitt stor oppmerksomhet.

Sparebanken Møres operative og etablerte internkontroll er et viktig hjelpemiddel for å redusere den operasjonelle risikoen, både gjennom avdekking og oppfølging.

Internkontroll

Internkontroll skal utformes for å gi en god sikkerhet vedrørende måloppnåelse innen områdene strategisk utvikling, målrettet og effektiv drift, pålitelig rapportering og overholdelse av lover og regler, herunder også etterlevelse av konserninterne retningslinjer og policyer. En velfungerende internkontroll skal også sikre at konsernets risikoeksponering er innenfor vedtatt risikoprofil og vedtatte risikotoleransegrenser.

Sparebanken Møres internkontrollprosesser bygger på prinsippene i den globale internkontrollstandarden COSO-modellen. Prosessene og internkontrollene skal dekke konsernet som helhet. I dette ligger dermed at også de risikoer som oppstår som følge av eierskap og drift i datterselskaper skal håndteres av konsernets totale internkontrollprosesser.

I Sparebanken Møre har den enkelte leder et særskilt individuelt ansvar for å påse at internkontrollen innen hans eller hennes

ansvarsområde fungerer og blir gjennomført som forutsatt. Dette innebærer at ledere på alle plan overvåker vedtatte kontrolltiltak innenfor sitt område. Slik innsikt oppnås normalt ved personlig nærvær, oppfølging av medarbeidere, stikkprøvekontroller, gjennomgang av nøkkeltall og avviksmålinger mv. Dette prinsippet er også gjeldende for ledere av datterselskapene i konsernet.

Rapportering av internkontroll i Sparebanken Møre er organisert desentralt med seksjon Økonomi, Risikostyring og Personal som koordinerende enhet.

Styret har mottatt løpende rapportering om driften og risikosituasjonen gjennom året. Administrerende direktør har videre avlagt årlig rapport til styret vedrørende en samlet vurdering av risikosituasjonen og en vurdering av om de etablerte internkontrollene fungerer. Denne rapporten inneholdt også vurderinger gjennomført i de datterselskaper som er underlagt kravene i "Forskrift om risikostyring og internkontroll".

Basert på mottatte rapporteringer mener styret at internkontrollen er forsvarlig ivaretatt i Sparebanken Møre.

Internrevisjon

Internrevisjon er en overvåkningsinstitusjon som, uavhengig av administrasjonen for øvrig, foretar systematiske risikovurderinger, kontroller og undersøkelser av Sparebanken Møres internkontroll for å vurdere om den virker hensiktsmessig og betryggende.

Konsernets internrevisjon har i 2013 vært utkontraktet til BDO. Internrevisjonen rapporterer til revisjonsutvalget og styret. Det er utarbeidet plan for internrevisors arbeid, vedtatt av styret, og revisjonsutvalget og styret har i 2013 mottatt regelmessige rapporter fra internrevisor i henhold til denne planen.

I sin årsrapport for 2013 har internrevisor rapportert til styret at konsernet har en governance, risikostyring og internkontroll som er tilfredsstillende, gitt Sparebanken

Møres størrelse og kompleksitet. Internrevisor har gjennom året videre foretatt en gjennomgang av bankens egenevaluering av risikostyring og internkontroll. Denne ble ansett som tilfredsstillende, både i forhold til prosess for gjennomføring, detaljeringsgrad ved utførelse, samt sammendragsrapportering til styret. Egenevalueringen ble for øvrig vurdert å være i tråd med de kravene som stilles i "Forskrift om risikostyring og internkontroll".

REDEGJØRELSE OM FORETAKSSTYRING

Foretaksstyring i Sparebanken Møre omfatter de mål og overordnede prinsipper som konsernet styres og kontrolleres etter for å sikre egenkapitalbeveies, kundenes og andre gruppers interesser i konsernet. Konsernets foretaksstyring skal sikre en forsvarlig formuesforvaltning og gi trygghet for at kommuniserte mål blir nådd og strategier realisert.

Styret vil fremheve følgende områder som svært viktige for å opprettholde tillitsforholdet til markedet:

- Verdiskaping for egenkapitalbeveies og andre investorer i bankens verdipapirer
- Kompetent og uavhengig styring og kontroll
- Gode interne styringsprosesser
- Overholdelse av lover og regler
- Åpenhet og god kommunikasjon med eiere, øvrige investorer, kunder, ansatte og omgivelsene for øvrig
- Likebehandling av egenkapitaleiere

Konsernets foretaksstyring bygger på "Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse". En nærmere beskrivelse av bankens foretaksstyring finnes i eget kapittel på side 108 i årsrapporten.

SPAREBANKEN MØRES UTØVELSE AV SAMFUNNSANSVAR

Å drive sparebankvirksomhet i Norge innebærer i seg selv et vesentlig samfunnsansvar. Sparebankenes rolle i samfunnet har lange tradisjoner, og har gjennom sitt virke vært en viktig aktør i lokalsamfunnene både for

det lokale næringslivet og kundene som bor i sparebankens nedslagsfelt. Sparebanken Møre både har og tar et slikt samfunnsansvar.

Sparebanken Møre ble dannet 1. april 1985 ved en sammenslutning av en rekke banker i Møre og Romsdal. Senere har flere banker i fylket sluttet seg til Sparebanken Møre. Bankvirksomheten i de sammensluttende sparebanker kan spores tilbake til 1843.

Samfunnsansvaret vi er pålagt

Det samfunnsansvaret som Sparebanken Møre har knytter seg i første rekke til hensynet til menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og sosiale forhold, det ytre miljøet og bekjempelse av korrupsjon.

Vårt konserns overordnede formål er å fremme sparing ved å ta i mot innskudd fra en ubestemt krets av innskytere og å forvalte på en trygg måte de midler den rår over i samsvar med de regler som til enhver tid gjelder for sparebanker. Vi skal utføre alle vanlige bankforretninger og banktjenester i samsvar med bestemmelsene i gjeldende lovgivning, samt tilby investeringstjenester og tilknyttede tjenester i samsvar med bestemmelsene i verdipapirhandelloven. I dagens samfunn er tilgang på banktjenester av vesentlig betydning for at samfunnet som helhet skal fungere – og gjennom vår eksistens og daglige virke bidrar vi til utøvelse av denne formen for samfunnsansvar i tillegg til det som er nevnt i avsnittet over.

Sparebanken Møres kjerneverdier skal gjennomsyre alt som gjøres. Både den overordnede ledelsen og konsernets medarbeidere skal gjøre sitt ytterste for at Sparebanken Møre skal fremstå som «Engasjert, Nær og Solid». Disse kjerneverdiene gjennomsyrer også våre etiske retningslinjer – retningslinjer som gir føringer for hvordan vi skal opptre og håndtere forhold knyttet til økonomisk kriminalitet, herunder bedrageri, økonomisk utroskap og korrupsjon, arbeidstakerrettigheter, menneskerettigheter mv.

De etiske retningslinjene er operasjonalisert gjennom eksempelvis personalhåndbok,

ansettelsesregelverk, sikkerhetshåndbok, internt anti-hvitvaskingsregelverk mv. Nyansatte i Sparebanken Møre presenteres for konsernets etiske regelverk allerede i nyansettelseskurs, og hver enkelt ansatt er pålagt minst årlig å gjennomgå de etiske retningslinjene i forbindelse med årlig medarbeidersamtale.

Ytre miljø

Sparebanken Møre driver ikke en virksomhet av en slik karakter at det forurensar det ytre miljøet. Det er derfor ikke utarbeidet særskilte retningslinjer på dette området. At slike retningslinjer ikke er utarbeidet medfører likevel ikke at vi har manglende fokus på de miljøutfordringer som ellers gjelder i samfunnet. Vårt miljøengasjement kommer eksempelvis til uttrykk gjennom fokus på bruk av ulike typer forbruksmaterie, innkjøpsordninger, strømforbruk, resirkuleringsordninger, avfallshåndtering og håndtering av el-utstyr. Vi søker å tilby papirløse tjenester ovenfor kundene våre, blant annet gjennom elektronisk signering av diverse bankpapirer i nettbank. Der det er behov for dialog mellom oss og kunden vil elektroniske kanaler som e-post, nettbankpostkasse og nettpat via Facebook kunne benyttes. I 2014 vil vi også starte med å tilby kundemøter via videolink.

Bekjempelse av korrupsjon og økonomisk kriminalitet

Som en aktør innenfor finansnæringen er vi underlagt en rekke lover og krav knyttet til motarbeidelse av korrupsjon og annen type økonomisk kriminalitet. Sparebanken Møre skal selv fremstå med høy etisk standard, og vi skal ikke bli forbundet med aktiviteter, kunder eller bransjer som har tvilsomt rennømmé. Den enkeltes ansattes bevissthet knyttet til disse forholdene er viktig, og dette er også et fokusområde for styret i Sparebanken Møre. I tillegg til fokus mot egne ansatte på dette området, gjennom internt regelverk og etiske retningslinjer, har Sparebanken Møre både interne prosesser og systemer som er med på å forhindre hvitvasking, korrupsjon og andre økonomiske kriminalitetshandlinger. Vi rapporterer blant annet løpende til Økokrim vedrørende

uvanlige transaksjoner, og har stor fokus på anti-hvitvasking ved kundeopprettelser og andre kontaktpunkt mot våre kunder. Det er nulltoleranse for interne misligheter i vårt konsern. Vi har videre svært lav terskel for å rapportere mistanker om kriminelle handlinger, slik som mistenkelige transaksjoner, til de korrekte myndigheter. Styret mottar årlig rapportering på antall saker som er sendt til Økokrim på dette området. Sparebanken Møre gjør sitt ytterste, gjennom systemmessige tiltak og opplæring av egne ansatte, for at mulig korrupsjon og økonomisk kriminalitet på et så tidlig stadium som mulig skal avdekkes og forhindres. Noen av de generelle utfordringene på dette området er at kløktheten til de som ønsker å omgå regelverket har økt, og de teknologiske mulighetene for å skjule korrupsjon og økonomisk kriminalitet blir stadig bedre. Sparebanken Møre samarbeider derfor med andre aktører innen finansbransjen for å håndtere disse problemstillingene, og er i løpende dialog både med FNO, Økokrim og Politiet.

Ansatte og arbeidsmiljø

Sparebanken Møre skal være en attraktiv arbeidsplass der den enkelte gis selvstendig ansvar og hvor det gis mulighet for personlig utvikling. For å greie å hevde seg i den sterke konkurransen i finansmarkedet, er det nødvendig å være tilpasset de markedsmessige forventningene i det lange løp, både på tilgjengelighet og kompetanse hos våre medarbeidere. Kvalitet og effektivitet i arbeidsprosessene ut mot markedet er kontinuerlig fokusert i de kompetansehevende tiltakene som iverksettes. Sparebanken Møre sikrer dette blant annet gjennom utviklingsprogram av sine rådgivere og gjennom sin rekrutteringspolitikk.

I ansettelsesforhold skal det ikke finne sted diskriminering basert på alder, kjønn, nasjonalitet, religion eller sivil status. De ansatte står fritt til å organisere seg i arbeidstakerorganisasjoner, og det er etablert et eget tillitsapparat i Sparebanken Møre. Disse reglene er nedfelt i personaladministrativ håndbok, og gjelder som grunnlag for ansettelsesprosedyrene i konsernet. De ansattes

tillitsvalgte og ledelsen møtes fast en gang pr. kvartal og har drøftelser av saker som er av viktighet for begge parter, blant annet forhold som angår arbeidsmiljø og trivsel på arbeidsplassen. Samarbeidet mellom ledelsen og de ansattes tillitsvalgte er godt i Sparebanken Møre.

Bemanningen i konsernet var 391 årsverk ved årsskiftet, en reduksjon på 19 årsverk i løpet av 2013.

Gjennomsnittsalderen på de ansatte i banken er ned fra 48,0 år til 47,7 år. Medarbeiderne har en gjennomsnittlig ansettelsestid i Sparebanken Møre på 18,1 år.

Det totale sykefraværet for 2013 ble 3,51 %, mot 3,23 % i 2012. Langtidssykefraværet var 2,20 % i 2013, mot 1,90 % i 2012. Korttidssykefraværet er ned fra 1,33 % i 2012 til 1,31 % i 2013. De langtidssykemeldte følges opp for å hjelpe dem tilbake i arbeid så raskt som råd er. Ved at banken er med i ordningen "Et Inkluderende Arbeidsliv", får banken del i en rekke muligheter for å få til dette. Banken har positiv erfaring med samarbeidet med det offentlige for å få til tilpassede ordninger for de medarbeiderne som har behov for det.

Oppfølgingssystemet for helse, miljø og sikkerhet (HMS) er integrert i bankens øvrige internkontroll. Forbedringstiltak innen disse områder gjennomføres når det påvises svakheter. Jevnlig blir det holdt øvelser for å kunne takle krisesituasjoner som brann og ran. I 2013 ble det registrert 4 hendelser med truende og uønskede oppførsler fra kunder mot bankens ansatte. Med unntak av disse hendelsene er det ikke registrert eller rapportert om andre tilsvarende hendelser, skader eller ulykker i løpet av 2013.

Bildet av andel kvinner og menn viser at det av konsernets 427 ansatte er 274 kvinner (64,3 %) og 153 menn (35,7 %). 408 er ansatt i banken og 19 i datterselskapene.

Av morbankens 408 ansatte er fordelingen 261 kvinner (64,1 %) og 147 menn

(35,9 %). Det er 56 medarbeidere i banken på deltid, alle kvinner.

Andelen kvinner i bankens ulike lederstillinger utgjør 34,9 % og menn 65,1 %.

Banken har 7 styremedlemmer, 4 kvinner og 3 menn.

I løpet av 2013 har 21 nye personer blitt ansatt i Sparebanken Møre, hvorav 17 i morbanken og 4 i Møre Eiendomsmegling AS. Av disse var 13 kvinner og 8 menn.

Det er registrert en turnover på 7,8 % i 2013.

"Verdiveiviseren", som er Sparebanken Møres styringsdokument innenfor kultur, verdier og holdninger, bidrar sterkt til å motvirke diskriminering i organisasjonen. Det er heller ikke registrert noen tilfeller av diskriminering i 2013. Det er etablert interne retningslinjer og løsninger for varsling dersom noen av bankens ansatte ser behov for å rapportere om uønskede hendelser enten med betydning for seg selv eller noen av ens kollegaer.

Bankens årlige undersøkelse av det interne miljøet på arbeidsplassen kartlegger ulike sider ved arbeidsmiljøet og den generelle arbeidssituasjonen i banken. Undersøkelsen gir et konkret utgangspunkt for å kunne prioritere forbedringstiltak der hvor det trengs mest og der man har størst nytte av tiltakene. Sist gjennomførte arbeidsmiljøundersøkelse viste at de ansattes oppfattelse av både arbeidsmiljø og læringsmiljø var godt. Arbeidsmiljøundersøkelsene behandles på styrenivå i Sparebanken Møre.

Samfunnsansvaret vi tar – våre bidrag til lokalsamfunnene i Møre og Romsdal

Sparebanken Møre har en klar strategi at vi skal være til stede i og for kunder fra Møre og Romsdal. Vårt primære markedsområde er relatert til kunder i vårt fylke, men konsernets strategi er også å følge kunder ut av fylket når disse velger å bosette seg i andre deler av landet. Som en sparebank er vi

lovpålagt å ta i mot innskudd fra de som ønsker å gjøre dette, også for kunder som er fra utenfor vårt strategiske markedsområde.

Vår sparebank har to grupper av eiere; egenkapitalbevisiere og lokalsamfunnet. Sparebanken Møres utbyttestrategi er klar på at våre eiere skal likebehandles. Lokalsamfunnene i Møre og Romsdal eier omtrent 50 prosent av Sparebanken Møre. Dette betyr at halvparten av årets utdelte overskudd fases tilbake til vårt fylke gjennom det vi har valgt å kalle «utbyttedmidler til samfunnet».

Sparebankene startet opprinnelig som kornlagre. Disse ble opprettet for å gi såkorn i dårlige år. Senere ble kornlagrene solgt, og betalingen ble brukt til egenkapital ved etablering av sparebanker. Det er avkastningen fra denne egenkapitalen, opparbeidet tilbake til 1843, som Sparebanken Møre deler ut til allmennytte formål i Møre og Romsdal. De siste årene er det avsatt i størrelsesorden 100 mill. kroner årlig til dette formålet. Dermed blir vårt ansvar og samfunnsengasjement ovenfor lokalsamfunnene i Møre og Romsdal også synliggjort gjennom disse midlene.

Vår visjon og målsetting for utbyttedmidlene til samfunnet

Det er betydelige midler som årlig overføres til allmennytte formål. Det er derfor viktig for oss i Sparebanken Møre at disse midlene håndteres på en god måte, og at vi har en klar plan og strategi for hvilke områder vi samfunnsmessig ønsker å bidra inn mot. Vi har derfor etablert en egen visjon for hva Sparebanken Møre skal bidra til – og denne er som følger:

«Sparebanken Møre skal sammen med andre samfunnsaktører bidra til å styrke muligheten for mennesker og virksomheter til å leve, virke og utvikle seg og ha et godt liv i Møre og Romsdal»

For å oppnå denne visjonen har Sparebanken Møre vedtatt 6 hovedsatsningsområder for utbyttedmidlene:

- Skoleungdoms interesse for virksomheter, nyetableringer, real- og naturfag. Vi skal bidra til å øke skoleungdommens forståelse av og interesse for virksomheter, nyetableringer, samt real- og naturfag. Eksempel her er deltakelse i Ungt Entreprenørskap
- Talentutvikling. Vi skal gi oppmerksomhet til og oppmuntre talent innen næringsliv, kultur og idrett. Eksempel her er Gnist Mørestipend
- Kultur i Møre og Romsdal. Vi skal bistå fylket og kommunene i fylket i å utvikle og forbedre kulturtilbudet i Møre og Romsdal. Eksempel her er Teater- og jazzhus i Molde, Sommerfesten på Giske, Ålesund symfoniorkester
- Vi skal bistå til utviklingen av Høgskolene i fylket. Eksempel her er gaveprofessorat innen International Business
- Vi skal bidra til å utvikle og/eller finansiere kvalifiserte utredninger om samferdsel og infrastruktur i Møre og Romsdal. Eksempel her er bidrag til Hafast, Halsafjordsambandet, Tresfjordbrua og Møreaksen
- Vi skal bidra til å utvikle og forsterke møteplasser i Møre og Romsdal for private og offentlige aktører. Eksempel her er Mørekonferansen

Gjennom vårt fokus på våre hovedsatsningsområder etablerte Sparebanken Møre i 2010 en hovedmålsetting for vårt arbeid knyttet til samfunnsansvar og -engasjement – et stort og «hårete mål»:

«I 2020 har fylket fergefri hovedforbindelse, en større og mer slagkraftig høgskoleorganisasjon, ett symfoniorkester/teater av høy klasse, økende andel nyoppstartede bedrifter, positiv befolkningsutvikling og nettoinnflytting av høyskoleutdannet arbeidskraft – takket være Sparebanken Møres samfunnsengasjement»

Gjennom utøvelse av vårt samfunnsansvar, blant annet gjennom utbyttedmidler til lokalsamfunnene, arbeider Sparebanken Møre målrettet for at vårt «hårete mål» skal bli en realitet. Vi sier ikke at vi vil lykkes på alle områder, men å ha noe å strekke seg etter en gang i fremtiden er viktig for at vi, som

en lokal og regional sparebank, hele tiden skal arbeide med det for øyet at vi er og blir en viktig bidragsyter i Møre og Romsdal. Vårt fylke skal være en god plass å bo – og vi skal bidra på de områdene vi er gode på!

Styret er opptatt av at Sparebanken Møres samfunnsansvar håndteres på en god måte. I forhold til utbyttedmidler til lokalsamfunnet rapporteres det derfor halvårlig om planer, tildelinger og bruk av allmennytte midler.

FORTSATT DRIFT

Styret bekrefter at forutsetningen for fortsatt drift er til stede, og årsoppgjøret er avlagt under forutsetning om fortsatt drift. Til grunn for dette ligger konsernets langsiktige prognoser for de kommende år. Konsernet har en soliditet som overstiger myndighetenes krav med god margin.

UTSIKTENE FREMOVER

I løpet av siste del av 2013 ble det observert en tiltakende vekst internasjonalt, noe som er positivt for Norge og det internasjonale rettede næringslivet i vår region. De økonomiske nøkkeltallene fra våre viktigste handelspartnere har gjennomgående vært litt sterkere enn ventet. Spesielt synes produksjon og etterspørsel i eurosonen å ha stabilisert seg. I tillegg svekket den norske kronen seg de siste månedene av 2013, noe som har bedret den norske konkurranseevnen og dermed er positivt for eksport- og importkonkurrerende næringer i Møre og Romsdal.

Norges Bank har gitt signaler om lave renter lenge. Dette i seg selv er en indikasjon på at de økonomiske utsiktene fremover er moderate. Til nå har veksten i norsk økonomi vært svakere enn ventet. Husholdningene og deler av næringslivet er blitt mer pessimistiske. Vi ser samtidig at boligprisene de siste tre månedene i 2013 falt på landsbasis. Dersom boligprisene fortsetter å falle kan dette føre til redusert forbruksetterspørsel og lavere nybygging.

Det forventes en litt sterkere vekst på landsbasis i 2014 enn i 2013. Denne veksten er imidlertid betinget av at det blir positivt

utvikling i innenlands etterspørsel. Laverenter vil bidra til dette, sammen med et høyere aktivitetsnivå i offentlig sektor. Det er positive utsikter knyttet til viktige deler av vårt næringsliv. Med bakgrunn i dette forventes arbeidsledigheten i fylket å holde seg lav.

De regulatoriske endringene innen banknæringen ble i 2013 ytterligere klarlagt. Som det ble varslet i slutten av 2012 har Sparebanken Møre gjennom 2013 foretatt viktige

organisatoriske grep for å møte de nye kravene som er lagt på bankene. Effektene har materialisert seg i regnskapet, blant annet gjennom reduserte kostnader, herunder færre årsverk, og økt soliditet via emisjoner og positiv drift. Sparebanken Møres målsetting om en kostnadsandel lavere enn 50 prosent av inntektene ble nådd. Styret forventer at effektene av disse grepene også synliggjør seg videre inn i 2014. Fremdeles vil hovedfokuset være rettet mot en stabil

kostnadsutvikling og en god avkastning på egenkapitalen, herunder å holde tap- og misligholdsnivået moderat.

TAKK

Styret vil takke de ansatte og tillitsvalgte i konsernet for gode bidrag i 2013. Styret vil også takke Sparebanken Møres kunder, investorer og øvrige forbindelser for det gode samarbeidet gjennom året.

Ålesund, 31. desember 2013

5. mars 2014

I STYRET FOR SPAREBANKEN MØRE



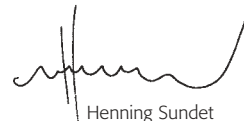
Leif-Arne Langøy
STYRELEDER



Roy Reite
STYRETS NESTLEDER



Ragna Brenne Bjerkeset



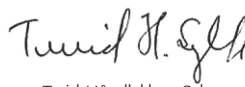
Henning Sundet



Elisabeth Maråk Støle



Ingvild Vartdal



Turid Håndlykken Sylte



Olav Arne Fiskerstrand
ADM. DIREKTØR

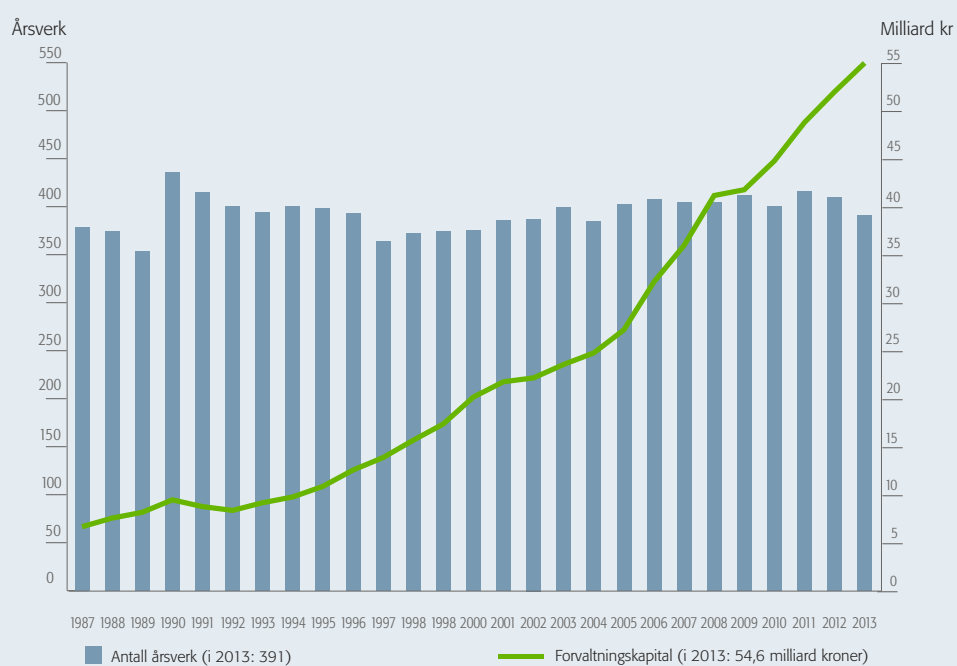
Regnskap og noter

INNHold FINANSREGNSKAP

39	Resultat
40	Balanse
42	Egenkapitaloppstilling
44	Kontantstrømoppstilling
	Noteopplysninger
45	1 Generelle opplysninger
45	2 Regnskapsprinsipper
45	2.1 Hovedprinsipper
46	2.2 Konsolideringsprinsipper
46	2.3 Finansielle instrumenter
47	2.4 Varige driftsmidler
48	2.5 Leasing
48	2.6 Immaterielle eiendeler
48	2.7 Verdifall på ikke-finansielle eiendeler
48	2.8 Avsetninger og forpliktelser
48	2.9 Egenkapital
48	2.10 Inntektsføring
49	2.11 Ansattytelser – pensjon
49	2.12 Skatt
49	2.13 Driftssegmenter
49	2.14 Finansielle garantier og forpliktelser
49	2.15 Hendelser etter balansedagen
49	2.16 Skjønnsmessige vurderinger ved bruk av regnskapsprinsipp
49	2.17 Bruk av estimater og skjønnsmessige vurderinger ved utarbeidelsen av årsregnskapet
50	3 Risikostyring
55	4 Kredittområdet
56	4.1 Kredittrisiko
57	4.2 Brutto utlån, innskudd og garantier til kunder etter sektor, næring og geografisk område
60	4.3 Tap på utlån/mislighold kunder
65	4.4 Forpliktelser/betingede forpliktelser – garantiforpliktelser

66	5	Finansielle instrument – markeds- og likviditetsrisiko
66	5.1	Likviditetsrisiko
69	5.2	Renterisiko
69	5.3	Valutarisiko
71	5.4	Finansielle eiendeler og forpliktelser
77	5.5	Sikringsbokføring
77	5.6	Finansielle derivater
78	5.7	Ansvarlig lånekapital
78	6	Datterselskap
79	7	Driftssegmenter
80	8	Andre driftsinntekter
81	9	Driftskostnader eksklusive personalkostnader
81	10	Leieavtaler
82	11	Lønn og transaksjoner med nærstående parter
86	12	Pensjonskostnader og -forpliktelser
90	13	Varige driftsmidler
92	14	Andre immaterielle eiendeler
92	15	Andre eiendeler
93	16	Skatt
94	17	Resultat pr. egenkapitalbevis
95	18	Kapitaldekning
97	19	Egenkapitalbevis og eierstruktur
99	20	Hendelser etter balansedagen

FORVALTNING OG ÅRSVERK



RESULTAT

KONSERN				MORBANK	
2012	2013	Beløp i mill. kroner	Noter	2013	2012
		Renteinntekter av:			
59	53	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		84	89
1 920	2 040	Utlån til og fordringer på kunder	4.2, 11	1 522	1 514
267	128	Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer		162	318
2 246	2 221	Renteinntekter		1 768	1 921
		Rentekostnader på:			
87	35	Gjeld til kredittinstitusjoner		40	88
637	634	Innskudd fra og gjeld til kunder	11	634	637
526	391	Uttstedte verdipapirer		168	334
58	89	Ansvarlig lånekapital		89	58
2	30	Andre rentekostnader		30	4
1 310	1 179	Rentekostnader	5.4	961	1 121
936	1 042	Netto renteinntekter	7	807	800
290	202	Andre driftsinntekter	5.4, 5.5, 8	287	287
177	313	Lønn m.v.	11, 12	297	158
139	133	Administrasjonskostnader	9, 10	133	138
316	446	Lønn og generelle administrasjonskostnader		430	296
31	28	Av- og nedskrivninger og verdiendringer på ikke-finansielle eiendeler	9, 13, 14	24	22
92	95	Andre driftskostnader	9, 10, 11	92	87
787	675	Resultat før tap		548	682
47	54	Tap på utlån, garantier m.v.	4.1, 4.2, 4.3	54	42
740	621	Resultat før skatt	7	494	640
210	171	Skattekostnad	16	112	174
530	450	Resultat for regnskapsåret		382	466
110	87	Overført til utbytemidler for lokalsamfunnet 1)		87	110
94	79	Utbytte på egenkapitalbevis 1)		79	94
146	113	Overført til grunnfond		113	146
124	104	Overført til utjevningsfond		104	124
-8	-1	Overført til/fra fond for urealiserte gevinster		-1	-8
64	68	Overført til annen egenkapital		-	-
530	450	Sum foreslåtte disponeringer		382	466
31,05	21,65	Resultat pr. egenkapitalbevis (kroner) 2)	17	18,45	27,75
31,05	21,65	Utvannet resultat pr. egenkapitalbevis (kroner) 2)	17	18,45	27,75

1) Overføres til annen egenkapital inntil endelig vedtak foreligger

2) Overføring til/fra fond for urealiserte gevinster er holdt utenfor beregningen

Utvidet resultat

KONSERN				MORBANK	
2012	2013	Beløp i mill. kroner		2013	2012
530	450	Resultat for regnskapsåret		382	466
		Andre inntekter/kostnader som reverseres over ordinært resultat:			
8	7	Verdiendring aksjeinvesteringer tilgjengelig for salg (uten skatteeffekt)		7	8
		Andre inntekter/kostnader som ikke reverseres over ordinært resultat:			
160	-36	Resultatført estimatavik pensjon		-36	160
-45	9	Skatteeffekt av estimatavik pensjon	16	9	-45
653	431	Totalresultat for regnskapsåret		362	589

BALANSE

KONSERN				MORBANK	
2012	2013	Beløp i mill. kroner	Noter	2013	2012
669	1 281	Kontanter og fordringer på Norges Bank		1 281	669
286	701	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid		701	286
2	14	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner med avtalt løpetid		1 145	989
288	715	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		1 846	1 275
43 434	46 122	Utlån til og fordringer på kunder	4.1, 4.2, 4.3, 7, 11	31 416	32 267
1 101	776	Sertifikater og obligasjoner utstedt av offentlige myndigheter		776	1 101
4 441	4 297	Sertifikater og obligasjoner utstedt av andre		4 764	6 218
5 542	5 073	Sertifikater og obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer vurdert til virkelig verdi via resultatet	4.4, 5.4	5 540	7 319
575	404	Finansielle derivater	5.6	246	504
2	2	Aksjer og andre verdipapirer vurdert til virkelig verdi via resultatet		2	2
204	213	Aksjer og andre verdipapirer vurdert som tilgjengelig for salg		213	204
206	215	Aksjer og andre verdipapirer	5.4	215	206
-	-	Eierinteresser i kredittinstitusjoner (datterselskap)		700	500
-	-	Eierinteresser i andre konsernselskap		21	21
-	-	Eierinteresser i konsernselskaper	6	721	521
0	0	Eiendel ved utsatt skatt	16	6	0
23	21	Andre immaterielle eiendeler	14	21	22
23	21	Immaterielle eiendeler		27	22
69	40	Maskiner, inventar og transportmidler		38	68
232	228	Bygninger og andre faste eiendommer		18	19
301	268	Varige driftsmidler	13	56	87
83	54	Overfinansiering ytelsespensjonsordning	12	54	83
511	474	Andre eiendeler	15	441	484
51 632	54 627	Sum eiendeler	5.1, 5.2, 5.3, 5.4	41 843	43 437

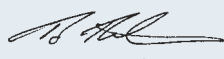
KONSERN				MORBANK	
2012	2013	Beløp i mill. kroner	Noter	2013	2012
34	26	Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid		26	34
2 485	1 081	Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner med avtalt løpetid		1 611	2 710
2 519	1 107	Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner		1 637	2 744
17 158	17 869	Innskudd fra kunder uten avtalt løpetid		17 889	17 183
9 923	10 187	Innskudd fra kunder med avtalt løpetid		10 187	9 923
27 081	28 056	Innskudd fra kunder	4.2, 7, 11	28 076	27 106
1 880	1 870	Utstedte sertifikat		1 870	1 880
13 728	16 464	Utstedte obligasjoner		3 439	5 498
15 608	18 334	Forpliktelser stiftet ved utstedelse av verdipapirer	5.4, 5.5	5 309	7 378
434	354	Finansielle derivater	5.6	351	428
289	262	Påløpte kostnader og mottatt ikke opptjente inntekter		219	258
46	30	Pensjonsforpliktelser	12	30	46
154	182	Betalbar skatt	16	121	122
24	4	Utsatt skatteforpliktelse	16	0	12
2	2	Individuelle avsetninger på garantiansvar	4.3	2	2
413	307	Andre forpliktelser		305	407
928	787	Avsetninger og andre forpliktelser		677	847
1 002	999	Fondsobligasjoner		999	1 002
299	499	Ansvarlige lån		499	299
1 301	1 498	Ansvarlig lånekapital	5.7	1 498	1 301
47 871	50 136	Sum forpliktelser	5.1, 5.2, 5.3, 5.4	37 548	39 804
784	989	Egenkapitalbevis	19	989	784
-9	-4	Beholdning av egne egenkapitalbevis	19	-4	-9
186	353	Overkurs		353	186
961	1 338	Innskutt egenkapital		1 338	961
1 835	1 935	Grunnfondskapital		1 935	1 835
0	125	Gavefond		125	0
592	684	Utjevningfond		684	592
40	47	Verdireguleringsfond		47	40
1	0	Fond for urealiserte gevinster		0	1
332	362	Annen egenkapital		166	204
2 800	3 153	Opptjent egenkapital		2 957	2 672
3 761	4 491	Sum egenkapital	18	4 295	3 633
51 632	54 627	Sum forpliktelser og egenkapital		41 843	43 437
1 634	1 433	Garantier	4.1, 4.2, 4.4, 7	1 433	1 634

Ålesund, 31. desember 2013

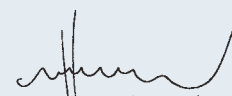
5. mars 2014

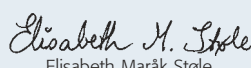
I STYRET FOR SPAREBANKEN MØRE

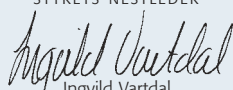

 Leif-Arne Langøy
 STYRELEDER


 Roy Reite
 STYRETS NESTLEDER

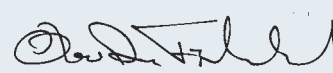

 Ragna Brenne Bjerkeset


 Henning Sundet


 Elisabeth Maråk Støle


 Ingvald Vartdal


 Turid Håndlykken Sylte


 Olav Arne Fiskerstrand
 ADM. DIREKTØR

EGENKAPITALOPPSTILLING – KONSERN

Beløp i mill kroner

2013	Sum egenkapital	Egenkapitalbevis	Overkurs	Grunnfond	Gavefond	Uttevningsfond	Verdi-reguleringsfond	Fond for urealiserte gevinster	Annen egenkapital
Egenkapital pr 31.12.12	3 761	775	186	1 835	0	592	40	1	332
Endring egne egenkapitalbevis	10	5	3	1		1			
Utdelt utbytte midler til egenkapitalbeviserne	-94								-94
Utdelt utbytte midler til lokalsamfunnet	-110								-110
Emisjon	369	205	164						
Gavefond *)	125				125				
Egenkapital før årets resultatdisponering	4 061	985	353	1 836	125	593	40	1	128
Resultatført verdiendring verdipapirgjeld	-1							-1	
Tilført grunnfondet	113			113					
Tilført utjevningsfondet	104					104			
Tilført annen egenkapital	68								68
Foreslått utbytte midler til egenkapitalbeviserne	79								79
Foreslått utbytte midler til lokalsamfunnet	87								87
Disponert resultat for regnskapsåret	450			113		104		-1	234
Verdiendring aksjeinvesteringer tilgjengelig for salg	7						7		
Resultatført estimatavvik pensjoner	-36			-19		-17			
Skatteeffekt av resultatførte estimatavvik pensjoner	9			5		4			
Sum andre inntekter og kostnader fra utvidet resultat	-20			-14		-13	7		
Totalresultat for perioden	431			99		91	7	-1	234
Egenkapital pr 31.12.13 (note 18 og 19)	4 491	985	353	1 935	125	684	47	0	362

*) I henhold til vedtak i Forstanderskapet 4. juli 2013.

2012	Sum egenkapital	Egenkapitalbevis	Overkurs	Grunnfond	Gavefond	Uttevningsfond	Verdi-reguleringsfond	Fond for urealiserte gevinster	Annen egenkapital
Egenkapital pr 31.12.11	3 256	782	186	1 611	0	408	32	8	229
Endring egne egenkapitalbevis	-11	-7		1		-5			
Utdelt utbytte midler til egenkapitalbeviserne	-63								-63
Utdelt utbytte midler til lokalsamfunnet	-74								-74
Fusjon Møre Finans 01.09.2012	0			15		13			-28
Egenkapital før årets resultatdisponering	3 108	775	186	1 627	0	416	32	8	64
Resultatført verdiendring verdipapirgjeld	-7							-7	
Tilført grunnfondet	146			146					
Tilført utjevningsfondet	124					124			
Tilført annen egenkapital	64								64
Foreslått utbytte midler til egenkapitalbeviserne	94								94
Foreslått utbytte midler til lokalsamfunnet	110								110
Disponert resultat for regnskapsåret	530			146		124		-7	268
Verdiendring aksjeinvesteringer tilgjengelig for salg	8						8		
Resultatført estimatavvik pensjoner	160			86		74			
Skatteeffekt av resultatførte estimatavvik pensjoner	-45			-24		-21			
Sum andre inntekter og kostnader fra utvidet resultat	123			62		53	8		
Totalresultat for perioden	653			208		177	8	-7	268
Egenkapital pr 31.12.12 (note 18 og 19)	3 761	775	186	1 835	0	592	40	1	332

EGENKAPITALOPPSTILLING – MORBANK

Beløp i mill kroner

2013	Sum egenkapital	Egenkapitalbevis	Overkurs	Grunnfond	Gavefond	Uttevningsfond	Verdireguleringsfond	Fond for urealiserte gevinster	Annen egenkapital
Egenkapital pr 31.12.12	3 633	775	186	1 835	0	592	40	1	204
Endring egne egenkapitalbevis	10	5	3	1		1			
Utdelt utbytte midler til egenkapitalbeviserne	-94								-94
Utdelt utbytte midler til lokalsamfunnet	-110								-110
Emisjon	369	205	164						
Gavefond *)	125				125				
Egenkapital før årets resultatdisponering	3 933	985	353	1 836	125	593	40	1	0
Resultatført verdiendring verdipapirgjeld	-1							-1	
Tilført grunnfondet	113			113					
Tilført uttevningsfondet	104					104			
Foreslått utbytte midler til egenkapitalbeviserne	79								79
Foreslått utbytte midler til lokalsamfunnet	87								87
Disponert resultat for regnskapsåret	382			113		104		-1	166
Verdiendring aksjeinvesteringer tilgjengelig for salg	7						7		
Resultatførte estimatawik pensjoner	-36			-19		-17			
Skatteeffekt av resultatførte estimatawik pensjoner	9			5		4			
Sum andre inntekter og kostnader fra utvidet resultat	-20			-14		-13	7		
Totalresultat for perioden	362			99		91	7	-1	166
Egenkapital pr 31.12.13 (note 18 og 19)	4 295	985	353	1 935	125	684	47	0	166

*) I henhold til vedtak i Forstanderskapet 4. juli 2013.

2012	Sum egenkapital	Egenkapitalbevis	Overkurs	Grunnfond	Gavefond	Uttevningsfond	Verdireguleringsfond	Fond for urealiserte gevinster	Annen egenkapital
Egenkapital pr 31.12.11	3 164	782	186	1 611	0	408	32	8	137
Endring egne egenkapitalbevis	-11	-7		1		-5			
Utdelt utbytte midler til egenkapitalbeviserne	-63								-63
Utdelt utbytte midler til lokalsamfunnet	-74								-74
Fusjon Møre Finans 01.09.2012	28			15		13			
Egenkapital før årets resultatdisponering	3 044	775	186	1 627	0	416	32	8	0
Resultatført verdiendring verdipapirgjeld	-7							-7	
Tilført grunnfondet	146			146					
Tilført uttevningsfondet	124					124			
Foreslått utbytte midler til egenkapitalbeviserne	94								94
Foreslått utbytte midler til lokalsamfunnet	110								110
Disponert resultat for regnskapsåret	466			146		124		-7	204
Verdiendring aksjeinvesteringer tilgjengelig for salg	8						8		
Resultatførte estimatawik pensjoner	160			86		74			
Skatteeffekt av resultatførte estimatawik pensjoner	-45			-24		-21			
Sum andre inntekter og kostnader fra utvidet resultat	123			62		53	8		
Totalresultat for perioden	589			208		177	8	-7	204
Egenkapital pr 31.12.12 (note 18 og 19)	3 633	775	186	1 835		592	40	1	204

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

KONSERN				MORBANK	
2012	2013	Beløp i mill. kroner	Noter	2013	2012
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter					
2 426	2 395	Renteinnbetalinger, provisjonsinnbetalinger og gebyrer	8	1 927	2 066
-1 323	-1 239	Renteutbetalinger, provisjonsutbetalinger og gebyrer	8	-1 011	-1 210
7	10	Innbetalinger av utbytte og konsernbidrag	8	96	35
-466	-554	Driftsutbetalinger	9, 10, 11, 12	-532	-440
-154	-158	Utbetalinger av skatt	16	-127	-138
276	-428	Netto inn-/utbetaling på utlån til og fordringer på andre finansinstitusjoner	5	-572	293
-1 998	-2 176	Netto inn-/utbetaling av nedbetalingslån/leasing til kunder	4	771	-18
-1 033	-511	Netto inn-/utbetaling av benyttede rammekreditter	5	80	-358
-2 265	-2 661	Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		632	230
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter					
5 837	4 927	Innbetaling ved salg av sertifikater, obligasjoner og andre verdipapirer	4, 5	6 368	6 366
-6 682	-4 486	Utbetaling ved kjøp av sertifikater, obligasjoner og andre verdipapirer	4, 5	-4 486	-6 682
35	16	Innbetaling ved salg av driftsmidler m.v.	13	16	0
-57	-13	Utbetaling ved tilgang av driftsmidler m.v.	13	-11	-63
345	274	Netto inn-/utbetaling av øvrige eiendeler	14, 15	30	451
-522	718	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		1 917	72
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter					
1 757	975	Netto inn-/utbetaling av innskudd fra kunder	4, 5, 11	969	1 769
-2 222	-1 412	Netto inn-/utbetaling av innskudd fra Norges Bank og andre finansinstitusjoner	5	-1 106	-2 107
7 260	7 227	Innbetaling ved utstedelse av verdipapirgjeld	5	2 370	3 616
-4 288	-4 219	Utbetaling ved innløsning av verdipapirgjeld	5	-4 219	-3 487
-63	-94	Utbetalinger av utbytte	19	-94	-63
198	-291	Netto inn-/utbetaling av øvrig gjeld	5, 7, 12	-226	-175
0	369	Kapitalforhøyelse ved emisjon	19	369	0
2 642	2 555	Netto kontantstrømmer av finansieringsaktiviteter		-1 937	-447
-145	612	Netto endring likvider		612	-145
814	669	Likviditetsbeholdning 01.01		669	814
669	1 281	Likviditetsbeholdning 31.12	5	1 281	669

Kontantstrømoppstillingen viser innbetalinger og utbetalinger av kontanter og kontantekvivalenter gjennom året. Oppstillingen er utarbeidet i henhold

til direktemetoden. Kontantstrømmene er klassifisert som operasjonelle aktiviteter, investeringsaktiviteter eller finansieringsaktiviteter. Balansepostene er jus-

tert for effekter av valutakursendringer. Kontanter er definert som kontanter og fordringer på Norges Bank.

1 GENERELLE OPPLYSNINGER

Sparebanken Møre, som er konsernets morselskap, er en sparebank registrert i Norge. Bankens egenkapitalbevis er notert på Oslo Børs.

Konsernet består av morbanken Sparebanken Møre, samt datterselskapene Møre Boligkreditt AS, Møre Eiendomsmegling AS og Sparebankeiendom AS.

Konsernet Sparebanken Møre tilbyr banktjenester for personmarked og næringsliv, leasing og eiendoms-
megling gjennom et utstrakt kontornett i Møre og Romsdal, som er definert som geografisk hjemmemarked.

Selskapets hovedkontor er lokalisert i Keiser Wilhelmsgt. 29/33, Postboks 121 Sentrum, 6001 Ålesund, Norge.

Foreløpig årsregnskap ble godkjent for publisering av styret 29. januar 2014. Endelig årsregnskap er avlagt av styret 5. mars 2014.

Konsernets virksomhet er beskrevet i note 7.

2 REGNSKAPSPRINSIPPER

2.1 Hovedprinsipper

Årsregnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med internasjonale regnskapsstandards, International Financial Reporting Standards (IFRS), som fastsatt av International Accounting Standards Board, og godkjent av EU pr 31. desember 2013.

Konsernregnskapet er basert på historisk kost prinsippet, med unntak av:

- finansielle eiendeler tilgjengelig for salg
- finansielle eiendeler og forpliktelser (herunder finansielle derivater) vurdert til virkelig verdi over resultatet

Endringer i regnskapsprinsipper og presentasjon (klassifiseringer)

Konsernet og morbanken valgte å tidlig anvende regelendringene i IAS 19R i 2012. Det foreligger ingen endringer i regnskapsprinsipper for 2013. For endringer i presentasjon/klassifisering, se ytterligere informasjon under avsnittet "Nye standarder".

Valuta

Konsernet presenterer sitt regnskap i norske kroner (NOK). Morbanken med datterselskaper har NOK som funksjonell valuta.

Alle pengeposter i utenlandsk valuta er omregnet til funksjonell valuta (NOK) etter kurser fra Norges Bank pr. 31.12.2013. Løpende inntekter og utgifter er omregnet til transaksjonstidspunktens valutakurs, og valutakursendringer er resultatført løpende i regnskapsperioden.

Nye standarder

Konsernet har implementert følgende nye standarder i 2013:

- IAS 1 Presentasjon av finansregnskap
Endringene i IAS 1 innebærer at postene i oppstillingen over andre inntekter og kostnader (OCI) i utvidet resultatregnskap skal grupperes i to kategorier. Poster som kan bli reklassifisert til resultatet på et fremtidig tidspunkt (for eksempel netto gevinst eller tap på finansielle eiendeler klassifisert som tilgjengelig for salg) skal presenteres separat fra poster som

aldri vil bli reklassifisert (for eksempel, aktuariemessige gevinster og tap knyttet til ytelsesbaserte pensjonsordninger). Endringene har kun betydning for presentasjon, og har ingen påvirkning på konsernets finansielle stilling eller resultat.

- IFRS 7 Finansielle instrumenter – opplysninger
Endringene innebærer at foretak plikter å gi opplysninger om motregningsrettigheter og relaterte avtaler (for eksempel sikkerhetsstillelser). Opplysningene skal gi brukerne av regnskapet nyttig informasjon for å evaluere effekten av motregningsavtaler på konsernets finansielle stilling. De nye notene er påkrevd for alle innregnede finansielle instrumenter som er nettoppresentert i samsvar med IAS 32 Finansielle instrumenter – presentasjon. Opplysningskravene omfatter også innregnede finansielle instrumenter som er underlagt en "enforceable master netting arrangement" eller tilsvarende avtale, uavhengig av om de er nettoppresentert i samsvar med IAS 32. Endringene har ikke vesentlig påvirket konsernets finansielle stilling eller resultat. Endringene gjelder med virkning for regnskapsår som starter 1. januar 2013 eller senere.

- IFRS 13 Måling av virkelig verdi
Standarden angir prinsipper og veiledning for måling av virkelig verdi for eiendeler og forpliktelser som andre standarder krever eller tillater målt til virkelig verdi. Implementering av den nye standarden har ikke hatt noen vesentlig påvirkning på konsernets finansielle stilling eller resultat.

Fremtidige standarder

Standardene og fortolkningene som er vedtatt frem til tidspunkt for avleggelse av konsernregnskapet, men hvor ikrafttredelsestidspunkt er frem i tid er oppgitt under. Konsernets intensjon er å implementere de relevante endringene på ikrafttredelsestidspunktet, under forutsetning av at EU godkjenner endringene før avleggelse av konsernregnskapet.

- IAS 27 Separat finansregnskap
Som en konsekvens av publiseringen av IFRS 10 Konsernregnskap, IFRS 11 Felleskontrollerte ordninger og IFRS 12 Opplysninger om interesser i andre foretak har IASB foretatt endringer i IAS 27. IAS 27 omhandler

nå bare regnskapsføring i det separate finansregnskapet. Tittelen på standarden ble også endret i denne sammenheng. Innenfor EU/EØS området gjelder IFRS 11 med virkning for regnskapsår som starter 1. januar 2014 eller senere. Endringen får ikke vesentlig betydning for selskapsregnskapet til Sparebanken Møre.

- IAS 32 Finansielle instrumenter – presentasjon
IAS 32 er endret for å klargjøre innholdet i "currently has a legally enforceable right to set-off" og også klargjøre anvendelsen av IAS 32s motregningskriterier for oppgjørssystemer som eksempelvis clearing house-systemer som anvender mekanismer for brutto-oppgjør som ikke skjer samtidig (simultaneously). Endringene gjelder med virkning for regnskapsår som starter 1. januar 2014 eller senere og forventes ikke ha vesentlig påvirkning på konsernets finansielle stilling eller resultat.

- IAS 39 Finansielle instrumenter – innregning og måling
IASB har vedtatt endringer i sikringsbokføringsreglene under IFRS. Endringene innebærer at man ikke vil måtte avslutte sikringsbokføringen i de tilfeller der derivater utpekt i sikringsforhold må overføres for å gjennomføre clearing med en sentral motpart (central counterparty - CCP) som følge av lov eller annen regulering, gitt at nærmere angitte kriterier er oppfylt. Endringene gjelder med virkning for regnskapsår som starter 1. januar 2014 eller senere og forventes ikke å ha vesentlig påvirkning på konsernets finansielle stilling eller resultat.

- IFRS 9 Finansielle instrumenter
IFRS 9, slik den er publisert per i dag, reflekterer første fase av IASB's arbeid med å erstatte dagens IAS 39, og gjelder klassifikasjon og måling av finansielle eiendeler og forpliktelser slik disse er definert i IAS 39. Initialt skulle standarden tre i kraft for regnskapsår som startet 1. januar 2013 eller senere, men endringer i IFRS 9 vedtatt i desember 2011, utsatte ikrafttredelsestidspunktet fram til 1. januar 2015. Senere faser av dette prosjektet er relatert til regnskapsføring av sikringsforhold og nedskrivning av finansielle eiendeler.

Konsernet vil evaluere potensielle effekter av IFRS 9 i samsvar med de øvrige fasene, så snart endelig standard, inkludert alle fasene er publisert.

- IFRS 10 Konsernregnskap og IAS 27 Separat finansregnskap
IFRS 10 erstatter de delene av IAS 27 Konsernregnskap og separate finansregnskap som omhandler konsoliderte regnskaper, og SIC-12 Konsolidering – foretak med særskilt formål.

IFRS 10 bygger på én enkelt kontrollmodell som skal anvendes for alle enheter, inkludert foretak med avgrenset formål (SPE). Endringene som er introdusert i IFRS 10 fordrer at ledelsen utøver vesentlig grad av skjønn for å avgjøre hvilke enheter som kontrolleres av morbanken, hvor alle enheter som kontrolleres skal konsolideres. Dette forventes ikke å medføre endringer for hvilke selskap som skal konsolideres i konsernet Sparebanken Møre. Innenfor EU/EØS området gjelder IFRS 10 med virkning for regnskapsår som starter 1. januar 2014 eller senere.

- IFRS 11 Felleskontrollerte ordninger
Denne standarden erstatter IAS 31 Andeler i felleskontrollert virksomhet, samt SIC-13 Felleskontrollerte foretak - ikke-monetære overføringer fra deltakere. IFRS 11 tar bort adgangen til å innregne investeringen etter bruttometoden. Alle enheter som oppfyller definisjonen av felleskontrollert virksomhet i IFRS 11 må innregnes i samsvar med egenkapitalmetoden. Innenfor EU/EØS området gjelder IFRS 11 med virkning for regnskapsår som starter 1. januar 2014 eller senere. Endringene får ikke betydning for konsernets finansielle stilling eller resultat.

- IFRS 12 Opplysninger om interesser i andre foretak
IFRS 12 gjelder for foretak som har interesser i datterselskaper, felleskontrollert virksomhet, tilknyttede foretak, eller ikke-konsoliderte strukturerede enheter (structured entities). IFRS 12 erstatter opplysningskrav som tidligere fulgte av IAS 27 Konsernregnskap og separat finansregnskap, IAS 28 Investeringer i tilknyttede foretak, og IAS 31 Andeler i felleskontrollert virksomhet. I tillegg introduseres det en rekke nye opplysningskrav. Endringene har ikke betydning for konsernets finansielle stilling eller resultat, men kan medføre økt omfang av noteopplysninger. Innenfor EU/EØS området gjelder IFRS 12 med virkning for regnskapsår som starter 1. januar 2014 eller senere.

Følgende nye standarder med fremtidig ikrafttredelsestidspunkt forventes ikke ha betydning for konsernet Sparebanken Møre:
IFRIC fortolkning 21 Avgifter

Årlig forbedringsprosjekt

IASB har i sine årlige forbedringsprosjekter gjort mindre endringer i en rekke standarder. Ingen av disse endringene er vurdert å ha vesentlige betydning for den finansielle stilling eller resultat for konsernet Sparebanken Møre.

2.2 Konsolideringsprinsipper

Konsernregnskapet omfatter Sparebanken Møre og alle selskap der Sparebanken Møre eier mer enn 50

% av selskapet og/eller har bestemmende innflytelse over driftsmessige og/eller finansielle forhold. Dette gjelder datterselskaper spesifisert i note 6.

Selskaper som er kjøpt eller solgt i løpet av året inkluderes i konsernregnskapet fra det tidspunktet kontroll oppnås og inntil kontroll opphører.

Konsernregnskapet utarbeides som om konsernet var en økonomisk enhet.

Alle transaksjoner mellom selskaper som inngår i konsernet er eliminert i konsolideringen av konsernregnskapet. Det er brukt ensartede regnskapsprinsipper for alle selskaper som inngår i konsernregnskapet. Investeringer i datterselskaper er i morbankens regnskap vurdert til kost. Oppkjøpsmetoden er brukt ved regnskapsføring av oppkjøpte enheter. Anskaffelseskost ved et oppkjøp er målt som virkelig verdi av avgitte eiendeler, utstedte egenkapitalinstrumenter og overtatt gjeld. Identifiserbare kjøpte eiendeler, og overtatt gjeld og gjeldsforpliktelser er målt til virkelig verdi på oppkjøpsdato. Anskaffelseskost utover virkelig verdi av konsernets eierandel av identifiserte netto eiendeler, er i tråd med IFRS 3 klassifisert som goodwill. Transaksjonskostnader ved oppkjøp resultatføres etter hvert som de påløper.

Midlertidig overtatte andeler i forbindelse med sikring av engasjement konsolideres ikke, men behandles som holdt tilgjengelig for salg med verdiendring over resultatet.

2.3 Finansielle instrumenter

Finansielle eiendeler og forpliktelser balanseføres på det tidspunkt konsernet blir part i instrumentenes kontraktsmessige betingelser. En finansiell eiendel fraregnes når de kontraktsmessige rettene til kontantstrømmene fra den finansielle eiendelen utløper, eller selskapet overfører den finansielle eiendelen på en slik måte at risiko- og fortjenestepotensialet ved den finansielle eiendelen i det alt vesentlige blir overført. Finansielle forpliktelser fraregnes på det tidspunkt rettighetene til de kontraktsmessige betingelsene er innfridd, kansellert eller utløper.

2.3.1 Klassifisering

Konsernets beholdning av finansielle instrumenter klassifiseres ved første gangs regnskapsføring i henhold til IAS 39. Bankens klasser av finansielle instrumenter og målegrunnlag for disse:

- finansielle eiendeler og derivater holdt for handelsformål (tradingportefølje)
- finansielle eiendeler og forpliktelser vurdert til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet
- instrumenter som holdes tilgjengelig for salg vurdert til virkelig verdi med verdiendringer presentert som andre inntekter og kostnader i totalresultatoppstillingen
- utlån og fordringer
- finansielle forpliktelser vurdert til amortisert kost

Finansielle eiendeler og derivater holdt for handelsformål

Konsernets kriterier for klassifisering av tradingportefølje er følgende:

- posisjoner i finansielle instrumenter som konsernet

innehar for egen regning med henblikk på videresalg og/eller som konsernet har ervervet for på kort sikt å dra fordel av reelle og/eller forventede forskjeller mellom kjøps- og salgspris eller andre pris- og rentevariasjoner

- posisjoner som konsernet sitter med for å sikre andre deler av tradingporteføljen
- andre engasjementer som er knyttet til posisjoner som inngår i tradingporteføljen

Konsernets handelsportefølje av aksjer er definert inn i denne gruppen og vurderes til virkelig verdi over resultatet.

Finansielle eiendeler og forpliktelser vurdert til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet

Konsernets beholdning i rentebærende verdipapirer, fastrenteutlån og -innskudd er klassifisert til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet.

Beholdning i rentebærende verdipapirer, fastrenteutlån og -innskudd er utpekt til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet, fordi porteføljen av disse instrumentene styres basert på virkelig verdi.

Finansielle forpliktelser vurdert til virkelig verdi består av verdipapirgjeld med fast rente. Verdipapirgjeld med fast rente inngått før 31.12.2006 er vurdert til virkelig verdi over resultatet. For bankens verdipapirgjeld med fast rente inngått etter 31.12.2006 benyttes virkelig verdisikring hvor verdiendringer, som skyldes endring i markedsrenten, resultatføres.

Tap og gevinst som følge av verdiendringer på de eiendeler og gjeld som måles til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet blir regnskapsført i den perioden de oppstår.

Instrumenter som holdes tilgjengelig for salg vurdert til virkelig verdi med verdiendringer presentert som andre inntekter og kostnader i totalresultatoppstillingen

Konsernets beholdning av aksjer, som ikke er klassifisert som holdt for tradingformål, klassifiseres som tilgjengelig for salg med verdiendringer presentert som andre inntekter og kostnader i totalresultatet. Realiserte gevinster og tap, samt nedskrivninger under kostpris resultatføres i ordinært resultat den perioden de oppstår.

Utlån og fordringer

Alle utlån og fordringer, herunder leasing, men med unntak av fastrenteutlån, er vurdert til amortisert kost med utgangspunkt i forventede kontantstrømmer. Forskjell mellom opptakskost og oppgjørsbeløpet ved forfall blir amortisert over lånets løpetid. Beholdning av egne obligasjoner føres som reduksjon av gjelden.

Kjøpte porteføljer utlån, herunder utlån overtatt ved overtagelse av virksomhet, har begrenset utnyttbar levetid og hvor merverdier på transaksjonstidspunktet balanseføres til anskaffelseskost. Porteføljen av kjøpte utlån avskrives ved bruk av effektiv rentemetode, fordelt over forventet gjennomsnittlig løpetid på porteføljen (fordelt på næringsliv og personmarked).

Finansielle forpliktelser vurdert til amortisert kost

Verdipapirgjeld, herunder verdipapirgjeld som inngår i virkelig verdiskriking, lån og innskudd fra kredittinstitusjoner og innskudd fra kunder uten avtalt løpetid, er vurdert til amortisert kost med utgangspunkt i forventede kontantstrømmer.

2.3.2 Måling

Virkelig verdi

Finansielle instrumenter blir regnskapsført til virkelig verdi på avtaletidspunktet. Markedsverdien på instrumentene som handles i et aktivt marked er basert på omsatt kurs på balansedagen. For de finansielle instrumenter som ikke omsettes i et aktivt marked benyttes egne verdierunder basert på gjeldende markedsforhold, alternativt verdierunder fra annen markedsaktør. De finansielle instrumentene som vurderes til virkelig verdi, men som ikke handles i et aktivt marked er porteføljene av fastrenteutlån, -innskudd, sammensatte produkter og ikke børsnoterte aksjer. For de unoterte aksjer hvor en ikke kan foreta en tilstrekkelig pålitelig måling av virkelig verdi benyttes anskaffelseskost, eller nedskrevet bokført verdi. For porteføljene av fastrenteutlån og innskudd beregnes virkelig verdi basert på kontraktsfestede kontantstrømmer neddiskontert med markedsrente. Transaksjonskostnader ved finansielle eiendeler og forpliktelser regnskapsføres til virkelig verdi med verdiendring over resultatet balanseføres ikke.

Amortisert kost

Utlån måles til virkelig verdi ved første gangs måling med tillegg av direkte transaksjonskostnader. Ved fastsettelse av utlånets verdi på transaksjonstidspunktet (transaksjonspris) kommer etableringsgebyr til fradrag og periodiseres over utlånets løpetid som en del av utlånets effektive rente. Utlån måles etterfølgende til amortisert kost ved anvendelse av effektiv rentemetode. Den effektive renten er den renten på inngåelsestidspunktet som nøyaktig diskonterer estimerte fremtidige kontantstrømmer over utlånets forventede levetid, til netto balanseført verdi av utlånet. Ved gjennomføring av denne beregningen estimeres kontantstrømmene, og alle kontraktsmessige vilkår ved utlånet blir tatt i betraktning.

Nedskrivninger

Tap på utlån beregnes som forskjellen mellom balanseført verdi og nåverdi av estimerte fremtidige kontantstrømmer neddiskontert med effektiv rente. Kun kredittap forårsaket av inntrufne tapshendelser på balansedagen hensyntas.

For utlån med flytende rente er diskonteringsrenten lik den effektive rente på måletidspunktet. For utlån med fastrente er diskonteringsrenten lik opprinnelig effektiv rente. For utlån med endret rentesats som følge av finansielle problemer hos debitor er det brukt effektiv rente som gjaldt før lånets rente ble endret. Ved estimering av fremtidige kontantstrømmer er eventuell overtakelse og salg av tilhørende sikkerheter hensyntatt, herunder også utgifter ved overtakelse og salg.

Nedskrivning for verdifall på utlån er resultatført som tap på utlån. Beregnede renter på utlån som tidligere er nedskrevet er resultatført som renteinntekter. Reversering av nedskrivning for øvrig er resultatført som korrigerende av tap. Når alle sikkerheter er realisert og det er utvilsomt at banken ikke får flere innbetalinger på engasjementet blir tapsnedskrivningen konstatert. Kravet mot kunden vil likevel bestå og bli fulgt opp, med mindre det er inngått avtale om gjeldsettergivelse med kunden.

Det blir foretatt avsetning for garantiforpliktelser dersom det er sannsynlig at forpliktelsen vil komme til oppgjør og forpliktelsen kan estimeres pålitelig. Beste estimat er lagt til grunn ved estimering av avsetningen. Regresskrav knyttet til garanti hvor det er foretatt avsetning er balanseført som eiendel maksimalt lik avsetning.

Banken foretar fullstendige tapsvurderinger hvert kvartal. Se note 4 for ytterligere informasjon om kredittrisiko og nedskrivning av tap på utlån og grupper av utlån, samt garantiforpliktelser.

Individuelle nedskrivninger

Nedskrivning for tap foretas når det foreligger objektive indikasjoner for at et utlån har verdifall som følge av svekket kredittverdighet. En nedskrivning blir reversert når tapet er redusert og objektivt kan knyttes til en hendelse inntruffet etter nedskrivningstidspunktet. Alle utlån som anses som vesentlige, samt et utvalg andre, blir vurdert individuelt for å se om det foreligger objektive bevis for verdifall.

Enkeltutlån vurderes for nedskrivning dersom det foreligger objektive bevis for:

- Vesentlige finansielle problemer hos debitor
- Betalingsmislighold eller andre vesentlige kontraktsbrudd. Et engasjement blir vurdert som misligholdt dersom låntakeren ikke betaler forfalte terminer, eller overtrekk ikke er dekt inn, maksimalt innen 90 dager
- Innvilget utsettelse av betaling eller ny kreditt til betaling av termin, avtalte endringer i rentesatsen eller i andre avtalevilkår som følge av finansielle problemer hos debitor
- Det anses som sannsynlig at debitor vil inngå gjeldsforhandling, annen finansiell restrukturering eller at debitors bo blir tatt under konkursbehandling

Gruppenedskrivninger

Gruppevis nedskrivninger beregnes på undergrupper av utlån der det foreligger objektive hendelser som viser at den fremtidige kontantstrømmen for betjening av engasjementene er svekket, hvor det ikke er mulig å gjennomgå alle engasjementer på individuell basis, eller hvor informasjon ikke er identifiserbar på engasjementnivå. Engasjement hvor det er registrert individuelle tapsnedskrivninger inngår ikke i grunnlaget for gruppevis nedskrivninger. Beregningen av nedskrivningsbehov foretas på kunde grupper med tilnærmet like risiko- og verdiegenskaper og er basert på risikoklassifisering og tapserfaring for kunde gruppene.

Grupper av utlån nedskrives for verdifall dersom det foreligger objektive bevis for:

- Negative endringer i betalingsstatus til debitorer i utlånsgruppen
- Inntrufne realøkonomiske effekter som på balansedagen ikke er fullt hensyntatt i bankens risikoklassifiseringssystem

Sparebanken Møre har utviklet egen gruppenedskrivningsmodell, og beregninger utføres månedlig basert på input fra risikoklassifiseringssystemet, datavarehus, samt vurderinger av makroøkonomiske faktorer. Endringer i risikoklassifisering, negativ utvikling i sikkerhetsverdier og registrerte makroøkonomiske hendelser med innvirkning på fremtidige estimerte kontantstrømmer tas hensyn til i modellen. Modellen ser på både kontantstrømmer ut av banken (total innlåns- og fundingkostnad, administrasjonskostnader mv.), samt estimerte kontantstrømmer inn til banken (herunder renteinntekter fra kunder). Med ulike tilpasninger benyttes tilsvarende modell for både kredittportefølje i morbank og portefølje overført til kredittforetaket i konsernet.

2.3.3 Finansielle derivater

Finansielle derivater er kontrakter som er inngått for å nøytralisere en allerede aktuell rente- eller valutarisiko banken har påtatt seg, samt risiko for banken ved salg av strukturerte produkter. Derivatene omfatter valuta- og renteinstrumenter, samt instrumenter knyttet til strukturerte produkter. Finansielle derivater bokføres til virkelig verdi med verdiendring over resultatet, og balanseføres brutto pr. kontrakt som henholdsvis eiendel eller gjeld.

2.3.4 Sikring

For bankens innlån til fastrentebetingelser inngått etter 31.12.2006 benyttes virkelig verdiskriking med verdiendringer over resultatet. Bankens verdiskriker renterisiko på individuelt nivå. Det eksisterer en entydig, direkte og dokumentert sammenheng mellom verdiendringer på sikringsinstrumentet og sikringsobjektet. Sammenhengen dokumenteres ved en test av sikringseffektivitet ved inngåelse av transaksjonen og gjennom sikringsforholdets løpetid. Sikringsgevinster og -tap medfører en justering i den balanseførte verdien av sikrede lån. Disse sikringsjusteringene i balanseført verdi amortiseres over gjenværende sikringsperiode ved en justering i lånets effektive rente dersom sikringen ikke lenger er effektiv, dersom sikring avbrytes eller ved annen opphør av sikring. Ved å benytte nevnte prinsipp gir det en riktig regnskapspresentasjon som er i samsvar med bankens rentestyring og reelle økonomiske utvikling. Fastrenteavtaler inngått før 31.12.2006 vurderes til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet.

2.4 Varige driftsmidler

Anleggsmidler er vurdert til historisk kostpris inkl. direkte henførbare kostnader fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Når eiendeler blir solgt eller avhendet blir kostprisen og akkumulerte avskrivninger tilbakeført i regnskapet, og evt. gevinst eller tap fra salget/avhendingen blir resultatført. Kostprisen for anleggsmidler er kjøpsprisen, inkludert avgifter og direkte oppkjøpskostnader knyttet til å sette

anleggsmiddelet i stand for bruk. Utgifter påløpt etter at anleggsmiddelet er tatt i bruk, reparasjon og vedlikehold, blir kostnadsført.

Det blir foretatt dekomponering av vesentlige varige driftsmidler for avskrivningsformål, når komponentens anskaffelseskost er betydelig i forhold til total anskaffelseskost og brukstid er vesentlig forskjellig.

Avskrivning er beregnet ved bruk av lineær metode med følgende tidsprofil, hensyntatt restverdi:

Tomter	Avskrives ikke
Fritidseiendommer	Avskrives ikke
Bygninger	50 år
Tekniske installasjoner	10 år
Inventar	8-10 år
Biler	5 år
Kontormaskiner	5 år
IT-utstyr	3-5 år

Det foretas årlig en revurdering av resterende levetid og restverdier for hvert driftsmiddel. Ved hvert rapporteringstidspunkt vurderes hvorvidt det foreligger indikasjon på fall i materielle eiendelers verdi. Dersom slike indikasjoner foreligger, beregnes eiendelens gjenvinnbare beløp. Eiendelens balanseførte beløp nedskrives umiddelbart til gjenvinnbart beløp, om bokført verdi er høyest. Tilsvarende vurderes det hvorvidt grunnlaget for tidligere nedskrivninger er til stede. Dersom grunnlaget for tidligere års nedskrivninger ikke lenger er tilstede, reverseres tidligere års nedskrivninger over resultatet. Varige driftsmidler presenteres således til historisk kost fratrukket akkumulerte avskrivninger og akkumulerte tap ved verdifall. Driftsmidler som hver for seg er av mindre betydning, eksempelvis PC-er og annet kontorutstyr, vurderes ikke individuelt for restverdier, levetid eller varig verdifall, men vurderes som grupper. Anlegg under utførelse er klassifisert som anleggsmidler og er regnskapsført til pådratte kostnader relatert til anleggsmiddelet. Anlegg under utførelse blir ikke avskrevet før anleggsmiddelet blir tatt i bruk. Gevinst eller tap ved salg av varige driftsmidler resultatføres løpende.

2.5 Leasing

Konsernet som leietaker

Konsernet har som leietaker bare inngått operasjonelle leieavtaler. I det konsoliderte regnskapet innregnes leiebetaling som kostnader i resultatregnskapet lineært over løpetiden til leieavtalen med mindre en annen systematisk måte bedre gjenspeiler brukerverdien over tid. Leievikårene er mellom 3 til 10 år. Operasjonelle leieavtaler er hovedsakelig relatert til leie av kontorlokaler og driftsavtale av IT-systemer.

Konsernet som utleier

Driftsmidler til utleie (finansiell leasing) er i balansen oppført som fordringer lik nettoinvesteringen i leiekontrakten med fradrag for annuitetsmessige avskrivninger i samsvar med betalingsplan. Kontrakter med garantert restverdi avskrives til denne over kontraktens løpetid. Avskrivningsdelen av annuiteten er ført til fradrag i brutto leiefinansieringsinntekter. Netto leiefinansieringsinntekter består da av rentedelen av leieinntekten, og presenteres under

renteinntekter på utlån til og fordringer på kunder. Skattemessig gjennomføres avskrivningene på leasingobjektene etter saldometoden.

2.6 Immaterielle eiendeler

Immaterielle eiendeler ervervet separat balanseføres til kost. Kostnaden ved immaterielle eiendeler ervervet ved oppkjøp balanseføres til virkelig verdi i åpningsbalansen i konsernet. Balanseførte immaterielle eiendeler regnskapsføres til kost, redusert for eventuell av- og nedskrivning. Immaterielle eiendeler avskrives over forventet brukstid.

Lisenser og programvare

Beløp betalt for lisenser og programvare balanseføres og avskrives lineært over forventet brukstid. Forventet brukstid er normalt fem år. Kjøpt programvare balanseføres til anskaffelseskost med tillegg av utgifter for å bringe programvaren klar til bruk. Vurdering av nedskrivningsbehov gjennomføres årlig. Utgifter knyttet til vedlikehold av programvare og IT-systemer kostnadsføres løpende over resultatregnskapet.

2.7 Verdifall på ikke-finansielle eiendeler

En nedskrivning resultatføres med forskjellen mellom balanseført verdi og gjenvinnbart beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av virkelig verdi med fradrag av salgskostnader og bruksverdi. Ved vurdering av verdifall, grupperes anleggsmidlene på det laveste nivået der det er mulig å skille ut uavhengige kontantstrømmer (kontantstrømgenererende enheter). En kontantstrømgenererende enhet er den minste identifiserbare gruppe som genererer inngående kontantstrøm, som i alt vesentlig er uavhengig fra andre eiendeler eller grupper. Ved hver rapportering vurderes mulighetene for reversering av eventuelle tidligere nedskrivninger på ikke-finansielle eiendeler.

2.8 Avsetninger og forpliktelser

Denne beskrivelsen gjelder ikke avsetninger beskrevet i pkt. 2.3.2 vedr. tap på utlån/garantier mv. vurdert til amortisert kost. En avsetning blir regnskapsført når selskapet har en gjeldende (rettslig eller antatt) forpliktelse som en følge av hendelser som har skjedd, og det kan sannsynliggjøres (mer sannsynlig enn ikke) at det vil skje et økonomisk oppgjør som følge av hendelsen, og at beløpet kan måles pålitelig. Eventuelle avsetninger er gjennomgått hver balansedato og vurdert til det beste estimatet på forpliktelsen. Ved uvesentlig tidsavvik er avsetningen lik utgiften som kreves for å bli fri fra forpliktelsen. Når tidsavviket er vesentlig vil avsetningen være lik nåverdien av fremtidige utbetalinger til å dekke forpliktelsen. Økning i avsetningen som følge av tiden presenteres som rentekostnader.

Det er opplyst om vesentlige betingede forpliktelser, med unntak av betingede forpliktelser hvor sannsynligheten for forpliktelsen er lav. En betinget eiendel er ikke regnskapsført i årsregnskapet, men opplyst om dersom det foreligger sannsynlighet for at en fordel vil tilflytte konsernet.

2.9 Egenkapital

Utbytte på egenkapitalbevis og avsetning til utbytte midler for lokalsamfunnet klassifiseres som annen egenkapital frem til det er vedtatt av bankens forstanderskap.

Egne egenkapitalbevis

Pålydende av egne egenkapitalbevis er presentert i balansen på egen linje, som reduksjon til utstedte egenkapitalbevis. Kjøpspris utover pålydende er ført mot grunnfondet og utjevningsfondet i henhold til historisk vedtatt fordeling. Tap eller gevinst på transaksjoner med egne egenkapitalbevis blir bokført direkte mot grunnfondet og utjevningsfondet i henhold til deres innbyrdes forhold.

Kostnader ved egenkapitaltransaksjoner

Transaksjonskostnader knyttet til en egenkapitaltransaksjon blir regnskapsført direkte mot egenkapitalen.

Andre egenkapitalposter

Verdireguleringsfondet består av samlede nettoverdiendringer i virkelig verdi for finansielle instrumenter klassifisert som tilgjengelig for salg. Fond for urealiserte gevinster knytter seg til endring i kredittspread ved beregning av virkelig verdi av konsernets verdipapirgjeld. Realiserte gevinster og tap, samt nedskrivninger resultatføres i den perioden de oppstår. Konsernet har ikke konvertible obligasjoner eller andre instrument som kan omgjøres til egenkapital.

2.10 Inntektsføring

Renteinntekter inntektsføres ved bruk av effektiv rentemetode. Dette innebærer løpende inntektsføring av renter med tillegg av amortisering av etableringsgebyrer. Den effektive renten fastsettes ved diskontering av kontraktsfestede kontantstrømmer innenfor forventet løpetid. Alle gebyrer som overstiger direkte transaksjonsutgifter knyttet til rentebærende inn- og utlån inngår i beregningen av balansepostens effektive rente og amortiseres over forventet løpetid.

Inntektsføring av renter etter effektiv rentemetode benyttes både for balanseposter som vurderes til amortisert kost, og balanseposter som vurderes til virkelig verdi over resultatet, med unntak av etableringsgebyrer på utlån til virkelig verdi som inntektsføres når de opptjenes. Renteinntekter på nedskrevne engasjementer beregnes som effektiv rente av nedskrevet verdi. Renteinntekter på finansielle instrumenter inkluderes på linjen for "Netto renteinntekter".

Alle gebyrer relatert til betalingstransaksjoner inntektsføres løpende. Honorarer og gebyrer fra salg eller formidling av aksjer, aksjefond, eiendom eller andre investeringsobjekter som ikke genererer balanseposter i bankens regnskaper, inntektsføres når de er opptjent. Kundehandler med finansielle instrumenter vil generere inntekter i form av marginer og kurtasje, som inntektsføres når handelen er gjennomført. Margininntekter vil kunne være realiserte på tidspunkt for kontraktsinngåelse, men vil også kunne inneholde en kredittrisikopremie knyttet til kundens evne til å gjøre opp mulige forpliktelser som følge av fremtidige endringer i kontraktens markedsverdi. Dersom marginen inneholder en kredittrisikopremie vil denne inntektsføres i takt med opptjeningen. Utbytte på aksjer inntektsføres når utbyttet er endelig vedtatt.

2.11 Ansattytelser - pensjon

Konsernet har to pensjonsordninger, en ytelsesbasert pensjonsordning og en innskuddsbasert pensjonsordning.

Ytelsesbasert pensjon

Konsernet har tilbydd sine ansatte pensjoner definert som ytelsesplaner (alderspensjon). Ytelsesplanen er sikret gjennom innbetalinger til bankens pensjonskasse. Den eksisterende ytelsesbaserte pensjonsordningen ble lukket for nye medlemmer pr 31.12.2009.

Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser knyttet til den ytelsesbaserte ordningen regnskapsføres i henhold til IAS 19. Det ble vedtatt en rekke endringer IAS 19 med virkning f.o.m 1. januar 2013. Sparebanken Møre valgte å tidliganvende vedtatte regelendringer med virkning fra regnskapsåret 2012.

Pensjonsforpliktelsene er vurdert av aktuar årlig, basert på forutsetninger fastsatt av banken.

Pensjonsforpliktelsene og pensjonskostnaden er fastsatt ved bruk av en lineær opptjeningsformel. En lineær opptjeningsformel fordeler opptjeningen av fremtidige pensjonsytelser lineært over opptjeningstiden, og betrakter opptjente pensjonsrettigheter til de ansatte i løpet av en periode som årets pensjonskostnad. Netto pensjonskostnader blir medtatt i personalkostnadene i regnskapet.

Pensjonsforpliktelsene beregnes som nåverdien av fremtidige, sannsynlige pensjonsutbetalinger og bygger på økonomiske og aktuarmessige beregninger og forutsetninger. Differansen mellom beregnet påløpt forpliktelse og verdien av pensjonsmidlene er ført i balansen. Aktuarielle gevinster og tap som skyldes endrede forutsetninger eller avvik mellom forventet og faktisk avkastning på pensjonsmidlene, innregnes i andre inntekter og kostnader i utvidet resultatregnskap i den perioden de oppstår.

Diskonteringsrenten baseres på renten på foretaksobligasjoner med høy kredittverdighet. Det norske markedet for obligasjoner med fortrinnsrett vurderes å inneha de egenskaper som tilsier at det kan legges til grunn i beregningen av diskonteringsrenten.

Forventet avkastning på pensjonsmidler beregnes med samme rente som er benyttet for diskontering av pensjonsforpliktelsene. Avkastning utover diskonteringsrenten innregnes i andre inntekter og kostnader i utvidet resultatregnskap.

Alle konsernets ansatte deltok i AFP-ordningen til finansnæringen, som innebar at alle ansatte kunne velge å gå av med førtidspensjon fra og med 62 år. Denne ordningen ble i februar 2010 vedtatt avviklet og det ble kun mulig å gå av med førtidspensjon etter den gamle ordningen fram til 31.12.2010. Gjenværende avsetning gjelder selskapets forpliktelse for personer som er førtidspensjonister i den gamle ordningen.

Som erstatning for den gamle AFP-ordningen ble det etablert en ny AFP-ordning. Den nye AFP-ordningen

er, i motsetning til den gamle, ikke en førtidspensjonsordning, men en ordning som gir et livslangt tillegg på den ordinære pensjonen. De ansatte kan velge å ta ut den nye AFP-ordningen fra og med fylte 62 år, også ved siden av å stå i jobb, og den gir ytterligere opptjening ved arbeid fram til 67 år. Den nye AFP-ordningen er en ytelsesbasert flerforetakspensjonsordning, og finansieres gjennom premier som fastsettes som en prosent av lønn. Foreløpig foreligger ingen pålitelig måling og allokering av forpliktelse og midler i ordningen. Regnskapsmessig blir ordningen behandlet som en innskuddsbasert pensjonsordning hvor premiebetalinger kostnadsføres løpende, og ingen avsetninger foretas i regnskapet.

Innføring av nye ordninger eller endringer i eksisterende ordninger som skjer med tilbakevirkende kraft slik at de ansatte umiddelbart har opptjent en fripolise (eller endring i fripolise) resultatføres umiddelbart. Gevinst eller tap knyttet til innskrenkninger eller avslutning av pensjonsplaner resultatføres når dette skjer.

Innskuddsbasert pensjon

For innskuddsbaserte pensjonsordninger innbetales det en prosentvis andel av inntekt, avhengig av den enkelte ansattes inntektsnivå. Pensjonspremien kostnadsføres når den påløper og presenteres under Lønn m.v.

2.12 Skatt

Skattekostnad består av betalbar skatt og endring utsatt skatt. Utsatt skatt/eiendel ved utsatt skatt er beregnet på alle midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi på eiendeler og gjeld. Eiendel ved utsatt skatt blir regnskapsført når det er sannsynlig at konsernet vil ha tilstrekkelige skattemessige overskudd til å nyttiggjøre eiendelen. På hver balansedato foretar konsernet en gjennomgang av regnskapsført eiendel ved utsatt skatt og dets regnskapsførte verdi. Konsernet vil eventuelt redusere eiendelen i den grad konsernet ikke lenger kan nyttiggjøre seg den. Utsatt skatt og eiendel ved utsatt skatt er målt basert på forventet fremtidig skattesats til de selskapene i konsernet hvor det har oppstått midlertidige forskjeller. Utsatt skatt og eiendel ved utsatt skatt er regnskapsført uavhengig av når forskjellene vil reverseres. Eiendel ved utsatt skatt er ført opp til nominell verdi. Betalbar skatt, utsatt skatt og eiendel ved utsatt skatt er regnskapsført over utvidet resultat i den grad dette relaterer seg til forhold som er regnskapsført over utvidet resultat.

2.13 Driftssegmenter

For ledelsesformål er konsernet organisert i forskjellige forretningsområder etter tjenestespekter/produkttilbud og type kunde. Inndelingen er basert på den samme inndelingen og rapporteringen som løpende skjer til administrerende direktør og bankens styre, som i henhold til IFRS 8 er definert som øverste beslutnings-taker. Inndelingen utgjør basisen for primær segmentrapportering. Inndeling i driftssegmenter og finansiell informasjon vedrørende segmenter er presentert i note 7. Det vesentligste av inntekter og kostnader er fordelt på konsernets driftssegmenter etter reelt forbruk eller aktivitetsbaserte fordelingsnøkler. Det definerte segmentresultatet er resultat før skatt. Skattekostnaden fordeles ikke ut på segmentene.

2.14 Finansielle garantier og forpliktelser

Konsernet utsteder finansielle garantier som ledd i den ordinære virksomheten. Disse er tapsvurdert etter de samme prinsipper som for utlån og gjengis i note 4.4.

2.15 Hendelser etter balansedagen

Ny informasjon om konsernets posisjoner på balansedagen er hensyntatt i årsregnskapet. Hendelser etter balansedagen som ikke påvirker konsernets posisjon på balansedagen, men som vil påvirke konsernets posisjon i fremtiden er opplyst om dersom dette er vesentlig.

2.16 Skjønnsmessige vurderinger ved bruk av regnskapsprinsipp

Finansielle eiendeler og forpliktelser henføres til ulike kategorier i IAS 39 som etterfølgende styrer målingen i balansen. Banken har klare rutiner for denne kategoriseringen, og prosessen krever normalt bare begrenset bruk av skjønn.

2.17 Bruk av estimater og skjønnsmessige vurderinger ved utarbeidelsen av årsregnskapet

Utarbeidelse av årsregnskapet i overensstemmelse med enkelte IFRS regnskapsstandarder krever at ledelsen i noen tilfeller benytter skjønnsmessige estimater og forutsetninger. Vurderingene er basert på historisk erfaring og forutsetninger som ledelsen mener er rimelige og fornuftige. Estimatenes og forutsetningenes som ligger til grunn, påvirker de rapporterte beløp på eiendeler, gjeld og poster utenom balansen, samt inntekter og kostnader i de presenterte årsregnskapene. Det er risiko for at faktiske resultater senere, til en viss grad, kan avvike fra estimater og forutsetninger som er lagt til grunn.

Enkelte regnskapsprinsipper anses som spesielt viktige for å belyse konsernets finansielle stilling fordi det kreves at ledelsen gjør vanskelige eller subjektive vurderinger og fastsetter estimater som i hovedsak relaterer seg til saker som er usikre i utgangspunktet.

Ledelsen gjør vurderinger ved valg og anvendelse av regnskapsprinsipper. Selskapets finansielle eiendeler og forpliktelser allokeres til ulike kategorier i henhold til IAS 39. Normalt er det lite skjønnsmessig vurdering i denne sammenheng. Det vises til 2.3.2 for måleprinsippene.

Ledelsen vurderer at de viktigste områdene som det er knyttet kritiske estimater og forutsetninger til er:

Nedskrivning på utlån

Konsernet gjennomgår låneporteføljen minst hvert kvartal. Engasjement blir gjennomgått individuelt og vurdert nedskrevet når objektive bevis for verdifall foreligger eller senest ved mislighold over 90 dager. Det gjennomføres videre nedskrivningsvurderinger for grupper av utlån. Det vises til note 4.3 for ytterligere beskrivelse av prinsipper og metodikk. Det foreligger retningslinjer for gjennomføring av vurdering av fremtidige kontantstrømmer. Vesentlige engasjement gjennomgås av sentrale kredittmiljøer i banken før endelig beslutning fattes.

I forbindelse med nedskrivningsvurderinger skal alle kontantstrømmer på engasjementene i prinsippet identifiseres, og det skal gjøres en vurdering av hvilke kontantstrømmer som er utsatte. Med bakgrunn i det store antall engasjementer som er gjenstand for vurdering både på individuelt nivå og gruppenivå, må slike beregninger skje med utgangspunkt i tilnærminger og erfaringstall.

Nedskrivningsbeløpet beregnes som forskjellen mellom balanseført verdi (hovedstol + påløpte renter på vurderingstidspunktet) og nåverdien av fremtidige kontantstrømmer neddiskontert med effektiv rente over lånets forventede levetid. Nedskrivning klassifiseres i resultatet som tapskostnad. Estimering av fremtidige kontantstrømmer fra et utlån skal også hensynta overtakelse og salg av tilhørende sikkerheter. Ved vurdering av sikkerhetsdekning skal det foretas en kvalifisert vurdering av panteobjektets beskaffenhet og reelle omsetningsverdi hensyntatt utgifter ved overtakelse og salg. Realisasjonsverdier for ulike panteobjekter i en realisasjonssituasjon fastsettes etter beste skjønn. Tids-

punkt for avvikling av utlån med nedskrivning er basert på skjønnsmessige vurderinger og erfaringer fra tilsvarende avviklingsengasjement og konkursavviklinger.

Virkelig verdi på finansielle instrument – herunder derivater

For finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked benyttes ulike verdsettelsesmetoder for å fastsette virkelig verdi. Ytterligere informasjon samt beskrivelse av teknikkene gis i regnskapsprinsippene pkt. 2.3. Det henvises også til notene 5.4-5.7 som omhandler finansielle instrument.

Pensjonsforpliktelser

Nåverdien av pensjonsforpliktelser avhenger av flere faktorer som fastsettes ved bruk av en rekke aktuarmessige forutsetninger. Enhver endring i disse forutsetningene vil påvirke balanseført beløp for pensjonsforpliktelsen. Diskonteringsrenten fastsettes ved årsslutt. Dette er renten som benyttes for å beregne nåverdien av fremtidige nødvendige utbetalinger for å dekke pensjonsforpliktelsen. Dis-

konteringsrenten baseres på det norske markedet for obligasjoner med fortrinnsrett, samt swap-rentene i interbankmarkedet for ekstrapolering av krumningen utover 10 år, slik at vi oppnår tilnærmet lik forfallstid som pensjonsforpliktelsen. Andre grunnleggende forutsetninger for pensjonsforpliktelsen er delvis basert på faktiske markedsforhold. Forutsetningene om døds- og uføreutviklingen er basert på standardiserte forutsetninger, samt andre demografiske faktorer. Tilleggsinformasjon vises i note 12.

3 RISIKOSTYRING

Strategi

Sparebanken Møres langsiktige strategiske utvikling og måloppnåelse støttes ved god risiko- og kapitalstyring. Overordnet formål med risikostyring og kontroll er å sikre at man oppnår de fastsatte mål, sikre effektiv drift, håndtering av risikoer som kan hindre oppnåelse av forretningsmessige mål, sikre intern og ekstern rapportering av høy kvalitet, og sikre at konsernet opererer i samsvar med relevante lover, regler og interne retningslinjer. Å ta risiko er et grunnleggende trekk ved å drive bankvirksomhet, og risikostyring er således et sentralt område i den daglige driften og i styrets løpende fokus.

Styret i Sparebanken Møre har vedtatt overordnede retningslinjer for styring og kontroll i konsernet, samt risikopolitik. Konsernet skal ha lav til moderat risikoprofil, hvor inntjeningen skal være et produkt av kunderelaterte aktiviteter, og ikke finansiell risikotaking. Det er videre vedtatt egne policyer for hvert vesentlige risikoområde; kredittisiko, motpartsrisiko, markedsrisiko og likviditetsrisiko. Risikostrategiene vedtas av styret, og revideres minimum årlig eller når spesielle forhold skulle tilsa det. Konsernet har etablert en oppfølgings- og kontrollstruktur som skal sørge for at strategisk plans overordnede rammeverk blir overholdt.

Bedriftskultur, organisering og ansvar

Risikostyringsprosessen er fundert på bankens og konsernets bedriftskultur. Denne inkluderer ledelsesfilosofi, lederstil og menneskene i organisasjonen. De ansattes integritet, verdigrunnlag og etiske holdninger er fundamentale elementer i en velfungerende bedriftskultur. Velutviklede kontroll- og styringstiltak kan ikke kompensere for en dårlig bedriftskultur. Med bakgrunn i dette har Sparebanken Møre etablert klare etiske retningslinjer og et tydelig verdigrunnlag som er godt kommunisert i hele organisasjonen.

Sparebanken Møre legger vekt på uavhengighet i risikostyringen. Ansvar for, og gjennomføringen av risikostyring og kontroll er derfor delt mellom styret, ledelsen og ulike forretningsenheter/operative ledere.

Styret i Sparebanken Møre har det overordnede ansvaret for å påse at banken og konsernet har en kapitaldekning som er tilstrekkelig ut fra ønsket risiko og konsernets virksomhet, samt sørge for at Sparebanken Møre er tilstrekkelig kapitalisert ut fra regulatoriske krav. Styret skal videre påse at risikostyringen og internkontrollen er god og systematisk, og at dette er etablert i samsvar med lover og forskrifter, vedtekter, pålegg, eksterne og interne retningslinjer. Styret fastsetter videre prinsippene og retningslinjene for risikostyring og internkontroll for de ulike aktivitetsnivåene, og reviderer og vedtar jevnlig, og minst årlig, ulike strategier og retningslinjer for risikostyringen.

Revisjonsutvalget velges av og blant styrets medlemmer. Utvalget er et underutvalg av styret, hvis formål er å foreta mer grundige vurderinger av utpekte saksområder og rapportere resultatet til styret. Revisjonsutvalget skal se til at institusjonen har en uavhengig og effektiv ekstern og intern revisjon og en tilfredsstillende regnskapsrapportering og risikohåndtering i samsvar med lover og forskrifter.

Administrerende direktør har ansvar for at det er etablert en forsvarlig risikostyring og internkontroll på basis av vurderinger, prinsippfastsettelse og retningslinjer fastsatt av styret. Administrerende direktør er ansvarlig for at det etableres et godt kontrollmiljø på alle nivå i banken, og skal gjennomføre en løpende oppfølging av endringer i bankens risikoer, og påse at disse er forsvarlig ivarettatt i samsvar med styrets retningslinjer. Administrerende direktør skal sørge for

at bankens risikostyring og internkontroll er dokumentert i henhold til gjeldende lover, regler, forskrifter og vedtekter, og skal minst én gang i året utarbeide en samlet vurdering av risikosituasjonen, som skal forelegges styret til behandling.

Avdeling risikostyring har ansvar for å utarbeide systemer, retningslinjer og prosedyrer for å identifisere, måle, rapportere og følge opp bankens viktigste iboende risikoer. Avdelingen har ansvaret for å sørge for at Sparebanken Møres totale risikoeksponering blir rapportert til administrerende direktør og styret, herunder resultater av gjennomførte stresstester. Videre har avdelingen det koordinerende hovedansvaret for konsernets IRB-prosess. Funksjonen er en sentral premissleverandør og rådgiver i strategiprosessen knyttet til risikovurderinger, risikotoleranse og operasjonalisering av bankens overordnede mål med hensyn til risikoer. Avdelingen har også hatt ansvar for å lede årlig ICAAP-arbeid, og for å koordinere årlig internkontrollbekreftelser fra de operative lederne. Avdelingen inngår i Seksjon Økonomi, Risikostyring og Personal som rapporterer direkte til administrerende direktør.

I henhold til krav i verdipapirhandelloven med tilhørende forskrift har Sparebanken Møre en compliance-funksjon. Sparebanken Møres styre vedtar årlig egen complianceinstruks, og det utarbeides en årlig arbeids- og handlingsplan for funksjonen. Leder for avdelingen rapporterer til Sparebanken Møres administrerende direktør, men er organisatorisk underlagt leder for Seksjon Informasjon og Compliance.

Avdeling økonomi og regnskap har ansvaret for konsernets samlede økonomistyring/-rapportering og regnskapsrapportering, og inngår i Seksjon Økonomi, Risikostyring og Personal.

Sparebanken Møres operative ledere på vesentlige virksomhetsområder skal aktivt engasjere seg i prosessen rundt vurderingen av om etablert risikostyring og internkontroll blir gjennomført som forutsatt. Det legges til grunn at ledere på alle plan i organisasjonen overvåker vedtatte kontrolltiltak innenfor sitt ansvarsområde.

Sparebanken Møres kredittkomité behandler større engasjement og saker av spesiell karakter, og skal avgi en uavhengig innstilling til fullmakthaver. Kredittkomiteen legger særskilt vekt på å avdekke risiko i tilknytning til den enkelte søknad og gjennomfører en egen vurdering av kreditt risiko. I tillegg til dette vurderes om det enkelte engasjement er i henhold til konsernets kredittstrategi, kredittpolitikk, bevilgningsreglement og kredittbehandlingsrutiner.

Internrevisor er en overvåkningsinstitusjon som, uavhengig av administrasjonen for øvrig, foretar systematiske risikovurderinger, kontroller og undersøkelser av Sparebanken Møres internkontroll for å vurdere om den virker hensiktsmessig og betryggende. Bankens styre godkjenner internrevisjonens ressurser og årsplaner. Internrevisor skal også diskutere plan og omfang av revisjonsarbeidet med revisjonsutvalget. Internrevisjonen i Sparebanken Møre er utkontraktert til BDO.

Rapportering

Sparebanken Møre har fokus på korrekt, fullstendig og tidsriktig rapportering av risiko- og kapitalforhold. Med bakgrunn i dette er det etablert flere ulike periodiske rapporteringer som er rettet mot bankens ledergruppe og styret, samt rapporteringer som er rettet ut mot de enkelte segmenter og avdelinger, herunder også mot kundeansvarlige. De mest vesentlige rapporteringene som utarbeides gjennom året angis nedenfor:

ICAAP gjennomføres og rapporteres minst årlig. Styret tar aktivt del i gjennomgangen og etablerer eierskap til prosessen, blant annet gjennom ICAAPs sentrale rolle i langsiktig strategisk plan. Det er utarbeidet egne retningslinjer for arbeidet med ICAAP i Sparebanken Møre. ICAAP gjennomgås i bankens ledergruppe, revisjonsutvalget, styret og kontrollkomité.

Balansert Målstyringsrapport (BMS) utarbeides hver måned og synliggjør status og utvikling på de viktigste faktorene for Sparebanken Møres måloppnåelse. Rapporten oversendes til banksjefene og bankens ledergruppe, og er en integrert del av den økonomiske rapporteringen til styret.

Risikorapport utarbeides månedlig. Denne er et sentralt element i Sparebanken Møres løpende oppfølging av risikobildet. Risikorapport etter påfølgende kvartalslutt er også utvidet med utfyllende kommentarer fra ulike fagmiljø i konsernet, herunder sjef-økonom, konseptansvarlig næringsliv, konseptansvarlig personmarked og banksjef Treasury & Markets. Rapporten behandles i bankens ledergruppe, revisjonsutvalg og styret, samt at kontrollkomiteen mottar kopi av kvartalsvis risikorapport.

Internkontrollrapportering utarbeides årlig for alle forretningsområder og regioner. I denne gjennomføres

det en vurdering av om internkontrollen er tilstrekkelig i forhold til risikotoleransen som omfatter vurdering og kommentarer til eget arbeid med internkontrollen, gjennomgang av alle viktige risikoområder, vurdering av egen etterlevelse av eksternt og internt regelverk, samt foreslåtte og planlagte forbedringstiltak. Internkontrollrapporteringen behandles i bankens ledergruppe, revisjonsutvalg og styret, samt gjennomgås for bankens kontrollkomité.

Compliancerapporter utarbeides periodisk, og inneholder elementer knyttet til vurdering av compliance-risiko og kontroll, testing av etterlevelse og resultat av tester, revurderinger og plan for implementering av retningslinjer, oppfølging av merknader fra eksternt og intern revisor, oppfølging av merknader fra Finanstilsynet, avvikshåndtering internkontroll mv. Compliancerapporter behandles i bankens ledergruppe, revisjonsutvalg og styret, samt gjennomgås for bankens kontrollkomité.

Rapporter fra eksternt og intern revisor behandles av bankens ledergruppe, revisjonsutvalg og styret. Både intern og eksternt revisor har minst årlige møter med revisjonsutvalget og kontrollkomiteen.

Rapportering om utlån til boligformål utarbeides kvartalsvis for bankens styre.

Rapporteringsportal er etablert i Sparebanken Møre hvor hver enkelt medarbeider med kundeansvar har tilgang til rapporter som viser status og utvikling i sin porteføljes kreditt risiko. Portalen er hierarkisk oppbygd slik at ledelsen i Sparebanken Møre kan følge utviklingen innenfor sitt ansvarsområde. Rapporteringene benyttes også til analyser av kunder, porteføljer og bransjer. Portalen gir videre kundeansvarlige oversikt over kunders posisjoner og rammer relatert til eksponering i finansielle instrument.

Økonomi- og regnskapsrapporter utarbeides månedlig, herunder månedlig beregning av gruppevis nedskrivninger, samt kvartalsvise tapsgjennomganger av portefølje med fokus på individuelle nedskrivningsbehov. Rapporteringen behandles i bankens ledergruppe, revisjonsutvalg og styret. Kontrollkomiteen får etter hvert kvartalslutt en særskilt gjennomgang av kvartalsregnskapet, herunder økonomisk og risikomessig utvikling.

Kapitalstruktur

Sparebanken Møres kapital er sammensatt ut fra flere hensyn. De viktigste er konsernets størrelse, det internasjonalt rettede næringslivet i Møre og Romsdal og et stabilt marked for langsiktig funding ved behov. Videre er konsernets langsiktige strategiske plans innvirkning vesentlig i forhold til hvilken kapitalstruktur Sparebanken Møre skal ha.

Vurdering av risikoprofil, kapitalbehov og lønnsomhet bygger til en hver tid på Sparebanken Møres langsiktige strategiske plan. Det gjennomføres en beregning av konsernets kapitalbehov minst ved årlig ICAAP. Konsernets kapital skal til enhver tid oppfylle minstekravet til kapitaldekning med tillegg av en buffer som samsvarer med Sparebanken Møres aksepterte

risikotoleranser. Gjennom ICAAP klargjøres samtidig alternativer som konsernet kan gjennomføre dersom kapitaldekningen kommer under stress. Alternativene listes i prioritert rekkefølge, med beskrivelse av tiltak, samt angivelse av planlagt iverksettelse om nødvendig. Konsernets retningslinjer for ICAAP angir også kvantitative grenser for når alternativene formelt skal vurderes og eventuelt iverksettes.

Sparebanken Møre har som målsetting å oppnå økonomiske resultater som gir god og stabil avkastning på egenkapitalen. Resultatene skal sikre eierne av egenkapitalen en konkurransedyktig langsiktig avkastning i form av utbytte og verdistigning på egenkapitalen. Egenkapitaleiernes andel av nettoresultatet som avsettes til utbytte midler, tilpasses egenkapitalsituasjonen. Sparebanken Møres resultatdisponeringer skal påse at alle egenkapitaleierne sikres likebehandling.

Kapitaldekningsregelverket

EUs direktiv for kapitaldekning (Basel II) ble innført i Norge fra 1. januar 2007. Formålet er å styrke stabiliteten i det finansielle systemet gjennom mer risikosensitivt kapitalkrav, bedre risikostyring og kontroll, tettere tilsyn og mer informasjon til markedet.

Kapitaldekningsforskriften bygger på tre pilarer:

- Pilar I – Minimumskrav til ansvarlig kapital
- Pilar II – Vurdering av samlet kapitalbehov og tilsynsmessig oppfølging (ICAAP)
- Pilar III – Offentliggjøring av informasjon

Sparebanken Møre benytter standardmetoden i Basel II ved beregning av kapitaldekning for kreditt risiko og markedsrisiko, og basismetoden for operasjonell risiko. Styret i Sparebanken Møre legger til grunn at konsernet skal være godt kapitalisert, både under lavkonjunkturer og høykonjunkturer. Kapitalvurderinger (ICAAP) gjennomføres årlig, og konsernets kapitalstrategi er basert på risiko i virksomheten, hvor effekten av ulike stressscenarier er tatt hensyn til.

Det vises også til note 18 om "Kapitaldekning" for ytterligere beskrivelser knyttet til Sparebanken Møres godkjennelsesprosess for IRB, samt kommentarer relatert til nytt regelverk gjennom Basel III.

Risikoeksponering og strategisk risikostyring

Sparebanken Møre eksponeres for flere ulike typer risikoer. De viktigste risikogrupperne er:

- Kreditt risiko: Konsernets største risikoområde. Kreditt risiko defineres som risiko for tap knyttet til at kunder eller andre motparter ikke kan gjøre opp for seg til avtalt tid og i henhold til skrevne avtaler, og at mottatte sikkerheter ikke dekker utestående krav. Inkludert i dette risikoområdet er også motpartsrisiko og konsentrasjonsrisiko
- Markedsrisiko: Risiko for tap i markedsverdier knyttet til porteføljer av finansielle instrumenter som følge av svingninger i aksjekurser, valutakurser og renter
- Likviditetsrisiko: Risiko for at konsernet ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser og/eller finansiere økninger i eiendelene uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres, eller i form av ekstra dyr

finansiering. Nivået på institusjonens kapital vil være en sentral forutsetning for å kunne tiltrekke seg nødvendig funding til enhver tid

- Operasjonell risiko: Risiko for tap som skyldes utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser, svikt hos mennesker og i systemer eller eksterne hendelser

Sparebanken Møre forsøker å ta hensyn til samspillet mellom de ulike risikoområdene ved fastsettelse av ønsket nivå på eksponering av risiko. Overordnet er det de interne forhold, rammebetingelser, kunde-grunnlag mv. i konsernet som danner grunnlag for hvilken overordnet risikoeksponering man ønsker å legge til grunn.

Basert på evaluering av risikoprofil, styring og kontroll legger Sparebanken Møre følgende overordnet risiko-eksponering til grunn for de ulike risikoområdene:

- Kredittrisiko: Det aksepteres moderat til betydelig risiko
- Markedsrisiko: Det aksepteres lav risiko
- Likviditetsrisiko: Det aksepteres moderat risiko
- Operasjonell risiko: Det aksepteres lav til moderat risiko

Konsernets risiko tallfestes blant annet gjennom beregninger av forventet tap og behov for økonomisk kapital for å kunne dekke uventede tap. Det beregnes forventet tap og økonomisk kapital for alle hovedgrupper av risiko, og for ulike forretningsområder i konsernet. Forventet tap beskriver det beløpet man statistisk sett må forvente å tape i løpet av en periode på 12 måneder. Økonomisk kapital beskriver hvor mye kapital konsernet mener er nødvendig for å dekke den faktiske risikoen konsernet har pådratt seg. Det er lagt til grunn statistiske metoder for beregning av økonomisk kapital. Det vises for øvrig til note 18 om "Kapitaldekning" for ytterligere kommentarer vedrørende økonomisk kapital.

Kredittrisiko

Kredittrisiko representerer Sparebanken Møres største risikoområde. Inkludert i dette risikoområdet inngår også motpartsrisiko og konsentrasjonsrisiko. Konsernet eksponeres for denne risikoformen gjennom utlåns- og leasingprodukter til privatmarkeds- og næringslivskunder, samt gjennom aktiviteter i Sparebanken Møres Seksjon Treasury & Markets.

Kredittrisikostrategien revideres og vedtas årlig av styret. Strategien fokuserer på risikosensitive rammer som er satt sammen slik at de på en mest hensiktsmessig og effektiv måte styrer konsernets risikoprofil på kredittområdet. Videre er det etablert rammer, retningslinjer og fullmaktsreglement som bygger opp under Sparebanken Møres kredittrisikostrategi og langsiktige strategiske plan.

Sparebanken Møres kjerneverdier er "Engasjert, Nær og Solid". Disse verdiene skal reflekteres i alle kontaktpunkt med markedet, skape merverdi for kundene og bidra til å skape positiv oppfatning av Sparebanken Møre. Kredittpolitikken skal videre fremme en kredittkultur der kredittverdighet sees i et langsiktig perspektiv, der generelle og bransjemessige

konjunktursvingninger tas hensyn til. Sparebanken Møre skal fremstå med høy etisk standard, og skal ikke bli forbundet med aktiviteter, kunder eller bransjer med tvilsomt renommé. Konsernet er åpent for alle typer kunder innenfor definerte markedsområde, og det skal ikke finne sted diskriminering basert på kundens alder, kjønn, nasjonalitet, religion eller sivil status.

Sparebanken Møres geografiske kjerneområde er Møre og Romsdal. Det er likevel adgang til å gi finansiell bistand til investeringer/etableringer utenfor kjerneområdet når dette Eiermessig er knyttet til enkeltpersoner eller selskaper i/fra Møre og Romsdal. Som et ledd i en bevisst diversifisering av porteføljen i forhold til bransje eller geografisk eksponering vil det også kunne vurderes engasjement utenfor konsernets markedsområde. Ved slike tilfeller stiller konsernets strategi klare rammer for maksimalt risikonivå ved det enkelte engasjement.

Avdeling risikostyring har etablert månedlige porteføljestyrrapporter som sikrer at eventuelle avvik fra de strategiske målene fastsatt i kredittrisikostrategien blir avdekket. Konseptansvarlige for henholdsvis næringsliv og personmarked har et selvstendig ansvar for den løpende overvåkingen av status, for å avdekke avvik i forhold til de samme strategiske målene, og for å iverksette tiltak ved eventuelle avvik.

Styret er ansvarlig for konsernets innvilgelse av lån og kreditter. Innenfor visse rammer delegeres fullmakt til administrerende direktør for det operasjonelle ansvaret for beslutning i kredittsakene. Innenfor sine fullmakter kan igjen administrerende direktør videre delegerer fullmakter. Bevilgningsfullmaktene er personlige og er gradert etter kriterier som størrelse på bevilgning, engasjementsgrense (NL), kundens totale lånegjeld (PM), samt risikoklasse. Fullmaktene er videre knyttet til stillingsnivå.

Sparebanken Møre benytter aktivt interne rapporter for å overvåke nivå og utvikling av konsernets kredittportefølje. Hver enkelt medarbeider med kundeansvar har tilgang til rapporter som viser status og utvikling i sin porteføljes kredittrisiko. Rapportene er hierarkisk oppbygd slik at ledelsen i banken kan følge utviklingen innenfor sitt ansvarsområde. Rapporteringene benyttes også til analyser av kunder, porteføljer og bransjer.

Konsernet har utarbeidet egne risikomodeller for næringslivssegmentet og personmarkedet som benyttes i månedlig måling og rapportering av kredittrisiko. Det er også utviklet egne søknadsscoremodeller for de to kundesegmentene som benyttes i kredittinnvilgelsesprosessen.

Det er hovedsakelig tre sentrale parametere innenfor kredittrisiko som modelleres:

1. Sannsynlighet for mislighold (PD): PD beregnes pr kunde og angir sannsynlighet for at kunden skal misligholde sitt engasjement i løpet av de neste 12 måneder. Hver kunde får beregnet sin PD basert på statistiske modeller som benytter variabler av både

ekstern og bankintern informasjon, i form av både finansielle nøkkeltall og ikke-finansielle kriterier.

2. Tapsgrad ved mislighold (LGD): LGD angir hvor stor andel av engasjementet som forventes tapt ved mislighold. Vurderingene tar hensyn til verdier på kundens stilte sikkerheter, og de kostnader som vil oppstå ved inndrivelse av misligholdte engasjementer.

3. Forventet eksponering ved mislighold (EAD): EAD angir hvilken eksponering som forventes på et engasjement hvis og når dette går i mislighold.

De omtalte parametere danner grunnlag for beregning av forventet tap (EL) og inngår i beregningen av økonomisk kapital. Ved å klassifisere kundene etter sannsynlighet for mislighold, samt beregne forventet tap og behovet for økonomisk kapital på kundenivå, får konsernet informasjon om nivået og utviklingen i den samlede kredittrisikoen i totalporteføljen. Egne migrasjonsanalyser viser utviklingen av antall kunder og EAD mellom ulike risikoklasser i ulike perioder.

Treasuryrisiko

Treasuryrisiko er en del av den totale kredittrisikoen i Sparebanken Møre. Det er definert styrevedtatte rammer for hvilken kreditteksponering konsernet kan ha innen dette området.

Kreditteksponering er knyttet til obligasjoner og sertifikat i konsernets likviditetsreserveportefølje, kortsiktige utlån til andre banker, herunder kontohold i utenlandske banker, og eksponering i forbindelse med finansielle derivater som er inngått for å nøytralisere en allerede aktuell rente- og valutarisiko banken har påtatt seg. Porteføljen består av velrenommerede relasjoner i inn- og utland.

Sparebanken Møre sin policy er at spesielt i forhold til plasseringer i internasjonale banker og andre debitorer utenom Norge, skal konsernet legge til grunn vurderinger utført av de store offisielle ratingbyråene. Kredittrisikoen skal være på et minimum, men selv høyt ratede utstedere/papirer kan være utsatt for risiko. Om motparter blir satt på "negative outlook" eller får nedgradert rating gjennomføres det en ny intern vurdering i Sparebanken Møre om eksisterende kredittlinjer. Om nødvendig skal kredittlinje, og eventuell eksponering, reduseres eller fjernes.

Treasuryrisiko sees også i sammenheng med tilpasninger til likviditetsindikatorene LCR og NSFR, samt Finanstilsynets definerte Likviditetsindikator 1 og 2. Regelverket for LCR medfører en vridning mot lavere risikovektede motparter, slik som blant annet stats- og statsgaranterte papirer, samt obligasjoner med fortrinnsrett (OmF).

I preklassifiseringen av motpartsbanker legges det vekt på å vurdere de som Sparebanken Møre har et gjensidig (resiprositet) og langt forretningsmessig forhold til. Det er i tillegg behov for å ha tilstrekkelig konkurranse om de produkter og instrumenter det handles i, samt at konsernet skal være markedsmessig og geografisk diversifisert.

Dersom det skjer endringer i rammebetingelser, marked, økonomisk utvikling eller i Sparebanken Møres aktiviteter som har vesentlig innvirkning på konsernets risikoposisjon skal det vurderes og eventuelt settes begrensninger for investeringsmulighetene. I dette ligger for eksempel å ikke investere i enkeltland, grupper av land, enkeltmotparter, motparter med visse karakteristika mv.

Sparebanken Møre og Møre Boligkreditt stiller krav om inngåelse av CSA-avtale før derivathandel mot enhver motpart. Dette gir Sparebanken Møre sikkerhet for en gitt eksponering. Avtalen med motpart definerer når pant skal overføres mellom partene. Sparebanken Møre praktiserer kontantpant mot sine motparter. Markedsverdien av alle derivater inngått mellom Sparebanken Møre og motparten avregnes enten daglig eller ukentlig. Motpartsrisikoen vil da i stor grad elimineres. EMIR – European Market Infrastructure Regulation – er forslag til en forordning om infrastruktur og derivater som selges på ikke-noterte markeder. EMIR skal sikre regulering og kontroll med markedet for derivater som handles utenfor regulerte markeder gjennom krav til innberetning til transaksjonsregistre, krav til avregning (clearing) gjennom sentrale motparter (CCP). Sparebanken Møre vil gjennom 2014 tilpasse seg dette regelverket.

Markedsrisiko

Sparebanken Møres markedsrisiko styres gjennom definerte posisjonsrammer for hvert risikoområde. Styring av markedsrisiko er nedfelt i Sparebanken Møres markedsrisikostrategi. Strategien vedtas av styret, og gir de overordnede føringene for konsernets aktiviteter i kapitalmarkedet, herunder rammer for Sparebanken Møres samlede eksponeringer innenfor valuta, renter og aksjer.

Konsernets markedsrisiko kan splittes i følgende elementer:

- **Renterisiko:** Består av markedsrisiko knyttet til posisjoner i rentebærende finansielle instrumenter, herunder derivater med renteinstrumenter som underliggende. Plasseringer i obligasjonsfond og pengemarkedsfond inngår under renterisikovurderingen. Renterisiko knyttet til bankporteføljen, det vil si renterisiko som oppstår som et resultat av ulik rentebinding på lån og innskudd, samt sikringsforretninger knyttet til denne, vurderes særskilt og vil ha et eget sett av risikorammer. Det vises til note 5.2 for konsernets renterisiko.
- **Aksjerisiko:** Består av markedsrisiko knyttet til posisjoner i egenkapitalinstrumenter, inkludert derivater med egenkapitalinstrumenter som underliggende. Aksjer i datterselskap er ikke inkludert. Sparebanken Møre har en svært begrenset handelsportefølje. Sparebanken Møres finansielle risiko i 2013 vurderes å ha vært lav og betryggende. Det vises til note 5.4 for konsernets aksjerisiko.
- **Valutarisiko:** Består av risikoen for tap når valutakursene endres. Alle finansielle instrumenter og øvrige posisjoner med valutarisiko blir inkludert i vurderingen. Valutarisiko knyttet til bankporteføljen, det vil si valutarisiko som oppstår som et resultat

av sikring kundehandel, herunder utlån-/innskuddsvirksomhet, vurderes særskilt og vil ha et eget sett av risikorammer.

Sparebanken Møres eksponering for valutarisiko fremkommer som følge av mismatch mellom underliggende forretninger og sikringsforretninger, samt nødvendig beholdning på konsernets arbeidskonti i utenlandske banker. Endringer i markedskurser medfører endringer i verdien av Sparebanken Møres valutaposisjon. Valutaposisjonen inneholder også Sparebanken Møres kassabeholdning av sedler i utenlandsk valuta. Sparebanken Møre har ikke handelsportefølje i FX-kontrakter. Sparebanken Møres valutarisiko er lav og godt innenfor de grenser som er angitt i forskrift. Det vises til note 5.3 for konsernets valutarisiko.

- **Spreadrisiko:** Defineres som risikoen for endringer i markedsverdi av obligasjoner og engasjementer som følge av generelle endringer i kredittspreader.
- **Total markedsrisiko:** Den samlede risikovurderingen fremkommer ved å sammenstille vurderingene fra områdene renter, aksjer og valuta. Finanstilsynets metodikk på dette området legges til grunn for å vurdere det samlede markedsrisikoområdet. Vurderingene baseres på tre ulike risikofaktorer:
 - Eksponering
 - Risikospredning
 - Markedslikviditet

Det tas ikke hensyn til eventuelle diversifiserings-effekter mellom aktivaklassene.

Basert på innstilling fra administrerende direktørs Balansekomité godkjenner styret hvert år en totalramme for Sparebanken Møres markedsrisiko. Rammene er tilpasset konsernets aktivitetsnivå og risikotoleranse. Ved behov kan totalrammen bli endret hyppigere enn den årlige gjennomgangen.

Total markedsrisikoramme defineres som maksimalt tap ved et stressscenario der Finanstilsynets metodikk legges til grunn. Den godkjente overordnede markedsrisikorammen delegeres til administrerende direktør, mens banksjef seksjon Treasury og Markets har forvaltningsfullmakten for den totale markedsrisikorammen. Seksjonsleder har ansvar for at forvaltningen av rammene innenfor ulike underporteføljer blir overholdt til enhver tid.

Seksjon Treasury & Markets har et selvstendig ansvar for den løpende overvåkingen av posisjoner innenfor de ulike porteføljene og følger dette opp daglig eller med den frekvens som er nødvendig i forhold til aktivitetsnivå. Avdeling risikostyring har hovedansvaret for måling, rapportering og kontroll av markedsrisikoområdet. Back-Office har ansvaret for transaksjonskontroll og prosessering av betalingstransaksjoner.

SimCorp Dimension er det bærende risk management systemet i Sparebanken Møre knyttet til markedsrisikoområdet. Systemet gir løpende status på markedsutviklingen. Alle finansielle instrumenter blir registrert i systemet og overvåket kontinuerlig. Avdeling

Risikostyring er ansvarlig for at verdivurderingen av finansielle instrument er god og relevante.

Avdeling risikostyring overvåker at rammer og strategi til enhver tid overholdes. Dersom aktiviteter overskrider rammer eller strategi er det nedfelt skriftlige rapporteringsinstrukser.

Rapportering av markedsaktiviteten inngår i Sparebanken Møres periodiske "Risikoreport" til ledelse, revisjonsutvalg og styre. Månedlig rapporteres resultatutvikling, samt faktisk risikoeksponering innenfor hver portefølje enkeltvis og aggregert. Rapportene blir sammenholdt mot maksimal aktivitetsramme og total markedsrisikoramme (stressramme). Styret blir også hvert kvartal gitt logg over eventuelle brudd på rammer, strategi eller lov og forskrift.

Det er ikke knyttet resultatbasert avlønning til noen personer som arbeider innen markedsrisikoområdet utover det som inngår i Sparebanken Møres generelle bonusordning som omhandler, og er lik for, alle ansatte i konsernet.

Likviditetsrisiko

Likviditet kan defineres som konsernets evne til å finansiere økninger i eiendelene og innfri sine forpliktelser etter hvert som finansieringsbehovet oppstår. Sparebanken Møre er likvid når den er i stand til å innfri gjelden sin etter hvert som den forfaller.

Styring av konsernets likviditetsrisiko tar utgangspunkt i konsernets overordnede finansieringsstrategi som blir gjennomgått og vedtatt av styret minimum en gang årlig. Strategien gjenspeiler det moderate risikonivået som aksepteres for dette risikoområdet.

Konsernets likviditetsrisiko krever særskilt oppfølging. Dette skyldes konsernets særstilling som forvalter av innskuddsmidler for små og uprofesjonelle aktører, og konsernets sentrale rolle i betalingsformidlingen. Konsernets forpliktelse til å motta innskudd fra en ubestemt krets av innskyttere, og det forhold at disse innskuddene normalt er disponible på dagen, medfører at de står ovenfor en vesentlig større likviditetsrisiko enn andre finansforetak. Myndighetenes låneordninger og sikkerhetsnett for bankene er begrunnet nettopp i disse forholdene. Kostnadene ved å redusere likviditetsrisikoen må sees i sammenheng med de fordeler lavere likviditetsrisiko gir. En grunnleggende forutsetning for å opprettholde innskytteres og andre långiveres tillit er at institusjonene alltid har tilstrekkelig likviditet til å dekke løpende forpliktelser.

Sparebanken Møre skal i en normalsituasjon ha en likviditetsbuffer som gjør at konsernet skal kunne oppfylle dets likviditetsmessige forpliktelser i 12 måneder uten ekstern tilførsel av ukommitterte kapitalmarkedsinnlån.

Sparebanken Møre har etablert beredskapsplaner for håndtering av likviditetssituasjonen i perioder med urolige finansmarkeder. Det er også utviklet stresstest-modeller som tar for seg ulike scenarioer utover en normalsituasjon. Det er i denne sammenheng definert 3 ulike stressscenarioer:

1. Hard bankspesifikk krise
2. Mild systemspesifikk krise
3. Hard systemspesifikk krise

Basert på de ulike krisescenariene er det fastsatt målsettinger for hvor lenge Sparebanken Møre skal være i stand til å håndtere situasjonene med bakgrunn i likviditetsreserver og øvrige iverksettelse av tiltak. Det vises til Sparebanken Møres Pilar III-dokument, tilgjengelig på konsernets hjemmesider, for ytterligere beskrivelser av stresstestene som gjennomføres på likviditetsområdet.

LCR måler institusjonenes evne til å overleve en stressperiode på 30 dager. LCR øker betydningen av likvide eiendeler med høy kvalitet. NSFR måler langsiktigheten i institusjonens finansiering. NSFR medfører at institusjonene i større grad må finansiere illikvide eiendeler ved hjelp av stabil og langsiktig finansiering. I den sammenheng er innskudd ikke sett på som en like stabil finansieringskilde, noe som medfører at kvaliteten på innskuddene vil få økt betydning. Dette betyr at finansinstitusjonene i større grad må finansiere seg gjennom lengre obligasjonslån. Inntil definisjon og kalibrering av NSFR er endelig avklart, vil Sparebanken Møre også benytte Likviditetsindikator 1.

Sparebanken Møre tilpasser seg det nye regelverket, både gjennom endringer i interne strategier, samt gjennom faktiske tilpasninger. Konsernet rapporterer også regelmessig, i henhold til rapporteringskrav, til tilsynsmyndighetene om utviklingen knyttet til de nye likviditetsindikatorne.

Gjennom konsernets langsiktige strategiske plan, "Møre 2017", er det lagt en likviditetsstrategi hvor Sparebanken Møre skal tilpasse seg struktur og volum i det nye LCR-kravet. LCR vil introduseres 1. januar 2015 som tidligere planlagt, men vil begynne som et minstekrav med 60% oppfyllelse og økes deretter med 10% årlig til 100% nås 1. januar 2019.

Finanstilsynets likviditetsindikator, LBI, inkluderer flere likvide aktiva enn hva som inngår i LCR, det vil si at ytterligere OmF med lavere rating tas med, samt andre papirer som er deponert (men ikke trukket på) eller som er deponerbare i sentralbanker. Videre tas det ikke høyde for Basel III-kravet til likviditet på verdipapirene som inngår i LCR. Alle nivå 2-aktiva inkluderes, det vil si også det som holdes utover 40 prosentgrensen i LCR og uten avkortning i LCR på 15 prosent.

Pr utgangen av 2013, basert på Finanstilsynet gjeldende definisjon for beregningene, utgjorde LCR-indikatoren 118,8 % og Finanstilsynets likviditetsindikator, LBI, utgjorde 177,9 %. NSFR-indikatoren utgjorde 102,3 % og Likviditetsindikator 1 utgjorde 103,33 %. I sammensetningen av den eksterne finansieringen er det prioritert å ha en relativt høy andel med løpetid over ett år.

Likviditetsfunksjonen i Sparebanken Møre er organisert i Seksjon Treasury & Markets. Seksjonen styrer således dag til dag flyten av likvider, og har ansvaret for å dekke finansieringsbehovet i Sparebanken Møre.

Utnyttelsen av boligkreditselskapet, Møre Boligkreditt AS, er herunder sentralt.

Likviditetskontrollen ivaretas både gjennom Seksjon Treasury & Markets og avdeling Risikostyring. Det skilles i denne sammenheng mellom overordnet og daglig operasjonell likviditetsstyring og -kontroll. Den daglige operasjonelle styringen ivaretas av Seksjon Treasury & Markets, mens den overordnede risikostyringen, herunder kontroll mot strategier og rammer, ivaretas av avdeling Risikostyring.

Når det oppstår unormale likviditetssituasjoner enten i markedet eller i Sparebanken Møre, skal bankens beredskapsgruppe komme sammen. Gruppen har bestått av følgende personer:

- Administrerende direktør (leder)
- Banksjef Treasury & Markets
- Banksjef seksjon Informasjon og Compliance
- Banksjef seksjon Økonomi, Risikostyring og Personal
- Leder for Næringsliv Sunnmøre
- Banksjef Divisjon Personmarked
- Daglig leder Møre Boligkreditt AS
- Finanssjef

Styret mottar månedlige rapporter om likviditetssituasjonen. I denne rapporteringen inngår flere ulike nøkkeltall, slik som innskuddsdekning, likviditetsindikator 1 og 2, LCR, NSFR, netto refinansieringsbehov, sammensetning av likviditetsporteføljen, fordeling av kapitalmarkedsinnlån på ulike kilder, største innskytere mv. I tillegg rapporteres tidlige faresignaler gjennom utvikling i soliditet, balanse- og resultatutvikling, tap/mislighold, utviklingen i cost of funds både for valuta og NOK.

Likviditetsrisikoen forsøkes redusert ved en spredning av innlånene på markeder, kilder, instrumenter og løpetider. For å sørge for at konsernets likviditetsrisiko holdes på et lavt nivå skal utlån til kunder i hovedsak finansieres ved kundeinnskudd, samt langsiktig verdipapirgjeld. Arbeidet med å øke ordinære innskudd er sterkt fokusert i kundearbeidet i alle deler av Sparebanken Møre. Bankens innskuddsdekning, innskudd fra kunder i forhold til utlån til kunder, var ved utgangen av året på 60,8 %.

Styret skal informeres om bankens likviditetssituasjon på månedsbasis, og umiddelbart hvis det skjer viktige endringer som kan påvirke nåværende eller framtidig likviditetssituasjon. Rapporteringen søker å identifisere likviditetssituasjon under normal drift, avdekke tidlige «faresignaler» og vurdere bankens stresskapasitet.

Møre Boligkreditt AS har konsesjon fra Finanstilsynet til å drive som kredittforetak, og selskapet gir konsernet en økt diversifisering av dets fundingkilder. Selskapet har i 2013 utstedt obligasjoner med fortrinnsrett kvotert i norske kroner og i utenlandsk valuta. Mørbanen har gjennom året overført deler av boliglånporteføljen til kredittforetaket.

Operasjonell risiko

I operasjonell risiko ligger alle de potensielle tapskilder som er knyttet til den løpende driften av Sparebanken

Møre. Konsernet har definert ulike typer operasjonell risiko inn i følgende hovedkategorier:

- Internt bedrageri
- Eksternt bedrageri
- Ansettelsesvilkår og sikkerhet på arbeidsplassen
- Kunder, produkter og forretningspraksis
- Skade på fysiske eiendeler
- Avbrudd i drift og/eller systemer
- Oppgjør, levering eller annen transaksjonsbehandling

Styret i Sparebanken Møre har vedtatt at det aksepteres en lav til moderat risikoprofil knyttet til operasjonell risiko. Det er ikke utarbeidet en egen overordnet risikostrategi for risikoområdet, men det foreligger flere dokumenter som underbygger konsernets risiko-håndtering. Disse dokumentene omhandler blant annet IKT-området, beredskapsplaner for personell og eiendom, sikkerhetshåndbok, fullmaktsstrukturer, etiske retningslinjer og forsikringsstrategi. Videre er det etablert retningslinjer for etterlevelse av:

- lov om hvitvasking med forskrift
- verdipapirhandelloven med forskrift
- IKT-forskriften

Konsernets juridiske avdeling bidrar til å overvåke og redusere den operasjonelle risikoen. For Compliance er det etablert styrevedtatt instruks, arbeidsplaner og handlingsplaner. Sparebanken Møre har også etablert årlig Sikkerhetsforum for konsernets sikkerhetsansvarlige, samt at det fire ganger pr år avholdes møter i konsernets Sikkerhetsutvalg.

Det operative ansvaret for styring og kontroll av operasjonell risiko, og således også kvaliteten i Sparebanken Møres drift, ligger hos den enkelte leder. Dette ansvaret følger av stillingsinstrukser og ulike retningslinjer og rutiner. Alle ledere avgir årlig en bekreftelse til administrerende direktør på kvalitet og etterlevelse av internkontroller innenfor de risikoområdene som er gjengitt i dette dokumentet. Det angis også forbedringsområder som går inn i egne handlingsplaner, og administrerende direktør legger rapporten frem for revisjonsutvalget/styret. Årlig ICAAP medfører også en gjennomgang av konsernets vesentlige risikoområder, hvor operasjonell risiko er gitt stor oppmerksomhet.

Utover årlig lederrapportering og årlig ICAAP mottar bankens ledergruppe og styret gjennom året blant annet følgende rapporter som omhandler momenter som inngår i operasjonell risiko; Compliancerapporter, Sikkerhetsrapport, Rapporter fra internrevisor, Rapporter fra eksterne revisor, Arbeidsmiljøundersøkelser, Intern servicekvalitetsundersøkelse, IKT-rapportering, Bransjeanalyser, samt eventuelle rapporteringer fra tilsynsmyndighetene.

For påpekte punkter i omtalte rapporteringer utarbeides det tiltak for å håndtere gap, med tilhørende ansvarspersoner og frister. Oppfølging av utførelsesgraden for tiltakene følges opp av Sparebanken Møres Forretningsutvalg på månedlig basis.

Konsernets etablerte internkontroll er et viktig hjelpemiddel for å redusere den operasjonelle risikoen, både for avdekking og oppfølging.

Internkontroll

Internkontroll skal utformes for å gi rimelig sikkerhet vedrørende måloppnåelse innen områdene strategisk utvikling, målrettet og effektiv drift, pålitelig rapportering og overholdelse av lover og regler, herunder også etterlevelse av konserninterne retningslinjer og policyer. En velfungerende internkontroll skal videre sikre at konsernets risikoeksponering er innenfor vedtatt risikoprofil.

Internkontroll i Sparebanken Møre er organisert desentralisert med Seksjon Økonomi, Risikostyring og Personal som koordinerende enhet i den daglige drift og i rapporteringen til revisjonsutvalget og styret. Compliance overvåker hvordan konsernet operasjonaliserer lover og regler i virksomheten, og hvordan ansatte overholder relevante regler, herunder lover, forskrifter, konsepsjoner, avtaler, bransjestandarder, interne instruksjoner mv. i den daglige driften. Risikostyring har ansvar for å utarbeide systemer, retningslinjer og prosedyrer for å identifisere, måle, rapportere og følge opp konsernets viktigste iboende risikoer.

Det rapporteres løpende til konsernets revisjonsutvalg og styre om driften og risikosituasjonen gjennom året. Administrerende direktør avlegger årlig rapport til styret vedrørende en samlet vurdering av risikosituasjonen og en vurdering om at de etablerte internkontrollene fungerer tilfredsstillende. Denne rapporten baserer seg på bekreftelser fra ledere på ulike nivå i Sparebanken Møre.

Sparebanken Møres internrevisor rapporterer regelmessig til konsernets revisjonsutvalg og styre forhold vedrørende konsernets internkontroll.

Aktiv Forvaltning

Konsernet tilbyr aktiv forvaltning ovenfor kunder. Forvaltningen utføres på vegne av kunder, og tilhørende eiendeler er kundens og ikke konsernets eiendeler.

Finansielle derivater

Sparebanken Møre benytter finansielle derivater for å håndtere risiko som oppstår som følge av bankens ordinære virksomhet. Banken benytter i svært liten grad finansielle derivater i sin egenhandel. Som hovedprinsipp skal alle kundeforretninger omgående dekkes med en motgående forretning i markedet.

Følgende derivater benyttes i Sparebanken Møre:

- **Terminer**
En avtale om kjøp eller salg av et bestemt beløp i en valuta, mot et fastsatt beløp i en annen valuta til en på forhånd avtalt kurs, med oppgjør på et bestemt tidspunkt senere enn to virkedager etter avtalens inngåelse.
- **Swapper**
En byttehandel hvor to parter bytter kontantstrømmer for et avtalt beløp over en periode. Ved en renteswap byttes rentebetingelsene. Ved en rente- og valutaswap byttes både valuta- og rentebetingelser.
- **FRA-kontrakter**
En forpliktende avtale om en rentesats som skal gjelde for en framtidig periode for en definert hovedstol. Ved oppgjør utveksles kun forskjellen mellom avtalt rente og faktisk markedsrente.
- **Opsjoner**
En rett - men ikke en plikt til å kjøpe («call - opsjon») eller selge («put - opsjon») et spesifisert produkt til en på forhånd bestemt pris («strikeprice»). Ved inngåelse av en opsjonskontrakt vil den som kjøper en

kjøps- eller salgsrett måtte betale en premie til de som utsteder («skriver») opsjonen. Opsjoner kan tilbys med basis i et finansielt instrument eller en råvare.

Risikoen til disse instrumentene er knyttet til kreditt- risiko mot avdekkingsmotparter som er kredittmessig klarert av styret, samt operasjonell risiko.

Disse instrumentene benyttes i hovedsak til å gi bankens kunder en sikker cash-flow samt en ønsket risikoposisjon i de ulike markedet. Rammer for finansielle instrumenter mot kunder er etablert av de respektive kundeansvarlige. Rammene skal sette maksimumsgrense for bankens eksponering mot hver enkelt kunde knyttet til kundens forretningsvolum i finansielle instrumenter og den markedsmessige utviklingen av disse. Det er den enkelte kundeansvarlige som har ansvar for etableringen av rammen og for at den har gjennomgått nødvendig formell kredittbehandling, samt at det er etablert tilstrekkelig sikkerhet for rammen. Videre har kundeansvarlig, sammen med utøvende megler, ansvar for at kreditt- risiko som følge av kunders eksponering i finansielle instrumenter til enhver tid ligger innenfor innvilgede rammer. For alle kunder som handler med finansielle instrument, skal det innhentes motregningsavtale. Denne avtalen har som formål å redusere bankens kreditt- eksponering mot kunden ved at alle kontrakter nettes og banken oppnår kun en nettoeksponering mot kunden. Det er den enkelte kundeansvarlig som er ansvarlig for etablering av motregningsavtale med aktuelle kunder og at alle kunder som handler denne typen instrumenter gjøres kjent med bankens alminnelige forretningsvilkår.

Avdeling Risikostyring har ansvar for oppfølging, samt all internrapportering og rapportering til myndighetene vedrørende bankens eksponering mot ulike motparter som følge av handel med finansielle instrument.

4 KREDITTOMRÅDET

Styret fastsetter de langsiktige målene for konsernets kredittstrategi. Konsernets kredittpolitikk og retningslinjer for kredittprosessen skal sikre at kundeporteføljen har en akseptabel risikoprofil og gir grunnlag for lønnsomhet i et langsiktig perspektiv. De langsiktige målene for kredittområdet gjennomgås som en del av konsernets årlige gjennomgang av strategisk plan. Strategiprosessen er forankret i hele organisasjonen gjennom ulike retningslinjer, håndbøker, arbeidsrutiner og handlingsplaner.

Sparebanken Møre har definert Møre og Romsdal som sitt markedsmessige kjerneområde. Dette setter en naturlig ramme for konsernets kredittgivning. Det er likevel åpnet for avvik fra kjerneområdet dersom kredittgivingen knytter seg til enkeltpersoner eller foretak med lokal tilhørighet. Som et ledd i en bevisst diversifisering av porteføljen i forhold til bransje eller geografisk eksponering vil det også kunne vurderes engasjement utenfor konsernets markedsområde. Ved slike tilfeller stiller konsernets strategi klare rammer for maksimalt risikonivå ved det enkelte engasjement. Konsernet viser stor varsomhet ved

finansiering i utlandet, og har videre klare restriktive retningslinjer knyttet til verdipapirfinansiering og oppkjøpsfinansiering. Det er etablert rammer for eksponering mot store engasjementer, som begrenser konsernets konsentrasjonsrisiko. Det er videre etablert rammer for risikoeksponering målt med PD (risikoklasser) som rapporteres og følges opp månedlig. Rammene er etablert for næringsliv totalt og et utvalg av bransjer som er vurdert som vesentlige og/eller risikoutsatte. Det er tilsvarende rammer for risikoeksponering målt med PD for personkundemarkedet.

4.1 - Kreditrisiko

Kreditrisiko er konsernets største risikoområde, og defineres som risiko for tap knyttet til at kunder eller andre motparter ikke kan gjøre opp for seg til avtalt tid og i henhold til skrevne avtaler, og at mottatte sikkerheter ikke dekker utestående krav. Konsernet eksponeres for denne risikoformen gjennom utlåns- og leasingprodukter til privatmarkeds- og næringslivskunder, samt gjennom aktiviteter i seksjon Treasury & Markets.

Note 3 "Risikostyring" angir nærmere vedtatte strategier for kredittrisikoen i konsernet, samt prosesser

for styring og kontroll av risikoområdet. Sentralt står beregning av misligholdssannsynlighet på den enkelte kunde og portefølje. Konsentrasjonsrisiko styres i forhold til ramme for bransjeandeler, største enkeltengasjementer og samlet ramme for store engasjementer. Det gjennomføres periodiske stresstester for å vurdere tapspotensialet i kredittporteføljen som følge av store, men ikke usannsynlige, negative endringer i rammebetingelsene. Styring og måling av kreditrisiko er videre nærmere beskrevet i rapporten Risiko- og kapitalstyring (Pilar 3). Se også note 18

hvor kreditrisiko for konsernet er kvantifisert gjennom risikojustert kapitalbehov.

Som beskrevet i note 3 er det beregnet sannsynlighet for mislighold (PD) for engasjementene i Sparebanken Møres kredittportefølje. PD er modellert for å være i tråd med Kapitalkravsforskriftens spesifikasjoner for grunnleggende IRB. Beregnet forventet tap ($PD \times LGD \times EAD$) legges til grunn ved vurdering av kundelønnsomhet og blir tatt hensyn til ved fastsettelse av rentevilkår.

Basert på bankens risikovurderinger kan engasjementene risikogrupperes som følger:

Engasjementer fordelt på risikogrupper 2013

KONSERN					MORBANK				
Brutto utlån	Gar./remb.1)	Trekk-fasiliteter	Total eksponering	Risikogrupper basert på sannsynlighet for mislighold	Brutto utlån	Gar./remb.1)	Trekk-fasiliteter	Total eksponering	
37 602	963	3 495	42 060	Lav risiko (0% - < 1%)	23 758	963	2 730	27 451	
6 281	455	234	6 970	Middels risiko (1% - < 4%)	5 624	455	261	6 340	
2 021	20	38	2 079	Høy risiko (4% - < 100%)	1 820	20	38	1 878	
524	5	3	532	Misligholdte/tapsutsatte engasjement	519	5	3	528	
46 428	1 443	3 770	51 641	Sum utlån før nedskrivninger på ind./grupper av utlån	31 721	1 443	3 032	36 197	
-306	0	0	-306	- Nedskrivning (individuelle og gruppevis nedskrivninger)	-305	0	0	-305	
46 122	1 443	3 770	51 335	Netto utlån og fordringer på kunder 31.12.2013	31 416	1 443	3 032	35 892	

1) Garantier/remburser m.m. er omregnet til kredittekvivalente størrelser.

Engasjementer fordelt på risikogrupper 2012

KONSERN					MORBANK				
Brutto utlån	Gar./remb.1)	Trekk-fasiliteter	Total eksponering	Risikogrupper basert på sannsynlighet for mislighold	Brutto utlån	Gar./remb.1)	Trekk-fasiliteter	Total eksponering	
35 070	887	3 444	39 401	Lav risiko (0% - < 1%)	24 749	887	2 707	28 344	
6 576	405	520	7 500	Middels risiko (1% - < 4%)	5 931	405	516	6 851	
1 507	13	37	1 557	Høy risiko (4% - < 100%)	1 307	13	40	1 360	
587	7	11	605	Misligholdte/tapsutsatte engasjement	585	7	11	602	
43 740	1 312	4 012	49 063	Sum utlån før nedskrivninger på ind./grupper av utlån	32 572	1 312	3 274	37 157	
-306	0	0	-306	- Nedskrivning (individuelle og gruppevis nedskrivninger)	-305	0	0	-305	
43 434	1 312	4 012	48 757	Netto utlån og fordringer på kunder 31.12.2012	32 267	1 312	3 274	36 852	

1) Garantier/remburser m.m. er omregnet til kredittekvivalente størrelser.

Sikkerheter

Konsernet benytter ulike sikkerheter for å redusere risiko avhengig av marked og type transaksjon.

Hovedprinsippet for verddivurdering av sikkerheter er at realisasjonsverdien, slik den antas å være når banken har behov for sikkerheten, legges til grunn. Med unntak av engasjement hvor det er foretatt nedskrivning er sikkerhetenes verdi beregnet under forutsetning om fortsatt drift. Ved vurdering av sikkerheter tas det hensyn til estimerte salgskostnader.

I årets beregninger av individuelle nedskrivninger av utlån er bankens verdsettelse av sikkerhetsobjekter hensyntatt. Se note 4.3 for ytterligere informasjon.

Hovedtyper av pant som benyttes er pant i fast eiendom (bolig/næringsbygg), garantier, kausjoner, registrerbart løsøre, varelager, driftstilbehør, konsepsjoner eller avtaler om motregning. Garantier utgjør en liten del av bankens risikoeksponering og det benyttes garantister fra privatpersoner (forbrukerkausjoner), foretak (profesjonelle), garantiinstitutter og banker.

Sikkerheter oppdateres minimum årlig eller ved ny sak for personmarked. For næringslivskunder oppdateres sikkerheter ved ny sak eller engasjementsoppfølging. Verddivurdering er en del av kredittbeslutningen.

Banken foretar ikke motregning av eksponeringer i eller utenfor balansen ved beregning av kapitalkrav for kreditrisiko.

Sparebanken Møre stiller krav om inngåelse av CSA-avtale før derivathandel mot enhver motpart. Dette gir Sparebanken Møre sikkerhet for en gitt eksponering. Avtalen med motpart definerer når pant skal overføres mellom partene. Sparebanken Møre praktiserer kontantpant mot sine motparter. Markedsverdien av alle derivater inngått mellom Sparebanken Møre og motparten avregnes enten daglig eller ukentlig.

Tabellen nedenfor viser den prosentvise fordelingen av engasjement knyttet til ulike nivåer for sikkerhetsstillelse. Eksempelvis betyr linjen 0-60 % at engasje-

mentene er lavere enn 60 % av sikkerhetsobjektet. 100 % betyr at lånebeløpet overstiger verdien på sikkerhetsobjektet. Bankens retningslinjer for verdi-

fastsettelse av sikkerhetsobjekter er benyttet. Dette innebærer at sikkerhetsobjektene er forsiktig vurdert sett i forhold til markedsverdier.

Sikkerhetsnivå	Personkunder	Næringsliv	Andel totalt
0 % - 60 %	45,2 %	50,6 %	46,9 %
60 % - 70 %	16,9 %	6,7 %	13,7 %
70 % - 80 %	16,5 %	13,4 %	15,5 %
80 % - 90 %	7,2 %	5,5 %	6,7 %
90 % - 100 %	4,1 %	3,2 %	3,8 %
Over 100 %	8,7 %	16,9 %	11,3 %
Usikret	1,4 %	3,7 %	2,1 %
Totalsum	100,0 %	100,0 %	100,0 %

I statens tiltakspakke til bankene byttet staten og banken statspapirer mot obligasjoner med fortrinnsrett, OmF. Sparebanken Møre har kjøpt deler av utstedte obligasjoner fra Møre Boligkreditt AS, som er benyttet som sikkerhet for inngåtte byteavtaler med Norges Bank. Verdien av sikkerhetsstillelsene

skal overstige verdien av mottatte statspapirer med en minste sikkerhetsmargin i hele avtaleperioden. Ved utløpet av avtaleperioden er banken forpliktet til å kjøpe tilbake OmF'ene til opprinnelig salgpris. Banken mottar rentene fra OmF'ene som om disse ikke var solgt. Regnskapsmessig vurderer bankkonsernet at

betingelsene for fraregning i IAS 39 ikke er oppfylt, da bankkonsernet gjennom byteavtalene beholder risikoen for verdiutviklingen på obligasjonene og de øvrige kontantstrømmene i form av renter.

Sikkerhetsmasse knyttet til utstedte obligasjoner i Møre Boligkreditt AS

	2013	2012
Brutto utlån sikret med pant i bolig (bolighypoteklån)	14 563	11 084
Fordringer som utgjør fyllingssikkerhet	738	225
Sum sikkerhetsmasse 1)	15 301	11 309
Sikkerhetsmassens fyllingsgrad	113,0 %	113,8 %

1) NOK 300 millioner av totale brutto utlån er på balansedagen ikke kvalifisert til den tellende sikkerhetsmasse (NOK 245 millioner i 2012).

4.2 - Brutto utlån, innskudd og garantier til kunder etter sektor, næring og geografisk område

KONSERN	Brutto utlån		Innskudd		Garantier	
Sektor/næring	2013	2012	2013	2012	2013	2012
Jordbruk og skogbruk	488	496	152	156	1	1
Fiske og fangst	2 965	3 241	380	544	0	133
Industri og bergverk	1 353	1 220	1 194	1 272	409	472
Bygg og anlegg	797	716	667	486	163	144
Varehandel og hotell	581	654	669	735	79	186
Utenriks sjøfart/supply	1 568	1 609	923	806	707	0
Eiendomsdrift	5 597	5 689	1 437	1 356	27	39
Faglig/finansiell tjenesteytelse	707	687	1 463	2 087	0	0
Transport, privat/offentlig tjenesteytelse	1 603	1 515	1 855	1 884	38	500
Offentlig forvaltning	32	20	853	704	0	0
Utlandet	162	100	5	3	0	0
Andre	121	143	2 459	1 827	0	0
Sum næringsliv/offentlig	15 974	16 090	12 057	11 860	1 424	1 475
Personkunder	30 454	27 650	15 999	15 221	9	9
Sum	46 428	43 740	28 056	27 081	1 433	1 484
Individuelle nedskrivninger	-166	-166				
Gruppevisse nedskrivninger	-140	-140				
Sum netto utlån	46 122	43 434				
Utlån/innskudd med flytende rente (amortisert kost)	41 990	39 933	27 518	26 135		
Utlån/innskudd med fast rente (virkelig verdi)	4 438	3 807	538	946		

MORBANK	Brutto utlån		Innskudd		Garantier	
Sektor/næring	2013	2012	2013	2012	2013	2012
Jordbruk og skogbruk	486	494	152	156	1	1
Fiske og fangst	2 964	3 240	380	544	0	133
Industri og bergverk	1 348	1 217	1 194	1 272	409	472
Bygg og anlegg	774	699	667	486	163	144
Varehandel og hotell	573	649	669	735	79	186
Utenriks sjøfart/supply	1 568	1 609	923	806	707	0
Eiendomsdrift	5 568	5 737	1 447	1 371	27	39
Faglig/finansiell tjenesteytelse	695	677	1 463	2 087	0	0
Transport, privat/offentlig tjenesteytelse	1 576	1 495	1 865	1 895	38	500
Offentlig forvaltning	32	20	853	704	0	0
Utlandet	162	100	5	3	0	0
Andre	121	144	2 459	1 826	0	0
Sum næringsliv/offentlig	15 867	16 081	12 077	11 885	1 424	1 475
Personkunder	15 854	16 491	15 999	15 221	9	9
Sum	31 721	32 572	28 076	27 106	1 433	1 484
Individuelle nedskrivninger	-166	-166				
Gruppevise nedskrivninger	-139	-139				
Sum netto utlån	31 416	32 267				
Utlån/innskudd med flytende rente (amortisert kost)	27 283	28 765	27 538	26 160		
Utlån/innskudd med fast rente (virkelig verdi)	4 438	3 807	538	946		

I årsregnskapet er utlånsporteføljen og innskudd med avtalt flytende rente målt til amortisert kost. Utlånsporteføljen og innskudd med fast rente er målt til virkelig verdi.

Utlån

KONSERN			MORBANK	
2012	2013		2013	2012
547	500	Leiefinansieringsavtaler (fusjon Sparebanken Møre og Møre Finans AS 31.08.2012)	500	547
2 029	2 260	Kasse- og driftskreditter	2 260	2 029
202	212	Brukskreditter	212	202
224	264	Boligbyggelån	264	224
690	814	Byggelån	814	690
3 807	4 438	Utlån med fast rente	4 438	3 807
27 400	30 586	Utlån med flytende rente (pant i bolig)	15 744	16 070
5 977	4 287	Andre nedbetalingslån	4 422	6 139
2 864	3 067	Utlån i valuta	3 067	2 864
43 740	46 428	Sum brutto utlån	31 721	32 572
-306	-306	Individuelle og gruppevise nedskrivninger	-305	-305
43 434	46 122	Sum netto utlån	31 416	32 267

Renteinntekter

KONSERN			MORBANK	
2012	2013		2013	2012
1 920	2 040	Renteinntekter fra utlån til og fordringer på kunder	1 522	1 514
-139	-179	Renteinntekter på utlånsportefølje målt til virkelig verdi	-179	-139
1 781	1 861	Renteinntekter på utlånsportefølje målt til amortisert kost	1 343	1 375
59	53	Renteinntekter på utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner målt til amortisert kost	84	89
0	0	Renteinntekter på sertifikater, obligasjoner og rentebærende verdipapirer målt til amortisert kost	34	63

Leasingvolum fordelt på type anleggsmiddel

KONSERN		
2012	2013	
18	14	Kontor og datamaskiner
335	317	Industrielt utstyr/maskiner
147	133	Transportmidler
47	36	Personbiler
0	0	Bygg og anlegg
547	500	Brutto leasingvolum
-6	0	Individuelle nedskrivninger
541	500	Netto leasingvolum
0	0	- herav leasing til morbanken (eliminert i konsernregnskapet)
		Nåverdi av inntekter fra finansiell leasing som mottas
167	151	Innen 1 år
289	266	Mellom 1 - 5 år
19	16	Mer enn 5 år
475	433	Totalt

Fremtidig neddiskonterte leieinntekter er mindre enn bokført verdi da restverdi på kontrakter ikke blir avskrevet til null.

Nominelle inntekter (ekskl. restverdi på kontrakter) fra finansiell leasing som mottas, utgjør 160 mill. kroner innen 1 år, 317 mill. kroner mellom 1-5 år

og 24 mill. kroner for mer enn 5 år, beregnet pr. 31.12.2013.

Geografisk fordeling

	Møre og Romsdal		Landet ellers		Utlandet		Sum	
KONSERN	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012
Brutto utlån	39 524	37 009	6 680	6 589	224	142	46 428	43 740
Andel i %	85,1	84,6	14,4	15,1	0,5	0,3	100,0	100,0
Innskudd	22 597	22 405	5 215	4 443	244	233	28 056	27 081
Andel i %	80,5	82,7	18,6	16,4	0,9	0,9	100,0	100,0
Garantier	1 275	1 450	158	34	0	0	1 433	1 484
Andel i %	89,0	97,7	11,0	2,3	0,0	0,0	100,0	100,0
MORBANK	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012
Brutto utlån	27 794	28 020	3 703	4 410	224	142	31 721	32 572
Andel i %	87,6	86,0	11,7	13,5	0,7	0,4	100,0	100,0
Innskudd	22 617	22 430	5 215	4 443	244	233	28 076	27 106
Andel i %	80,5	82,7	18,6	16,4	0,9	0,9	100,0	100,0
Garantier	1 275	1 450	158	34	0	0	1 433	1 484
Andel i %	89,0	97,7	11,0	2,3	0,0	0,0	100,0	100,0

4.3 - Tap på utlån/mislighold kunder

Regnskapsprinsippene for mislighold og beregning av tap på utlån er redegjort for i prinsippnoten under punkt 2.3.2 Måling.

Det har ikke skjedd vesentlige endringer i utsiktene for internasjonal økonomi de siste månedene. Verdens-økonomien har således fortsatt å vokse gjennom 2. halvår 2013. For eurosonens del ser det ut til at produksjon og etterspørsel er i ferd med å stabilisere seg etter det langvarige fallet under gjeldskrisen. Både husholdninger og næringslivet er blitt mer optimistiske. I fraværet av nye store og langsiktige internasjonale problemer har aksjekursene steget til rekordhøye nivåer blant annet i USA og Norge. Den største risikofaktoren i internasjonal økonomi er knyttet til den økonomiske utviklingen i Kina og om landet kan unngå en bankkrise. Mange analytikere frykter at bankene kan få store tap som følge av sterk vekst i boligprisene og høy gjeldsoppbygging de siste årene.

Så langt har imidlertid de store prognoseinstitusjonene internasjonalt tonet ned denne faren. I hvert fall er det ingen som legger dette scenariet til grunn i sine basisprognoser. Myndighetene i Kina har et produksjonsmål for BNP på 7 prosent for 2014. De fleste prognoser i privat sektor ligger rundt dette nivået.

Produksjon og etterspørsel i Møre og Romsdal vil holde seg høy. Dette vil bidra til å holde arbeidsledigheten i fylket nede. I desember 2013 utgjorde ledigheten 2,1 prosent av arbeidsstyrken. De største utfordringene vil næringer som ikke er oljerelaterte og som eksporterer til eurosonen ha. En svekket kronekurs vil motvirke denne utviklingen og bidra til at aktivitetsnivået holder seg bedre oppe. Også privat tjenesteyting vil lide under husholdningenes manglende kjøpelyst, i hvert fall på kort sikt.

Aktivitetsnivået i oljesektoren og skipsbygging ser ut til å holde seg godt oppe. Verftene rapporterer om fulle ordrebøker inn i det nye året. Samlet ligger ordremassen på om lag 25 mrd. kroner. Det er imidlertid store forskjeller mellom verftene hva angår samlet ordreinngang.

Beskrivelser av makrobildet gjengitt i avsnittene over viser totalt sett et relativt stabilt bilde for Møre og Romsdal. Statistisk Sentralbyrå sine anslag er relativt positive, fremtidsbildet for arbeidsmarkedet er stabilt og rentenivået forventes å være lavt fremover. På den annen side registrerer vi at boligprisutviklingen er negativ, samt at konkursraten er økende. Anslagene for økonomisk utvikling videre heftes med vesentlig usikkerhet, og utfallsrommet er stort.

De makroøkonomiske faktorene som er registrert er tatt høyde for i bankens gruppenedskrivningsmodell gjennom påslag i makrojusteringer.

Tap på utlån og garantier

KONSERN			MORBANK	
2012	2013		2013	2012
-112	1	Periodens endring i individuelle nedskrivninger på utlån og garantiansvar	1	-116
9	0	Periodens endring i nedskrivninger på grupper av utlån	0	9
132	40	Konstaterte tap i perioden med tidligere individuelle nedskrivninger	40	132
34	24	Konstaterte tap i perioden uten tidligere individuelle nedskrivninger	24	34
16	11	Inngang på tidligere konstaterte tap	11	17
47	54	Periodens tapskostnad	54	42

Individuelle nedskrivninger på utlån

KONSERN			MORBANK	
2012	2013		2013	2012
265	166	Individuell nedskrivning til dekning av tap på utlån 01.01	166	259
132	40	Konstaterte tap i perioden med tidligere individuell nedskrivning	40	132
14	37	Økning i individuelle nedskrivninger i perioden	37	14
75	38	Nye individuelle nedskrivninger i perioden	38	75
56	35	Tilbakeføring av individuelle nedskrivninger i perioden	35	50
166	166	Individuell nedskrivning til dekning av tap på utlån 31.12	166	166

Nedskrivning på grupper av utlån

KONSERN			MORBANK	
2012	2013		2013	2012
131	140	Nedskrivninger på grupper av utlån 01.01	139	130
9	0	Endring i året	0	9
140	140	Nedskrivning på grupper av utlån 31.12	139	139

Individuelle avsetninger på garantiansvar

KONSERN			MORBANK	
2012	2013		2013	2012
14	2	Individuelle avsetninger 01.01	2	14
2	0	Ny avsetning i perioden	0	2
14	0	Tilbakeføring av avsetninger i perioden	0	14
2	2	Individuell avsetning 31.12	2	2

Misligholdte engasjement (kundens totale engasjement) over 3 mnd.

	2013			2012		
	Sum	PM	NL	Sum	PM	NL
KONSERN						
3-6 måneder	64	24	40	73	19	54
6-12 måneder	32	17	15	107	10	97
Over 12 måneder	56	25	31	77	39	38
Brutto mislighold	152	66	86	257	68	189
Individuelle nedskrivninger/avsetninger	35	6	29	71	8	63
Netto mislighold	117	60	57	186	60	126
MORBANK						
3-6 måneder	64	24	40	73	19	54
6-12 måneder	32	17	15	107	10	97
Over 12 måneder	56	25	31	77	39	38
Brutto mislighold	152	66	86	257	68	189
Individuelle nedskrivninger/avsetninger	35	6	29	71	8	63
Netto mislighold	117	60	57	186	60	126

Tapsutsatte engasjement

(sum av misligholdte engasjement over 3 mnd. og øvrige ikke-misligholdte engasjement med individuell tapsnedskrivning)

	2013			2012		
	Sum	PM	NL	Sum	PM	NL
KONSERN						
Engasjement før individuelle tapsnedskrivninger:						
Misligholdte engasjement over 3 mnd.	152	66	86	257	68	189
Ikke misligholdte engasjement med tapsnedskrivninger	382	38	344	324	45	279
Sum engasjement før individuelle tapsnedskrivninger	534	104	430	581	113	468
Individuelle tapsnedskrivninger på:						
Misligholdte engasjement over 3 mnd.	35	6	29	71	8	63
Ikke misligholdte engasjement med tapsnedskrivninger	131	14	117	95	15	80
Sum individuelle tapsnedskrivninger	166	20	146	166	23	143
Engasjement etter individuelle tapsnedskrivninger:						
Misligholdte engasjement over 3 mnd.	117	60	57	186	60	126
Ikke misligholdte engasjement med tapsnedskrivninger	251	24	227	229	30	199
Sum tapsutsatte engasjement etter individuelle tapsnedskrivninger	368	84	284	415	90	325
Sum tapsutsatte engasjement før individuelle tapsnedskr. i % av utlån	1,16	0,34	2,71	1,34	0,41	2,91
Sum tapsutsatte engasjement etter individuelle tapsnedskr. i % av utlån	0,80	0,28	1,79	0,96	0,33	2,02
MORBANK						
Engasjement før individuelle tapsnedskrivninger:						
Misligholdte engasjement over 3 mnd.	152	66	86	257	68	189
Ikke misligholdte engasjement med tapsnedskrivninger	382	38	344	324	45	279
Sum engasjement før individuelle tapsnedskrivninger	534	104	430	581	113	468
Individuelle tapsnedskrivninger på:						
Misligholdte engasjement over 3 mnd.	35	6	29	71	8	63
Ikke misligholdte engasjement med tapsnedskrivninger	131	14	117	95	15	80
Sum individuelle tapsnedskrivninger	166	20	146	166	23	143
Engasjement etter individuelle tapsnedskrivninger:						
Misligholdte engasjement over 3 mnd.	117	60	57	186	60	126
Ikke misligholdte engasjement med tapsnedskrivninger	251	24	227	229	30	199
Sum tapsutsatte engasjement etter individuelle tapsnedskrivninger	368	84	284	415	90	325
Sum tapsutsatte engasjement før individuelle tapsnedskr. i % av utlån	1,70	0,66	2,73	1,81	0,69	2,93
Sum tapsutsatte engasjement etter individuelle tapsnedskr. i % av utlån	1,17	0,53	1,80	1,29	0,55	2,03

UTVIKLING SISTE FEM ÅR

KONSERN					MORBANK					
2009	2010	2011	2012	2013		2013	2012	2011	2010	2009
Engasjement før individuelle nedskrivninger:										
205	249	299	257	152	Misligholdte engasjement over 3 mnd.	152	257	293	242	205
857	674	488	324	382	Ikke misligholdte engasjement med tapsnedskrivninger	382	324	488	667	857
1 062	923	787	581	534	Sum engasjement før individuelle tapsnedskr.	534	581	781	909	1 062
Individuelle tapsnedskrivninger på:										
52	39	136	71	35	Misligholdte engasjement over 3 mnd.	35	71	131	39	52
258	227	129	95	131	Ikke misligholdte engasjement med tapsnedskrivninger	131	95	128	224	254
310	266	265	166	166	Sum individuelle tapsnedskrivninger	166	166	259	263	306
Engasjement etter individuelle tapsnedskrivninger:										
153	210	163	186	117	Misligholdte engasjement over 3 mnd.	117	186	162	203	153
599	447	359	229	251	Ikke misligholdte engasjement med tapsnedskrivninger	251	229	360	443	603
752	657	522	415	368	Sum tapsutsatte engasjement etter individuelle tapsnedskrivninger	368	415	522	646	756
2,96	2,45	1,95	1,34	1,16	Sum tapsutsatte engasjement før individuelle tapsnedskr. i % av utlån	1,70	1,81	2,46	2,86	3,33
2,10	1,74	1,30	0,96	0,80	Sum tapsutsatte engasjement etter individuelle tapsnedskr. i % av utlån	1,17	1,29	1,64	2,04	2,37

Tap på utlån/garantier

KONSERN		2013			2012		
Sektor/næring	Tap	Tap i % av brutto utlån 01.01.	Andel av brutto utlån		Tap	Tap i % av brutto utlån 01.01.	Andel av brutto utlån
Jordbruk og skogbruk	0	0,00	1,1		1	0,11	1,1
Fiske og fangst	20	0,60	6,4		17	0,56	7,4
Industri og bergverk	21	1,70	2,9		18	1,46	2,8
Bygg og anlegg	3	0,45	1,7		8	1,18	1,6
Varehandel og hotell	4	0,64	1,3		5	0,70	1,5
Utenriks sjøfart/supply	-11	-0,68	3,4		-12	-0,65	3,7
Eiendomsdrift	14	0,25	12,1		15	0,28	13,0
Faglig/finansiell tjenesteytelse	0	0,00	1,5		0	0,00	1,6
Transport, privat/offentlig tjenesteytelse	2	0,14	3,5		4	0,33	3,5
Offentlig forvaltning	0	0,00	0,1		0	0,00	0,0
Utlandet	0	0,00	0,3		0	0,00	0,2
Andre	0	0,00	0,3		0	0,00	0,3
Sum næringsliv/offentlig	53	0,32	34,4		56	0,37	36,8
Personkunder	1	0,01	65,6		-3	-0,01	63,2
Gruppenedskrivninger	0	0,00			9	0,02	
Sum kunder	54	0,12	100,0		62	0,16	100,0
Kredittinstitusjoner	0	0,00			-15	-0,04	
Sum	54	0,12	100,0		47	0,12	100,0

Tap på utlån/garantier

SEKTOR/NÆRING	2013			2012		
	Tap	Tap i % av brutto utlån 01.01.	Andel av brutto utlån	Tap	Tap i % av brutto utlån 01.01.	Andel av brutto utlån
Jordbruk og skogbruk	0	0,00	1,5	1	0,12	1,5
Fiske og fangst	20	0,60	9,3	17	0,56	9,9
Industri og bergverk	21	1,72	4,2	15	1,44	3,7
Bygg og anlegg	3	0,46	2,4	7	1,15	2,1
Varehandel og hotell	4	0,64	1,8	5	0,75	2,0
Utenriks sjøfart/supply	-11	-0,68	4,9	-12	-0,66	4,9
Eiendomsdrift	14	0,24	17,6	14	0,28	17,6
Faglig/finansiell tjenesteytelse	0	0,00	2,2	0	0,00	2,1
Transport, privat/offentlig tjenesteytelse	2	0,14	5,0	4	0,34	4,6
Offentlig forvaltning	0	0,00	0,1	0	0,00	0,1
Utlandet	0	0,00	0,5	0	0,00	0,3
Andre	0	0,00	0,4	0	0,00	0,4
Sum næringsliv/offentlig	53	0,32	50,0	51	0,35	49,4
Personkunder	1	0,01	50,0	-3	-0,02	50,6
Gruppenedskrivninger	0	0,00		9	0,03	
Sum kunder	54	0,16	100,0	57	0,18	100,0
Kredittinstitusjoner	0	0,00		-15	-0,05	
Sum	54	0,16	100,0	42	0,13	100,0

Brutto utlån - Tapsnedskrivninger - Mislighold pr. 31.12.2013

KONSERN	Brutto utlån	Individuelle nedskrivninger på utlån	Nedskrivninger på grupper av utlån	Netto utlån	Garantier	Misligholdte utlån over 90 dager	Øvrige tapsutsatte lån	Trekk-fasiliteter/kredittrammer
Jordbruk og skogbruk	488	5		483	1	1	11	52
Fiske og fangst	2 965	52		2 913	0	8	205	29
Industri og bergverk	1 353	26		1 327	409	22	19	561
Bygg og anlegg	797	11		786	163	11	12	127
Varehandel og hotell	581	9		572	79	3	10	232
Utenriks sjøfart/supply	1 568	0		1 568	707	0	0	0
Eiendomsdrift	5 597	38		5 559	27	18	78	122
Faglig/finansiell tjenesteytelse	707	0		707	0	4	0	21
Transport, privat/offentlig tjenesteytelse	1 603	5		1 598	38	19	9	170
Offentlig forvaltning	32	0		32	0	0	0	24
Utlandet	162	0		162	0	0	0	0
Andre	121	0		121	0	0	0	0
Sum næringsliv/offentlig	15 974	146	107	15 721	1 424	86	344	1 338
Personkunder	30 454	20	33	30 401	9	66	38	2 432
Sum	46 428	166	140	46 122	1 433	152	382	3 770

Brutto utlån - Tapsnedskrivninger - Mislighold pr. 31.12.2012

KONSERN	Brutto utlån	Individuelle nedskrivninger på utlån	Nedskrivninger på grupper av utlån	Netto utlån	Garantier	Misligholdte utlån over 90 dager	Øvrige tapsutsatte lån	Trekk- fasiliteter/ kredittrammer
Jordbruk og skogbruk	496	5		491	1	1	13	51
Fiske og fangst	3 241	43		3 198	133	107	140	96
Industri og bergverk	1 220	30		1 190	472	30	15	518
Bygg og anlegg	716	7		709	144	9	14	179
Varehandel og hotell	654	8		646	186	3	7	299
Utenriks sjøfart/supply	1 609	11		1 598	0	4	11	1
Eiendomsdrift	5 689	26		5 663	39	19	58	205
Faglig/finansiell tjenesteytelse	687	0		687	0	0	0	56
Transport, privat/offentlig tjenesteytelse	1 515	13		1 502	500	16	21	253
Offentlig forvaltning	20	0		20	0	0	0	140
Utlandet	100	0		100	0	0	0	0
Andre	143	0		143	0	0	0	0
Sum næringsliv/offentlig	16 090	143	94	15 853	1 475	189	279	1 798
Personkunder	27 650	23	46	27 581	9	68	45	2 214
Sum	43 740	166	140	43 434	1 484	257	324	4 012

Brutto utlån - Tapsnedskrivninger - Mislighold pr. 31.12.2013

MORBANK	Brutto utlån	Individuelle nedskrivninger på utlån	Nedskrivninger på grupper av utlån	Netto utlån	Garantier	Misligholdte utlån over 90 dager	Øvrige tapsutsatte lån	Trekk- fasiliteter/ kredittrammer
Jordbruk og skogbruk	486	5		481	1	1	11	52
Fiske og fangst	2 964	52		2 912	0	8	205	29
Industri og bergverk	1 348	26		1 322	409	22	19	561
Bygg og anlegg	774	11		763	163	11	12	127
Varehandel og hotell	573	9		564	79	3	10	232
Utenriks sjøfart/supply	1 568	0		1 568	707	0	0	0
Eiendomsdrift	5 568	38		5 530	27	18	78	122
Faglig/finansiell tjenesteytelse	695	0		695	0	4	0	21
Transport, privat/offentlig tjenesteytelse	1 576	5		1 571	38	19	9	170
Offentlig forvaltning	32	0		32	0	0	0	24
Utlandet	162	0		162	0	0	0	0
Andre	121	0		121	0	0	0	0
Sum næringsliv/offentlig	15 867	146	107	15 614	1 424	86	344	1 338
Personkunder	15 854	20	32	15 802	9	66	38	1 694
Sum	31 721	166	139	31 416	1 433	152	382	3 032

Brutto utlån - Tapsnedskrivninger - Mislighold pr. 31.12.2012

MORBANK	Brutto utlån	Individuelle nedskrivninger på utlån	Nedskrivninger på grupper av utlån	Netto utlån	Garantier	Misligholdte utlån over 90 dager	Øvrige tapsutsatte lån	Trekk-fasiliteter/kredittrammer
Jordbruk og skogbruk	494	5		489	1	1	13	51
Fiske og fangst	3 240	43		3 197	133	107	140	96
Industri og bergverk	1 217	30		1 187	472	30	15	518
Bygg og anlegg	699	7		692	144	9	14	179
Varehandel og hotell	649	8		641	186	3	7	299
Utenriks sjøfart/supply	1 609	11		1 598	0	4	11	1
Eiendomsdrift	5 737	26		5 711	39	19	58	205
Faglig/finansiell tjenesteytelse	677	0		677	0	0	0	56
Transport, privat/offentlig tjenesteytelse	1 495	13		1 482	500	16	21	253
Offentlig forvaltning	20	0		20	0	0	0	140
Utlandet	100	0		100	0	0	0	0
Andre	144	0		144	0	0	0	0
Sum næringsliv/offentlig	16 081	143	94	15 844	1 475	189	279	1 798
Personkunder	16 491	23	45	16 423	9	68	45	1 476
Sum	32 572	166	139	32 267	1 484	257	324	3 274

4.4 - Forpliktelser/betingede forpliktelser - garantiforpliktelser

KONSERN			MORBANK	
2012	2013		2013	2012
527	313	Betalingsgarantier	313	527
562	499	Kontraktsgarantier	499	562
344	561	Lånegarantier	561	344
51	60	Annet garantiansvar	60	51
1 484	1 433	Garantiansvar overfor kunder	1 433	1 484
150	0	Garanti overfor kredittinstitusjoner	0	150
0	0	Garanti overfor Sparebankenes sikringsfond	0	0
1 634	1 433	Garantiansvar pr. 31.12	1 433	1 634
4 012	3 770	Ubenyttede trekkfasiliteter kunder	3 032	3 274
Fordeling etter næring/sector er vist i note 4.3.				
Pantstillelser				
1 271	1 274	Sertifikater og obligasjoner stillet som sikkerhet for låneadgang i Norges Bank	1 274	1 271
0	0	Benyttet låneadgang i Norges Bank (F-lån)	0	0

Konsernet er pr 31.12.2013 involvert i tre rettslige prosesser. Konsernet har vurdert sannsynligheten for tap som liten.

5 FINANSIELLE INSTRUMENT - MARKEDS- OG LIKVIDITETSRISIKO

Styret i banken fastsetter de langsiktige målene for bankens risikoprofil. Disse gjøres operasjonelle gjennom de fullmakter og rammer som er delegert i organisasjonen. Sparebanken Møre styrer likviditets- og markedsrisiko og håndterer fullmakter, rammer og retningslinjer knyttet til finansielle instrumenter basert på strategidokumentene, Markedsrisikostrategi, Finansieringsstrategi, Kredittisiko – motpartsrisiko og Handel med finansielle instrument overfor kunder. Strategidokumentene er underlagt periodisk gjennomgang ved at de revideres/vedtas en gang i året av styret i banken. Dokumentene skal utover dette være videreformidlet, godkjent og forstått av de operative enhetene, bankens kontrollfunksjoner og administrasjon. For å sikre en nødvendig kvalitet og uavhengighet er utviklingen av risikostyringsverktøy

og utføring av risikorapporteringen organisert i en enhet uavhengig av de operative virksomhetene.

Markedsrisikostrategi

Dette dokument har til formål å definere strategi og rammer for markedsrisikoområdet. Videre skal dokumentet sette standard for organisering og ansvarsforhold, måling av markedsrisiko samt overvåking og rapportering i forhold til markedsrisikoområdet.

Finansieringsstrategi

Finansieringsstrategien beskriver mål som banken har for å bevare sin finansielle styrke. Betyggende soliditet og gode økonomiske resultater bidrar til å gi tilstrekkelige og sikre rammer for bankens markedsfinansiering.

Kredittisiko - motpartsrisiko

Dokumentet gjennomgår og presiserer aktivitets- og risikorammer for bankens kreditteksponering og eksponering i kredittequivale instrumenter for de delene av bankens kreditteksponering som er knyttet til forvaltnings og risikoavdekkingsaktivitetene i seksjon Markets & Treasury.

Handel med finansielle instrument overfor kunder

Dokumentet angir retningslinjer som gjelder for bankens handel av finansielle instrumenter overfor kunder. Det definerer rammer for slik handel og angir rutiner for overvåking av eksponering og risiko, herunder ansvarsfordeling for overvåking og oppfølging.

5.1 - Likviditetsrisiko

Styringen av Sparebanken Møres finansieringsstruktur er fastsatt i en overordnet likviditetsstrategi som blir evaluert og vedtatt av styret minimum en gang i året. Her beskrives de mål banken har for å bevare sin finansielle styrke, og det er definert konkrete rammer på ulike områder for bankens likviditetsstyring. Likviditetsstyringen inneholder også stresstester hvor en simulerer likviditetseffekten av ulike scenarier ved å kvantifisere sannsynligheten for refinansiering fra de ulike likviditetskildene. Banken har inkludert i sin

strategi å spre finansieringen på flere kilder, både hva gjelder markeder, instrumenter og løpetider, for å redusere risikoen.

For å sørge for at konsernets likviditetsrisiko holdes på et lavt nivå skal utlån til kunder i hovedsak finansieres ved kundeinnskudd, samt langsiktig verdipapirgjeld. Likviditetsrisikoen styres gjennom både kortsiktige rammer som begrenser netto refinansieringsbehov, og et langsiktig styringsmål som fastsetter hvor stor

andel av utlånene og andre illikvide eiendeler som skal være finansiert av stabile kilder som kundeinnskudd eller innlån med minimum 12 måneders restløpetid.

Banken har også beholdning av verdipapirer, som inngår som et ledd i den løpende likviditetsstyringen. Se ytterligere informasjon i note 5.4

Tabellene nedenfor viser kontraktsmessige ikke-diskonterte kontantstrømmer. Tallstørrelsene kan således ikke avstemmes mot balansen.

Likviditetsrisiko 2013

KONSERN	Inntil 1 mnd	1-3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	Over 5 år	Totalt
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på Norges Bank	1 281	0	0	0	0	1 281
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	701	0	0	0	0	701
Utlån til og fordringer på kunder	11 805	544	2 406	11 844	34 563	61 162
Sertifikater og obligasjoner	26	135	435	4 450	1 164	6 210
Sum eiendeler	13 813	679	2 841	16 294	35 727	69 354
Forpliktelseser						
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner	231	708	168	0	0	1 107
Innskudd fra kunder	27 559	124	403	3	0	28 089
Forpliktelseser stiftet ved utstedelse av verdipapirer	16	636	3 602	11 940	3 923	20 117
Ansvarlige lån og fondsobligasjoner	10	5	77	1 957	0	2 049
Sum forpliktelseser	27 816	1 473	4 250	13 900	3 923	51 362
Finansielle derivat						
Kontantstrømmer inn	22	62	395	1 292	486	2 257
Kontantstrømmer ut	36	92	342	1 296	393	2 159
Sum finansielle derivat	-14	-30	53	-4	93	98

Likviditetsrisiko 2012

KONSERN	Inntil 1 mnd	1-3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	Over 5 år	Totalt
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på Norges Bank	669	0	0	0	0	669
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	288	0	0	0	0	288
Utlån til og fordringer på kunder	8 601	552	2 531	13 510	32 970	58 164
Sertifikater og obligasjoner	122	219	264	4 078	1 246	5 929
Sum eiendeler	10 442	771	2 795	17 588	34 216	65 812
Forpliktelseser						
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner	75	6	1 071	641	0	1 793
Innskudd fra kunder	26 187	265	690	3	0	27 145
Forpliktelseser stiftet ved utstedelse av verdipapirer	24	623	4 011	12 473	2 361	19 492
Ansvarlige lån og fondsobligasjoner	13	0	69	325	1 238	1 645
Sum forpliktelseser	26 299	894	5 841	13 442	3 599	50 075
Finansielle derivat						
Kontantstrømmer inn	24	83	558	1 392	665	2 722
Kontantstrømmer ut	40	122	445	1 339	564	2 510
Sum finansielle derivat	-16	-39	113	53	101	212

Tabellene nedenfor viser kontraktmessige ikke-diskonterte kontantstrømmer. Tallstørrelsene kan således ikke avstemmes mot balansen.

Likviditetsrisiko 2013

MORBANK	Inntil 1 mnd	1-3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	Over 5 år	Totalt
Eiendeler						
Konter og fordringer på Norges Bank	1 281	0	0	0	0	1 281
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	701	0	0	0	0	701
Utlån til og fordringer på kunder	8 625	394	1 726	8 361	22 139	41 245
Sertifikater og obligasjoner	29	134	443	4 297	1 134	6 037
Sum eiendeler	10 636	528	2 169	12 658	23 273	49 264
Forpliktelser						
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner	761	708	168	0	0	1 637
Innskudd fra kunder	27 579	124	403	3	0	28 109
Forpliktelser stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	595	2 895	2 173	0	5 663
Ansvarlige lån og fondsobligasjoner	10	5	77	1 957	0	2 049
Sum forpliktelser	28 350	1 432	3 543	4 133	0	37 458
Finansielle derivat						
Kontantstrømmer inn	20	62	345	1 043	186	1 656
Kontantstrømmer ut	32	81	300	1 079	208	1 700
Sum finansielle derivat	-12	-19	45	-36	-22	-44

Likviditetsrisiko 2012

MORBANK	Inntil 1 mnd	1-3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	Over 5 år	Totalt
Eiendeler						
Konter og fordringer på Norges Bank	669	0	0	0	0	669
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1 275	0	0	0	0	1 275
Utlån til og fordringer på kunder	8 534	417	1 916	8 127	23 735	42 729
Sertifikater og obligasjoner	133	219	303	5 984	1 246	7 885
Sum eiendeler	10 611	636	2 219	14 111	24 981	52 558
Forpliktelser						
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner	1 062	6	1 071	641	0	2 780
Innskudd fra kunder	26 187	265	690	3	0	27 145
Forpliktelser stiftet ved utstedelse av verdipapirer	2	589	3 810	3 822	0	8 223
Ansvarlige lån og fondsobligasjoner	13	0	69	325	1 238	1 645
Sum forpliktelser	27 264	860	5 640	4 791	1 238	39 793
Finansielle derivat						
Kontantstrømmer inn	22	82	514	1 220	399	2 237
Kontantstrømmer ut	38	116	420	1 226	429	2 229
Sum finansielle derivat	-16	-34	94	-6	-30	8

5.2 - Renterisiko

Sparebanken Møre måler renterisikoen ved analyser som gir effekten på resultatet av en renteendring på 1 prosentpoengs parallellskift i avkastningskurven. På denne måten kan en kvantifisere hvilken risiko banken har påtatt seg og hvilken effekt denne har på resultatet ved endringer i markedsrenten.

Analysen angir effektiv løpetid på den rentebærende delen av balansen. Til lenger midler bindes opp ved en plassering, jo større er det potensielle tap/gevinst ved en stigning/et fall i markedsrenten. Konsernet har en kort rentebinding og renterisikoen vurderes som moderat. Tabellen nedfor viser potensiell resultateffekt av verdiendringer på finansielle eien-

del og forpliktelser for konsernet ved en økning i rentenivået på ett prosentpoeng. Beregningen er foretatt basert på gjeldende posisjoner og markedsrenter pr 31. desember. Potensiell resultateffekt over en 1-års periode av en renteendring på 1 prosentpoeng er 41 mill. kroner.

KONSERN - 2013	Inntil 1 mnd.	1 - 3 mnd.	3 - 12 mnd.	1 - 5 år	Over 5 år	Totalt
NOK	-6	5	3	-14	-2	-14
Val	0	-1	0	1	0	0
Totalt	-6	4	3	-13	-2	-14

KONSERN - 2012	Inntil 1 mnd.	1 - 3 mnd.	3 - 12 mnd.	1 - 5 år	Over 5 år	Totalt
NOK	-2	6	4	-16	-2	-10
Val	0	1	0	0	0	1
Totalt	-2	7	4	-16	-2	-9

MORBANK - 2013	Inntil 1 mnd.	1 - 3 mnd.	3 - 12 mnd.	1 - 5 år	Over 5 år	Totalt
NOK	-3	0	2	-15	-2	-18
Val	0	1	0	1	0	2
Totalt	-3	1	2	-14	-2	-16

MORBANK - 2012	Inntil 1 mnd.	1 - 3 mnd.	3 - 12 mnd.	1 - 5 år	Over 5 år	Totalt
NOK	3	4	2	-17	-2	-10
Val	0	1	0	0	0	1
Totalt	3	5	2	-17	-2	-9

5.3 - Valutarisiko

Sparebanken Møre måler valutarisikoen ut fra nettoposisjonene i de ulike valutaene. Bankens valutakursrisiko oppstår i forbindelse med bankens virksomhet knyttet til inngåelse av valutaforretninger mot kunder og andre banker. Det er et hovedprinsipp at alle forretninger mot kunder omgående skal dekkes med

motgående forretning i markedet slik at valutakursrisikoen reduseres til et minimum. Banken har ingen egenhandel innenfor valutainstrumenter.

Alle balanseposter i utenlandsk valuta er omregnet til NOK etter midtkurser fra Norges Bank pr. 31.12.

For sedler og mynter er det brukt tilnærmet kjøpskurser. Løpende inntekter og utgifter er omregnet til NOK etter kurser på det tidspunkt de oppsto. Netto realiserte og urealiserte gevinster/tap er resultatført. Den utilsiktede valutarisikoen har vært på et minimum gjennom året.

KONSERN - 2013	Totalt	Norske kroner	Valuta	Herav: USD	EUR	JPY	CHF	Øvrige
Kontanter og fordringer på Norges Bank	1 281	1 278	3		3			
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	715	577	138	62	23	9	20	24
Utlån til og fordringer på kunder	46 122	43 040	3 082	904	618	36	1 508	16
Sertifikater og obligasjoner	5 073	4 169	904		904			
Øvrige eiendeler	1 436	1 357	79	12	15	1	10	41
Sum eiendeler	54 627	50 421	4 206	978	1 563	46	1 538	81
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner	1 107	700	407	33	168		205	1
Innskudd fra kunder	28 056	27 787	269	176	46	21		26
Forpliktelser stiftet ved utstedelse av verdipapirer	18 334	16 790	1 544		449			1 095
Øvrige forpliktelser	1 141	1 107	34	11	3	2		18
Ansvarlig lånekapital	1 498	1 498						
Egenkapital	4 491	4 491						
Sum forpliktelser og egenkapital	54 627	52 373	2 254	220	666	23	205	1 140
Valutakontrakter			-1 934	-702	-943	-22	-1 331	1 064
Netto valutaeksponering			18	56	-46	1	2	5
Effekt ved 10 % kursendring	2							

KONSERN - 2012	Totalt	Norske kroner	Valuta	Herav: USD	EUR	JPY	CHF	Øvrige
Kontanter og fordringer på Norges Bank	669	665	4		3			1
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	288	191	97	46	5	14	1	31
Utlån til og fordringer på kunder	43 434	40 557	2 877	852	430	58	1 525	12
Sertifikater og obligasjoner	5 542	4 471	1 071		1 071			
Øvrige eiendeler	1 699	1 662	37	11	7		9	10
Sum eiendeler	51 632	47 546	4 086	909	1 516	72	1 535	54
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner	2 519	1 762	757	415	147		192	2
Innskudd fra kunder	27 081	26 812	269	146	65	31		26
Forpliktelser stiftet ved utstedelse av verdipapirer	15 608	14 966	642					642
Øvrige forpliktelser	1 362	1 345	17	11	4	2		
Ansvarlig lånekapital	1 301	1 301						
Egenkapital	3 761	3 761						
Sum forpliktelser og egenkapital	51 632	49 947	1 683	572	216	33	192	670
Valutakontrakter			-2 380	-288	-1 341	-40	-1 341	630
Netto valutaeksponering			23	49	-41	-1	2	14
Effekt ved 10 % kursendring	2							

MORBANK - 2013	Totalt	Norske kroner	Valuta	Herav: USD	EUR	JPY	CHF	Øvrige
Kontanter og fordringer på Norges Bank	1 281	1 278	3		3			
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1 846	1 708	138	62	23	9	20	24
Utlån til og fordringer på kunder	31 416	28 334	3 082	904	618	36	1 508	16
Sertifikater og obligasjoner	5 540	4 636	904		904			
Øvrige eiendeler	1 760	1 681	79	12	15	1	10	41
Sum eiendeler	41 843	37 637	4 206	978	1 563	46	1 538	81
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner	1 637	1 230	407	33	168		205	1
Innskudd fra kunder	28 076	27 807	269	176	46	21		26
Forpliktelser stiftet ved utstedelse av verdipapirer	5 309	5 309						
Øvrige forpliktelser	1 028	994	34	11	3	2		18
Ansvarlig lånekapital	1 498	1 498						
Egenkapital	4 295	4 295						
Sum forpliktelser og egenkapital	41 843	41 133	710	220	217	23	205	45
Valutakontrakter			-3 478	-702	-1 392	-22	-1 331	-31
Netto valutaeksponering			18	56	-46	1	2	5
Effekt ved 10 % kursendring	2							

MORBANK - 2012	Totalt	Norske kroner	Valuta	Herav: USD	EUR	JPY	CHF	Øvrige
Kontanter og fordringer på Norges Bank	669	665	4		3			1
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1 275	1 178	97	46	5	14	1	31
Utlån til og fordringer på kunder	32 267	29 390	2 877	852	430	58	1 525	12
Sertifikater og obligasjoner	7 319	6 248	1 071		1 071			
Øvrige eiendeler	1 907	1 870	37	11	7		9	10
Sum eiendeler	43 437	39 351	4 086	909	1 516	72	1 535	54
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner	2 744	1 987	757	415	147		192	2
Innskudd fra kunder	27 106	26 837	269	146	65	31		26
Forpliktelser stiftet ved utstedelse av verdipapirer	7 378	6 736	642					642
Øvrige forpliktelser	1 275	1 258	17	11	4	2		
Ansvarlig lånekapital	1 301	1 301						
Egenkapital	3 633	3 633						
Sum forpliktelser og egenkapital	43 437	41 754	1 683	572	216	33	192	670
Valutakontrakter			-2 380	-288	-1 341	-40	-1 341	630
Netto valutaeksponering			23	49	-41	-1	2	14
Effekt ved 10 % kursendring	2							

5.4 - Finansielle eiendeler og forpliktelser

Bankens beholdning av verdipapir består i all hovedsak av obligasjoner og sertifikat som inngår som et ledd i den løpende likviditetsstyringen. Likviditetsporteføljen benyttes som sikkerhet for lån i Norges Bank og som grunnlag for likviditetsbuffer for opp-

fyllelse av regulatoriske krav. Porteføljen har som mål å redusere kostnaden knyttet til det å opprettholde den likviditetsberedskapen som til enhver tid er nødvendig. Strategi, fullmakts- og investeringsrammer for likviditetsporteføljen er fastsatt i konsernets

markedsrisikostrategi, og revideres og vedtas årlig av styret. Denne porteføljen vurderes til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet. Utlån til kunder med flytende rente antas å ha verdi lik amortisert kost, justert for gruppevis og individuelle nedskrivninger.

Finansielle eiendeler

KONSERN	2013		2012	
	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet:				
Utlån til og fordringer på kunder	4 438	4 438	3 807	3 807
Sertifikater	31	31	330	330
Obligasjoner	5 042	5 042	5 212	5 212
Aksjer og andre verdipapirer	2	2	2	2
Finansielle derivater	404	404	575	575
Utlån og fordringer til amortisert kost:				
Kontanter og fordringer på Norges Bank	1 281	1 281	669	669
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	715	715	288	288
Utlån til og fordringer på kunder	41 684	41 684	39 627	39 627
Obligasjoner	0	0	0	0
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg:				
Aksjer og andre verdipapirer	213	213	204	204

Finansielle eiendeler

MORBANK	2013		2012	
	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet:				
Utlån til og fordringer på kunder	4 438	4 438	3 807	3 807
Sertifikater	31	31	330	330
Obligasjoner	4 836	4 836	5 212	5 212
Aksjer og andre verdipapirer	2	2	2	2
Finansielle derivater	246	246	504	504
Utlån og fordringer til amortisert kost:				
Kontanter og fordringer på Norges Bank	1 281	1 281	669	669
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1 846	1 846	1 275	1 275
Utlån til og fordringer på kunder	26 998	26 998	28 460	28 460
Obligasjoner	677	673	1 789	1 777
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg:				
Aksjer og andre verdipapirer	213	213	204	204

Verdipapirgjeld med fast rente inngått før 31.12.2006 er vurdert til virkelig verdi over resultatet. For bankens verdipapirgjeld med fast rente inngått etter 31.12.2006 benyttes amortisert kost omfattet av sikringsbokføring. Verdipapirgjeld med flytende rente benytter amortisert kost. Forskjell mellom opptaks-

kost og oppgjørsbeløpet ved forfall blir amortisert over lånets løpetid. Beholdning av egne obligasjoner føres som reduksjon av gjelden.

Datterselskapet Møre Boligkreditt AS har etablert et EMTCN-program ("Euro Medium Term Covered

Note") fortrinnsvis for utstedelser av obligasjonslån internasjonalt. Programmet har en beløpsmessig ramme på EUR 2 000 millioner. Obligasjonslån er trukket opp med EUR 55 millioner, SEK 1 150 millioner og NOK 12 088 millioner under EMTCN-programmet pr. 31. desember 2013.

Finansielle forpliktelser

KONSERN	2013		2012	
	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet:				
Utstedte sertifikat	0	0	0	0
Utstedte obligasjoner	408	408	417	417
Innskudd fra kunder	526	526	952	952
Finansielle derivater	354	354	434	434
Finansielle forpliktelser til amortisert kost omfattet av sikringsbokføring:				
Utstedte obligasjoner	3 110	3 092	4 256	4 251
Fondsobligasjoner	355	299	335	302
Finansielle forpliktelser til amortisert kost:				
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner	1 107	1 107	2 519	2 519
Innskudd fra kunder	27 530	27 530	26 129	26 129
Utstedte sertifikat	1 870	1 870	1 883	1 880
Utstedte obligasjoner	13 047	12 964	9 150	9 060
Ansvarlige lån	514	499	300	299
Fondsobligasjoner	716	700	691	700
Bytteordning	634	634	1 681	1 681

Finansielle forpliktelser

MORBANK	2013		2012	
	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet:				
Utstedte sertifikat	0	0	0	0
Utstedte obligasjoner	408	408	417	417
Innskudd fra kunder	526	526	952	952
Finansielle derivater	351	351	428	428
Finansielle forpliktelser til amortisert kost omfattet av sikringsbokføring:				
Utstedte obligasjoner	1 782	1 772	3 486	3 482
Fondsobligasjoner	355	299	335	302
Finansielle forpliktelser til amortisert kost:				
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner	1 637	1 637	2 743	2 743
Innskudd fra kunder	27 550	27 550	26 154	26 154
Utstedte sertifikat	1 870	1 870	1 883	1 880
Utstedte obligasjoner	1 272	1 259	1 608	1 599
Ansvarlige lån	514	499	300	299
Fondsobligasjoner	716	700	691	700
Bytteordning	634	634	1 681	1 681

Markedsverdien på instrumentene som handles i et aktivt marked er basert på omsatt kurs på balanse-dagen. For de finansielle instrumenter som ikke omsettes i et aktivt marked benyttes egne verdi-

urderinger basert på gjeldende markedsforhold, alternativt verddivurdering fra annen markedsaktør. For de unoterte aksjer hvor en ikke kan foreta en tilstrekkelig pålitelig måling av virkelig verdi benyttes anskaf-

felseskost, eller nedskrevet bokført verdi. Det har ikke vært flytting av finansielle instrument mellom de tre nivåene av verdsettelsesgrupper i 2013 eller i 2012.

KONSERN - 2013	Verdsettelse basert på priser i et aktivt marked Nivå 1	Verdsettelse basert på observerbare markedsdata Nivå 2	Verdsettelse basert på annet enn observerbare markedsdata Nivå 3	Totalt
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet:				
Utlån til og fordringer på kunder	0	0	4 438	4 438
Sertifikater	0	31	0	31
Obligasjoner	1 560	3 482	0	5 042
Finansielle derivater	0	404	0	404
Aksjer og andre verdipapirer	2	0	0	2
Utlån og fordringer til amortisert kost:				
Kontanter og fordringer på Norges Bank	1 281	0	0	1 281
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0	715	0	715
Utlån til og fordringer på kunder	0	0	41 684	41 684
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg:				
Aksjer og andre verdipapirer	19	0	194	213
Sum finansielle eiendeler	2 862	4 632	46 316	53 810
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet:				
Innskudd fra kunder	0	0	526	526
Utstedte obligasjoner	0	408	0	408
Finansielle derivater	0	354	0	354
Finansielle forpliktelser til amortisert kost omfattet av sikringsbokføring:				
Utstedte obligasjoner	0	3 092	0	3 092
Fondsobligasjoner	0	299	0	299
Finansielle forpliktelser til amortisert kost:				
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner	0	1 107	0	1 107
Innskudd fra kunder	0	0	27 530	27 530
Utstedte sertifikat	0	1 870	0	1 870
Utstedte obligasjoner	0	12 964	0	12 964
Ansvarlige lån	0	499	0	499
Fondsobligasjoner	0	700	0	700
Bytteordning	0	634	0	634
Sum finansielle forpliktelser	0	21 927	28 056	49 983

En ending i diskonteringsrenten på 10 basispunkt vil gi et utslag på ca 13 mill. kroner på fastrenteutlånene og ca 0,5 mill. kroner på fastrenteinnskuddene.

KONSERN - 2012	Verdsettelse basert på priser i et aktivt marked Nivå 1	Verdsettelse basert på observerbare markedsdata Nivå 2	Verdsettelse basert på annet enn observerbare markedsdata Nivå 3	Totalt
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet:				
Utlån til og fordringer på kunder	0	0	3 807	3 807
Sertifikater	305	25	0	330
Obligasjoner	1 323	3 889	0	5 212
Finansielle derivater	0	575	0	575
Aksjer og andre verdipapirer	2	0	0	2
Utlån og fordringer til amortisert kost:				
Kontanter og fordringer på Norges Bank	669	0	0	669
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0	288	0	288
Utlån til og fordringer på kunder	0	0	39 627	39 627
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg:				
Aksjer og andre verdipapirer	20	0	184	204
Sum finansielle eiendeler	2 319	4 777	43 618	50 714
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet:				
Innskudd fra kunder	0	0	952	952
Utstedte obligasjoner	0	417	0	417
Finansielle derivater	0	434	0	434
Finansielle forpliktelser til amortisert kost omfattet av sikringsbokføring:				
Utstedte obligasjoner	0	4 251	0	4 251
Fondsobligasjoner	0	302	0	302
Finansielle forpliktelser til amortisert kost:				
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner	0	2 519	0	2 519
Innskudd fra kunder	0	0	26 129	26 129
Utstedte sertifikat	0	1 880	0	1 880
Utstedte obligasjoner	0	9 060	0	9 060
Ansvarlige lån	0	299	0	299
Fondsobligasjoner	0	700	0	700
Bytteordning	0	1 681	0	1 681
Sum finansielle forpliktelser	0	21 543	27 081	48 624

MORBANK - 2013	Verdsettelse basert på priser i et aktivt marked Nivå 1	Verdsettelse basert på observerbare markedsdata Nivå 2	Verdsettelse basert på annet enn observerbare markedsdata Nivå 3	Totalt
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet:				
Utlån til og fordringer på kunder	0	0	4 438	4 438
Sertifikater	0	31	0	31
Obligasjoner	1 560	3 276	0	4 836
Finansielle derivater	0	246	0	246
Aksjer og andre verdipapirer	2	0	0	2
Utlån og fordringer til amortisert kost:				
Konter og fordringer på Norges Bank	1 281	0	0	1 281
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0	1 846	0	1 846
Utlån til og fordringer på kunder	0	0	26 998	26 998
Obligasjoner	0	673	0	673
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg:				
Aksjer og andre verdipapirer	19	0	194	213
Sum finansielle eiendeler	2 862	6 072	31 630	40 564
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet:				
Innskudd fra kunder	0	0	526	526
Utstedte obligasjoner	0	408	0	408
Finansielle derivater	0	351	0	351
Finansielle forpliktelser til amortisert kost omfattet av sikringsbokføring:				
Utstedte obligasjoner	0	1 772	0	1 772
Fondsobligasjoner	0	299	0	299
Finansielle forpliktelser til amortisert kost:				
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner	0	1 637	0	1 637
Innskudd fra kunder	0	0	27 550	27 550
Utstedte sertifikat	0	1 870	0	1 870
Utstedte obligasjoner	0	1 259	0	1 259
Ansvarlige lån	0	499	0	499
Fondsobligasjoner	0	700	0	700
Bytteordning	0	634	0	634
Sum finansielle forpliktelser	0	9 429	28 076	37 505

En endring i diskonteringsrenten på 10 basispunkt vil gi et utslag på ca 13 mill. kroner på fastrenteutlånene og ca 0,5 mill. kroner på fastrenteinnskuddene.

MORBANK - 2012	Verdsettelse basert på priser i et aktivt marked Nivå 1	Verdsettelse basert på observerbare markedsdata Nivå 2	Verdsettelse basert på annet enn observerbare markedsdata Nivå 3	Totalt
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet:				
Utlån til og fordringer på kunder	0	0	3 807	3 807
Sertifikater	305	25	0	330
Obligasjoner	1 323	3 889	0	5 212
Finansielle derivater	0	504	0	504
Aksjer og andre verdipapirer	2	0	0	2
Utlån og fordringer til amortisert kost:				
Konter og fordringer på Norges Bank	669	0	0	669
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0	1 275	0	1 275
Utlån til og fordringer på kunder	0	0	28 460	28 460
Obligasjoner	0	1 777	0	1 777
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg:				
Aksjer og andre verdipapirer	20	0	184	204
Sum finansielle eiendeler	2 319	7 470	32 451	42 240
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet:				
Innskudd fra kunder	0	0	952	952
Utstedte obligasjoner	0	417	0	417
Finansielle derivater	0	428	0	428
Finansielle forpliktelser til amortisert kost omfattet av sikringsbokføring:				
Utstedte obligasjoner	0	3 482	0	3 482
Fondsobligasjoner	0	302	0	302
Finansielle forpliktelser til amortisert kost:				
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner	0	2 743	0	2 743
Innskudd fra kunder	0	0	26 154	26 154
Utstedte sertifikat	0	1 880	0	1 880
Utstedte obligasjoner	0	1 599	0	1 599
Ansvarlige lån	0	299	0	299
Fondsobligasjoner	0	700	0	700
Bytteordning	0	1 681	0	1 681
Sum finansielle forpliktelser	0	13 531	27 106	40 637

Avstemming av endringer i Nivå 3

KONSERN	Utlån til og fordringer på kunder	Aksjer og andre verdipapirer	Innskudd fra kunder
Balanseført verdi pr 31.12.2012	3 807	184	952
Kjøp	0	2	0
Salg	0	0	0
Nye utstedelser	942	0	178
Nedbetaling	296	0	608
Overføring til Nivå 3	0	0	0
Overføring ut av Nivå 3	0	0	0
Gevinst/tap resultatført i perioden	-15	8	4
Balanseført verdi pr 31.12.2013	4 438	194	526

Enkelte balanseposter i Nivå 3 vil kunne inngå i rente- og valutasikring i tråd med bankens risikostyringsrammeverk, og der tilknyttede sikringsavtaler ligger i Nivå 2.

Avstemming av endringer i Nivå 3

MORBANK	Utlån til og fordringer på kunder	Aksjer og andre verdipapirer	Innskudd fra kunder
Balanseført verdi pr 31.12.2012	3 807	184	952
Kjøp	0	2	0
Salg	0	0	0
Nye utstedelser	942	0	178
Nedbetaling	296	0	608
Overføring til Nivå 3	0	0	0
Overføring ut av Nivå 3	0	0	0
Gevinst/tap resultatført i perioden	-15	8	4
Balanseført verdi pr 31.12.2013	4 438	194	526

Enkelte balanseposter i Nivå 3 vil kunne inngå i rente- og valutasikring i tråd med bankens risikostyringsrammeverk, og der tilknyttede sikringsavtaler ligger i Nivå 2.

	2013		2012	
	Gjennomsnittlig bokført verdi	Effektiv rente	Gjennomsnittlig bokført verdi	Effektiv rente
Sertifikat	34	2,89	322	2,23
Obligasjoner	6 409	2,49	6 981	3,00

I beregningen av effektiv rente er det hensyntatt effekten av eventuelle sikringsinstrumenter.

Rentekostnader

KONSERN			MORBANK	
2012	2013		2013	2012
59	46	Rentekostnader fra finansielle forpliktelser målt til virkelig verdi	46	59
1 251	1 133	Rentekostnader fra finansielle forpliktelser målt til amortisert kost	915	1 062
1 310	1 179	Rentekostnader og lignende kostnader	961	1 121

Beholdning aksjer og andre verdipapirer

KONSERN/MORBANK	Antall	Eierandel i %	Markedsverdi
Nets AS	1 579 080	0,86	82
Eksportfinans ASA	3 551	1,36	64
Farstad Shipping ASA	140 000	0,36	19
Moldekraft AS	7 061	8,67	10
Norvestor V LP		0,85	9
Norvestor IV LP		1,28	5
Oslo Børs VPS Hold.	83 334	0,19	4
Ekornes ASA	30 000	0,08	2
Andre selskap			20
Sum			215

Aksjer

KONSERN			MORBANK	
2012	2013		2013	2012
7	10	Årets resultatførte gevinster/tap og utbytte aksjer	96	35
8	7	Årets verdiendring over totalresultatet (aksjer holdt tilgjengelig for salg)	7	8
40	47	Akkumulert verdiendring over totalresultatet (aksjer holdt tilgjengelig for salg)	47	40
-3	4	Årets nedskrivning over resultat	4	-3

	2013			2012		
MORBANK	Gj.snittlig beløp	Effektiv rente	Rente-kostnad	Gj.snittlig beløp	Effektiv rente	Rente-kostnad
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid	354	1,37	5	137	1,07	1
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner med avtalt løpetid	482	0,88	4	2 366	1,63	39
Innskudd fra kunder uten avtalt løpetid	17 302	1,99	344	16 630	2,06	342
Innskudd fra kunder med avtalt løpetid	10 027	2,89	290	9 131	3,23	295
Utstedte sertifikat	3 414	1,97	67	3 919	2,54	99
Utstedte obligasjoner	4 540	2,85	129	5 462	3,41	186

Effektiv rente er beregnet som sum renter (inkl. sikringsforretninger) i prosent av gjennomsnittlig årssaldo.

Forfallstidspunkt for forpliktelser stiftet ved utstedelse av verdipapirer, nominell verdi

KONSERN			MORBANK	
2012	2013	Forfall	2013	2012
3 735		2013		3 735
2 946	4 558	2014	3 220	1 489
3 085	3 085	2015	300	300
1 116	1 827	2016	1 000	1 000
2 461	3 578	2017	700	700
1 350	1 500	2018		
	1 250	2019		
	1 044	2020		
700	1 050	2025		
	201	2028		
15 393	18 093	Sum	5 220	7 224

Konsernet og morbanken har kostnadsført 1 mill. kroner i 2013 (10 mill. kroner i 2012), som følge av endringer i kredittrisiko på finansielle forpliktelser vurdert til virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Akkumulert er urealisert verdiendring av endring i kredittrisiko beregnet til 0 mill. kroner pr. 31.12.2013 (1 mill. kroner pr. 31.12.2012).

5.5 - Sikringsbokføring

Finansielle instrument i virkelig verdiskring

KONSERN				MORBANK				
2012		2013			2013		2012	
Pålydende verdi	Bokført verdi	Pålydende verdi	Bokført verdi		Pålydende verdi	Bokført verdi	Pålydende verdi	Bokført verdi
4 318	4 553	3 214	3 391	Verdisikret verdipapirgjeld med verdiendringer over resultatet	1 963	2 071	3 618	3 784
4 220	246	3 224	181	Finansielle derivat benyttet i sikringsbokføring	1 965	109	3 520	177

Resultatførte verdiendringer på finansielle instrument i virkelig verdiskring

KONSERN			MORBANK	
2012	2013	Resultatførte verdiendringer på finansielle instrument i virkelig verdiskring	2013	2012
-51	95	Verdisikret verdipapirgjeld med verdiendringer over resultatet	74	-19
48	-96	Finansielle derivat benyttet i sikringsbokføring	-76	16
-3	-1	Totalt	-2	-3

5.6 - Finansielle derivater

Tabellen viser de finansielle derivatenes nominelle verdier og markedsverdier. I regnskapet blir positiv markedsverdi pr. kontrakt bokført som eiendel, mens

negativ markedsverdi blir bokført som forpliktelse i balansen. Tabellen inkluderer både finansielle derivater for kundehandler som inngår i Netto verdiendringer

og gevinst/tap av verdipapirer og valuta, og finansielle derivater i bankporteføljen som inngår i Netto renteinntekter.

KONSERN	2013			2012		
	Nominell verdi	Eiendel	Forpliktelse	Nominell verdi	Eiendel	Forpliktelse
Renterelaterte						
Renteswapper (NOK)	15 333	344	289	18 211	445	345
Valutarelaterte						
Renteswapper (val)	1 271	33	36	1 785	51	55
Rente- og valutaswapper	2 771	82	29	2 036	16	34
Sum		459	354		512	434
- herav anvendt til sikringsbokføring	3 224	181	0	4 220	246	0
Terminkontrakter	11 501	80	34	11 082	37	17

MORBANK	2013			2012		
	Nominell verdi	Eiendel	Forpliktelse	Nominell verdi	Eiendel	Forpliktelse
Renterelaterte						
Renteswapper (NOK)	14 283	271	289	17 511	376	345
Valutarelaterte						
Renteswapper (val)	1 271	33	36	1 785	51	55
Rente- og valutaswapper	1 222	0	26	1 394	14	28
Sum		304	351		441	428
- herav anvendt til sikringsbokføring	1 965	109	0	3 520	177	0
Terminkontrakter	11 501	80	34	11 082	37	17

Forfallstidspunkt finansielle derivat, nominell verdi

KONSERN						MORBANK						
2012			2013			Forfall	2013			2012		
Rente-swapper	Rente- og valutaswapper	Termin-kontrakter	Rente-swapper	Rente- og valutaswapper	Termin-kontrakter		Rente-swapper	Rente- og valutaswapper	Termin-kontrakter	Rente-swapper	Rente- og valutaswapper	Termin-kontrakter
4 293	925	7 873				2013				4 293	925	7 873
2 487	411	1 400	2 399	614	9 545	2014	2 399	614	9 545	2 487	411	1 400
1 859	683	1 568	1 761	669	1 157	2015	1 761	243	1 157	1 859	298	1 568
2 041	911	81	2 505	901	799	2016	2 505	901	799	2 041	911	81
2 849	412	74	2 650	798		2017	2 650	135		2 849	155	74
330	76	37	765	118		2018	765	118		330	76	37
920	389	37	968	368		2019	968	368		920	389	37
255	13	12	403	286		2020	403	35		255	13	12
1 168			1 196	79		2021	1 196	79		1 168		
864			863			2022	863			864		
54			350			2023	350			54		
			23			2024	23					
724			1 088			2025	38			24		
150			150			2026	150			150		
216			212			2027	212			216		
			209			2028						
18 211	3 821	11 082	15 333	4 042	11 501		14 283	2 493	11 501	17 511	3 179	11 082

5.7 - Ansvarlig lånekapital

KONSERN OG MORBANK

ISIN.NR.	Låneopptak	Forfall	Betingelser	31.12.2013
NO0010671928	22.02.13	22.02.23	3 mnd NIBOR + 2,50 / Call opsjon 2018	499
Ansvarlig lån				499
NO0010262306	14.04.05	Evigvarende	3 mnd NIBOR + 1,10 / Første call opsjon 2015	200
NO0010532765	10.09.09	Evigvarende	11,70 % fast / Første call opsjon 2019	299
NO0010659972	09.10.12	Evigvarende	3 mnd NIBOR + 4,75 / Første call opsjon 2017	500
Fondsobligasjoner				999

Lånene er kvotert i NOK. Det foreligger ingen rett til konvertering av ansvarlige lån/fondsobligasjoner til egenkapitalbeviskapital. Konsernet har ikke investeringer i ansvarlig lånekapital i andre foretak (inkl. kredittinstitusjoner) ved utgangen av 2013.

6 DATTERSELSKAP

KONSERN OG MORBANK

Selskap	Hjemland	Hovedvirksomhet	Eierandel	Stemmeandel
Møre Eiendomsmegling AS	Norge	Eiendomsmegling	100 %	100 %
Sparebankeiendom AS	Norge	Eiendomsforvaltning	100 %	100 %
Møre Boligkreditt AS	Norge	Finansiering	100 %	100 %
Mørselskap Sparebanken Møre	Norge	Bank		

7 DRIFTSSEGMENTER

Konsernets virksomhet er inndelt i tre strategiske driftssegmenter, som også er rapporteringssegmenter etter IFRS 8. De forskjellige driftssegmentene selger til dels forskjellige produkter, har noe ulik risikoprofil, men retter seg mye mot de samme kundegruppene.

Ved inndeling av driftssegmenter er det produkter og

tenester, samt type kunde som er vektlagt. Driftssegmentet "Personmarked" består eksempelvis i all hovedsak av sektor 85 000 Personkunder.

Det vesentligste av inntekter og kostnader er fordelt på konsernets driftssegmenter etter reelt forbruk og/eller aktivitetsbaserte fordelingsnøkler. Rapporteringen er

basert på den samme inndelingen og rapporteringen som månedlig skjer til konsernets ledelse og styre.

Transaksjoner mellom driftssegmentene gjøres til markedsverdier, tilsvarende som for transaksjoner med datterselskaper. Se note 11 for ytterligere informasjon om vilkår.

Konsernet er delt inn i følgende tre rapporteringssegment :

Rapporteringssegment	Selskapsnavn	Produkt/Virksomhet
Næringsliv	Sparebanken Møre	Finansiering, betalingsformidling, sparing/plassering, rådgivning mv.
Personmarked	Sparebanken Møre	Finansiering, betalingsformidling, sparing/plassering, rådgivning mv.
	Møre Boligkreditt AS 1)	Finansiering (lån med pant i bolig)
Eiendomsmegling	Møre Eiendomsmegling AS	Megling av bolig- og næringseiendommer

1) Utlån til borettslag fra Møre Boligkreditt AS er innregnet i næringslivssegmentet.

Geografisk fordeling

Konsernets aktiviteter er i all hovedsak begrenset til Møre og Romsdal som er definert som konsernets hjemmemarked.

Mindre enn 10 % av konsernets inntekter kommer fra virksomhet utenfor fylket. Resultat- og balansetall rapporteres derfor ikke geografisk fordelt.

Aktiviteter utenom fylket skiller seg ikke fra konsernets andre aktiviteter m.h.t. risiko eller avkastning. Se note 4 for mer informasjon. I elimineringer/annet inngår Sparebankeiendom AS, som håndterer eiendomsforvaltning av egne bygg.

Resultat	Konsern		Elimineringer/annet		Næringsliv		Personmarked 1)		Eiendomsmegling	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012
Netto renteinntekter	1 042	936	5	10	462	419	575	507	0	0
Andre driftsinntekter	202	290	5	81	79	87	96	98	22	24
Sum inntekter	1 244	1 226	10	91	541	506	671	605	22	24
Driftskostnader	569	439	100	-32	113	121	334	329	22	21
Resultat før tap	675	787	-90	123	428	385	337	276	0	3
Tap på utlån	54	47	0	-8	53	58	1	-3	0	0
Resultat før skatt	621	740	-90	131	375	327	336	279	0	3
Skattekostnad	171	210								1
Resultat etter skatt	450	530								2

Balanse	Konsern		Elimineringer/annet		Næringsliv		Personmarked 1)		Eiendomsmegling	
	31.12.13	31.12.12	31.12.13	31.12.12	31.12.13	31.12.12	31.12.13	31.12.12	31.12.13	31.12.12
Utlån til kunder 1)	46 122	43 434	885	813	15 552	15 548	29 685	27 073	0	0
Innskudd fra kunder 1)	28 056	27 081	691	228	10 338	10 610	17 027	16 243	0	0
Garantforpliktelser	1 433	1 634	0	100	1 424	1 525	9	9	0	0
Innskuddsdekning	60,8	62,3	89,2	30,0	66,5	68,2	57,4	60,1	0	0
Antall årsverk	391	410	146	158	58	59	171	179	16	14

1) Datterselskapet Møre Boligkreditt AS er en del av segmentet Personmarked. Kredittforetakets hovedmålsetning er å utstede obligasjoner med fortrinnsrett rettet mot nasjonale og internasjonale investorer, og selskapet er et ledd i Sparebanken Møres langsiktige finansieringsstrategi. Hovedtall for selskapet vises i egen tabell.

MØRE BOLIGKREDITT AS		
Resultat	2013	2012
Netto renteinntekter	240	130
Andre driftsinntekter	-3	0
Sum inntekter	237	130
Driftskostnader	26	21
Resultat før tap	211	109
Tap på utlån, garantier m.v.	0	0
Resultat før skatt	211	109
Skattekostnad	59	31
Resultat for perioden	152	78
Balanse	2013	2012
Utlån til kunder	14 863	11 330

8 ANDRE DRIFTSINNTEKTER

KONSERN			MORBANK		
2012	2013		Noter	2013	2012
7	10	Utbytte og andre inntekter av verdipapirer med variabel avkastning	5.4	96	35
24	32	Garantiprovisjon		32	24
18	21	Inntekter fra forsikringssalg		21	18
17	21	Inntekter fra fondssalg/verdipapirer		21	17
13	12	Diverse gebyr tilknyttet utlån		12	13
2	2	Interbankgebyrer		2	2
9	9	Gebyr sjekk og giro		9	9
54	54	Gebyr fra kort		54	54
9	10	Gebyr utenlandsk betalingsformidling		10	9
16	13	Andre gebyrer og provisjonsinntekter		14	15
162	174	Sum gebyrer og provisjonsinntekter		175	161
-29	-28	Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester		-29	-29
58	-15	Fastrenteutlån		-15	58
-53	15	Derivat knyttet til fastrenteutlån		15	-53
-51	102	Utstedte obligasjoner og sertifikater		74	-19
48	-108	Derivat knyttet til utstedte obligasjoner og sertifikater		-76	16
-10	-1	Endring i kredittspread ved beregning av virkelig verdi av verdipapirgjeld		-1	-10
-3	4	Kursgevinst/-tap aksjer		4	-3
69	-24	Kursgevinst/-tap obligasjoner		-24	69
26	26	Valutahandel (for kunder)		26	26
20	19	Øvrige inntekter		19	20
104	18	Netto verdiendring og gevinst/tap på verdipapirer og valuta	2.17, 5.4, 5.5	22	104
3	2	Driftsinntekter faste eiendommer		0	0
24	22	Inntekter eiendomsmegling		0	0
17	0	Salgsgevinster bygg		0	0
2	4	Øvrige driftsinntekter		23	16
46	28	Sum diverse inntekter		23	16
290	202	Andre driftsinntekter		287	287

9 DRIFTSKOSTNADER EKSKLUSIVE PERSONALKOSTNADER

KONSERN		MORBANK	
2012	2013	2013	2012
74	79	79	73
5	5	5	5
14	13	13	14
5	6	6	5
29	24	23	29
12	6	7	12
139	133	133	138
31	28	24	22
25	25	35	30
3	3	2	2
18	17	17	18
5	5	5	5
41	45	33	32
92	95	92	87
262	256	249	247

10 LEIEAVTALER

Konsernet har outsourcet det vesentligste av driften innen IT-området. Sparebanken Møre har i 2013 inngått en ny avtale med EVRY om levering av IT-tjenester for sin bankvirksomhet. Avtalen har en verdi på ca NOK 240 millioner kroner og gjelder til 30.06.2017. Sparebanken Møre viderefører samarbeidet om en

komplett portefølje av bankløsninger og driftstjenester fra EVRY.

EVRY leverer løsninger som understøtter sentrale banktjenester som innskudd, finansiering, kort og betalingsformidling, regnskap og rapportering, mel-

dingsdistribusjon og kundedialogtjenester, selvbetjeningskanaler og løsninger for bankkontor. Sammen med løsningene leverer EVRY drift av samtlige bankløsninger og infrastruktur.

Alle bankens leieavtaler er operasjonelle.

Leie av forretningslokaler

Banken leier 26 av sine forretningslokaler fra eksterne utleiere, samt 4 fra bankens heleide eiendomsselskap Sparebankeiendom AS. For informasjon om kontorenes lokaliteter og areal, se note 13.

	2013	2012
Husleie betalt til:		
Sparebankeiendom AS	17	19
Andre eksterne utleiere	11	10

Varighet leieavtaler

Leieavtaler med eksterne utleiere er i hovedsak av 10 års varighet (noen på 1 år) med 12 måneder gjensidig oppsigelsesfrist og til markedspriser. Leieavtaler med datterselskapet Sparebankeiendom AS har en oppsigelsesfrist på 1 måned og løper ett år i gangen. Leiebetalingen er markedspris.

Kontraktsfestede fremtidige leiekostnader (nominelle beløp)	Innen 1 år	Mellom 1-5 år	Mer enn 5 år
Sparebankeiendom AS	17	0	0
Andre eksterne utleiere	11	44	55
Sum	28	44	55

11 LØNN OG TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER

KONSERN		MORBANK	
2012	2013	2013	2012
232	236	223	215
2	2	2	2
12	14	14	12
38	8	8	38
-166	0	0	-166
41	35	34	38
18	17	16	19
177	313	297	158
	Bemanning		
437	427	410	423
449	417	400	431
410	391	375	394
413	400	383	387

1) Deler av bonusen (ca 50 %) for 2013 og 2012 ble gitt i form av egenkapitalbevis (MORG). Egenkapitalbevisene ble kjøpt i markedet til børskurs, totalt ca 39 000 EKB i 2013 og ca 28 000 EKB i 2012.

Banken har pr. 31.12.2013 ikke forpliktelser overfor adm. direktør, medlemmer av styret eller andre ansatte til å gi spesielt vederlag ved opphør eller endring av ansettelsesforholdet eller vervet. Det eksisterer heller ikke ordninger eller regnskapsmessige forpliktelser vedr. bonuser, overskuddsdelinger, opsjoner, tegningsretter og lignende for noen av de nevnte personene. Administrerende direktør har kontraktsfestet 6 måneders oppsigelsestid. Det vises forøvrig

til note 12 for beskrivelse av pensjonsordninger. All lønn og annen godtgjørelse til ansatte i konsernet og nærstående parter er kostnadsført ved regnskapårets slutt. Pensjonskostnader er regnskapsmessig kostnad for banken inkl. premiebetaling ved de ulike pensjonsordningene.

Et av bankens styremedlemmer, Ragna Brenne Bjerkeset, er ansatt som seniorrådgiver i TIBE PR.

Dette firmaet har i 2013 fakturert Sparebanken Møre for sine tjenester for totalt kr 128 264. I tillegg har TIBE Reklamebyrå AS, som er en del av TIBE-gruppen, fakturert banken for totalt kr 410.006 i 2013. Transaksjonene er inngått på ordinære markedsmessige vilkår som om de var gjennomført mellom uavhengige parter.

Lønn, annen godtgjørelse, pensjon - KONSERN

Lønn til adm.direktør utgjorde 2 022 011 kroner i 2013 (2012: 2 035 635 kroner). Beregnet fordel av naturaltelser utgjorde 300 345 kroner (2012: 227 442 kroner). I tillegg er det i bankens regnskap

kostnadsført årets kostnader vedrørende adm. direktørs pensjonsavtale fra 60 år (note 12) inkl. beregnet arbeidsgiveravgift med kroner 1 001 545 (2012: 556 636 kroner). Adm. direktør har pensjonsalder

60 år, og vil da få utbetalt en årlig pensjon som utgjør 70 % av sluttlønn.

Lønn/honorar til tillitsvalgte organer

KONSERN (Tall i tusen kroner)	2013	2012
Forstanderskapet	558	404
Styret	988	956
Kontrollkomiteen	280	202
Honorar ekstern revisor (inkl. merverdiavgift)	3 339	3 560
- herav honorar for lovpålagt revisjon 1)	2 270	1 988
- herav andre attestasjonstjenester	380	531
- herav skatterådgivning	221	225
- herav andre tjenester utenfor revisjon	468	816

1) Herav gjelder TNOK 283 forenklet revisorkontroll pr 2. kvartal 2013.

All lønn og annen godtgjørelse til ansatte i konsernet og nærstående parter er kostnadsført ved regnskapsårets utgang. Banken har pr. 31.12.2013 ikke forpliktelser ovenfor adm.direktør, medlemmer av styret eller

andre ansatte til å gi spesielt vederlag ved opphør eller endring av ansettelsesforholdet eller vervet. Det eksisterer heller ikke ordninger eller regnskapsmessige forpliktelser vedrørende bonuser, overskuddsdelinger,

opsjoner, tegningsretter og lignende for noen av de ovenfor nevnte personene. Det vises til note 12 for beskrivelse av bankens pensjonsordninger for adm. direktør og andre ansatte i banken.

Utlån, innskudd og garantier

KONSERN	2013			2012		
	Utlån	Innskudd	Garantier	Utlån	Innskudd	Garantier
Forstanderskapet	73	26	0	72	20	0
Styret	2	9	0	2	7	0
Kontrollkomiteen	2	1	0	2	1	0
Ansatte	893	132	0	802	131	0

Utlån og andre forretningsmessige forhold til medlemmer av forstanderskapet, styret og kontrollkomiteen er gitt til ordinære kundevilkår.

Rentesubsidiering av lån til ansatte

Fordelen av lån gitt til en rentesats som er lavere enn den rentesatsen (gjennomsnittlig 2,25 % i 2013) som gir grunnlag for fordelsbeskatning av ansatte er beregnet til 314 281 kroner mot 296 154 kroner i 2012.

Renteinntekter og rentekostnader knyttet til forstanderskap, styre og kontrollkomite

	2013	2012
Renteinntekter	1	1
Rentekostnader	3	3

Lønn, annen godtgjørelse, pensjon - MORBANK

Tall i tusen kroner	Lønn/ honorar		Annen godtgjørelse		Pensjonskostnader	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012
Forstanderskapet						
Tormod Hvattum, leder	38	36				
Øvrige medlemmer (se side 103) 2)	520	368				
Sum	558	404				
Styret						
Leif-Arne Langøy, styreleder	295	279	7			
Roy Reite, styrets nestleder	133	124				
Ragna Brenne Bjerkeset	113	107				
Ingvild Vartdal	117	146				
Elisabeth Maråk Støle	117	146				
Henning Sundet	73	0				
Turid Håndlykken Sylte, ansattes representant 1)	110	64				
Tidligere styremedlemmer:						
Stig Remøy	30	90				
Sum	988	956				
Administrerende direktør						
Olav Arne Fiskerstrand	2 022	2 036	300	227	1 002	557
Ledende ansatte i 2013						
Banksjef divisjon personmarked Trond Nydal	1 295	1 031	171	230		
Banksjef NL Sunnmøre Terje Krøvel	1 184	1 073	139	247		
Banksjef NL Romsdal og Nordmøre Kolbjørn Heggdal	291	0	8	0		
Banksjef NL Søre Sunnmøre Kjell Jan Brudevoll	1 125	1 017	83	70		
Banksjef Treasury & Markets Runar Sandanger	1 225	1 039	155	222		
Banksjef Informasjon og Samfunnskontakt Kjetil Hauge	1 035	831	95	167		
Banksjef Økonomi, Risikostyring og Personal Idar Vattøy	1 099	939	149	230		
Banksjef Kreditt og Juridisk Erik Røkke	941	0	41	0		
Banksjef Forretningsstøtte Perdy Lunde	1 093	927	139	201		
Tidligere ledende ansatte (5 personer)	0	4 330	0	973		
Sum	9 288	11 187	980	2 340		
Kontrollkomiteen						
Grete Opshaug, leder	111	73				
Jon Olav Slettebakk	53	51				
Karl Johan Brudevoll	53	36				
Kjell Martin Rønning	63	42				
Sum	280	202				
Godtgjørelse til ekstern revisor (inkl. merverdiavgift)						
Honorar ekstern revisor	2 272	2 314				
- herav honorar for lovpålagt revisjon 3)	1 783	1 500				
- herav andre attestasjonstjenester	25	132				
- herav skatterådgivning	145	109				
- herav andre tjenester utenfor revisjon	319	573				

1) Ordinær lønn utgjør kr 608 315 (2012: kr 556 972).

2) Nestleder og medlemmer av Forstanderskapet godtgjøres med kr 2 000,- pr møte i 2013. Det er avholdt 5 møter i 2013.

3) Herav gjelder TNOK 283 forenklet revisorkontroll pr 2. kvartal 2013.

Utlån og garantier

Tall i tusen kroner	2013		2012	
	Utlån	Garantier	Utlån	Garantier
Forstanderskapet				
Tormod Hvattum, leder	1 738	0	1 670	0
Øvrige medlemmer (51 stk)	71 656	0	70 015	0
Styret				
Leif-Arne Langøy, styreleder	26	0	19	0
Roy Reite, styrets nestleder	0	0	0	0
Ragna Brenne Bjerkeset	134	0	364	0
Ingvild Vartdal	0	0	0	0
Elisabeth Maråk Støle	0	0	0	0
Henning Sundet	0	0	0	0
Turid Håndlykken Sylte, ansattes representant	1 667	0	1 242	0
Kontrollkomiteen				
Grete Opshaug, leder	911	0	894	0
Jon Olav Slettebakk	1 024	0	1 026	0
Karl Johan Brudevoll	0	0	0	0
Kjell Martin Rønning	0	0	0	0
Administrerende direktør				
Olav Arne Fiskerstrand	0	0	2 000	0
Ansatte	893 476	0	802 325	0

Utlån og andre forhold til medlemmer av styret, forstanderskapet og kontrollkomiteen er gitt til ordinære kundevilkår.

Lån til adm.direktør og ansattes representant i styret er gitt til ansattevilkår.

Transaksjoner med datterselskaper

Dette er transaksjoner mellom morbanken og 100 % eide datterselskaper (se note 6) som er foretatt på armlengdes avstand og til armlengdes priser. Prisbetingelser og andre vilkår for transaksjoner med datterselskaper er også angitt i note 7.

Avregning av finansieringskostnader/-inntekter mellom segmentene gjøres løpende til morbankens funding-kostnad. Internrenten for dette defineres som effektiv 3 måneders NIBOR + et påslag for lang finansiering (2,80 % i 2013 og 3,30 % i 2012).

Husleie fordeles etter bruksareal på det enkelte segment basert på de samme prinsipper og til de samme priser som for morbanken, til markedsleie.

Andre tjenester (kontorrekvisita, IT-utstyr m.m.) kjøpes av det enkelte segment fra morbanken til samme pris som morbanken oppnår hos eksterne leverandører.

Det vil være transaksjoner mellom Sparebanken Møre og Møre Boligkreditt AS knyttet til overføring av utlånsportefølje til Møre Boligkreditt AS, og ved at Sparebanken Møre yter lån og kreditter ovenfor kredittforetaket. De økonomiske vilkår for overføring av lån fra Sparebanken Møre skal være til markedsverdi. Dersom det kjøpes boliglån med fast rente skal prisen justeres for over/underkurs.

Sparebanken Møre er ansvarlig for at de lån som skal overføres til Møre Boligkreditt AS er korrekt etablert og i samsvar med de krav som er nedfelt i avtale mellom kredittforetak og morbank. I tilfelle brudd på disse krav, vil banken være erstatningsansvarlig for de tap som foretaket måtte få som følge av feilen. Sparebanken Møre og Møre Boligkreditt AS har formalisert renteoppgjør for transaksjonsdager fra tidspunkt for overføring av portefølje av utlån til tidspunkt for oppgjør av vederlaget.

Dersom Møre Boligkreditt AS skulle få problemer med å skaffe finansiering, er det etablert en rulle-rende garanti fra Sparebanken Møre hvor formålet er å sikre rettidig betaling til eiere av obligasjoner og derivatmotparter.

I prising av tjenester Sparebanken Møre yter overfor Møre Boligkreditt AS skilles det mellom faste og variable kostnader for kredittforetaket. Faste kostnader defineres som kostnader kredittforetaket må bære uavhengig av aktiviteten knyttet til utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett, erverv av portefølje mv. Variable kostnader defineres som kostnader knyttet til størrelse på portefølje ervervet av Sparebanken Møre og det arbeidet som må utøves fra bankens ansatte for å levere tilfredsstillende tjenester gitt antall kunder i porteføljen.

De vesentligste transaksjonene som er foretatt og eliminert i konsernregnskapet er som følger :

MORBANK	2013	2012
Resultat		
Renter og kredittprovisjoner fra datterselskaper	64	96
Mottatt utbytte og konsernbidrag fra datterselskap	87	28
Betalt husleie til Sparebankeiendom AS	17	19
Betalt leasingleie til Møre Finans AS (fusjonert i 2012)	0	4
Forvaltningshonorar fra Møre Boligkreditt AS	19	14
Balanse		
Fordring på datterselskap	1 292	1 140
Obligasjoner med fortrinnsrett	673	1 776
Gjeld til datterselskap	550	249
Akkumulert overført låneportefølje til Møre Boligkreditt AS	14 864	11 331

12 PENSJONSKOSTNADER OG -FORPLIKTELSE

Konsernets pensjonsordninger oppfyller kravene i lov om tjenestepensjon.

Regnskapsprinsippene knyttet til pensjon er redegjort for i prinsippnoten under punkt 2.11.

Sparebanken Møres pensjonsordninger omfatter:

Ytelsesbasert pensjonsordning ved egen pensjonskasse

Den vesentligste delen av konsernets pensjonsordning er ytelsesbasert og gir de ansatte rett til avtalte fremtidige pensjonsytelser på 70 % av sluttlønn ved pensjonsalder 67 år, forutsatt full opptjening (30 år). Denne ordningen ble lukket for nye medlemmer f.o.m. 01.01.2010. Den ytelsesbaserte ordningen er avdekket i bankens egen pensjonskasse. Forpliktelsen omfatter 298 (331) aktive medlemmer og 213 (200) pensjonister ved utgangen av 2013.

Innskuddsbasert pensjonsordning

For den innskuddsbaserte pensjonsordningen er det inngått avtale med DnB. Det innbetales en prosentvis

andel av inntekt avhengig av den enkeltes ansattes inntektsnivå, og innbetalingene utgiftføres løpende. Innskuddsordningen er vedtatt å ha innskuddssatser på 5 % for lønn i intervallet opp til 6 ganger folketrygdens grunnbeløp (G) og 8 % for lønn i intervallet 6 til 12 G.

Bankens datterselskap Møre Eiendomsmegling AS har ytet innskuddsbasert pensjonsordning til sine ansatte. Tilskuddet blir fastsatt som 3 % av den ansattes lønn.

Konsernets kostnad knyttet til innskuddspensjon utgjør 3 mill. kroner i 2013 (2 mill. kroner i 2012).

Avtalefestet pensjon (AFP)

Konsernet deltok i finansnærings AFP-ordning, som innebar at alle ansatte kunne velge å gå av med førtidspensjon fra og med 62 år. Denne ordningen ble i februar 2010 vedtatt avviklet og det var kun mulig å gå av med førtidspensjon etter den gamle ordningen fram til 31.12.2010. Gjenværende avsetning gjelder selskapets egenandel for personer som er førtidspensjonister i den gamle ordningen.

Som erstatning for den gamle AFP-ordningen ble det etablert en ny AFP-ordning. Regnskapsmessig blir ordningen behandlet som en innskuddsbasert pensjonsordning, og kostnadsførte premiebetaling utgjør 6 mill. kroner i 2013 (3 mill. kroner i 2012). Premien er fastsatt til 1,4 % av samlede utbetalinger mellom 1 G og 7,1 G til bedriftens arbeidstakere. Det er ikke fondsoppbygging i ordningen og det forventes at premienivået vil øke for de kommende årene.

Pensjonsavtale topleder/banksjefer

Adm.direktør har pensjonsalder 60 år og banksjefer født før 31.12.1953 har pensjonsalder 65 år. Disse vil da få utbetalt en pensjon som utgjør 70 % av sluttlønn frem til 67 år da man inntre i pensjonskassen. Ordningen omfatter 11 banksjefer ved utgangen av 2013. Øvrige banksjefer har pensjonsalder 67 år. Banken hadde tidligere en tidligpensjonsavtale for banksjefer ansatt før 31.12.2004. Denne kom til opphør i 2013 og effekten har redusert årets pensjonskostnader med 13 mill. kroner. Konsernet har også forpliktelser knyttet til lønn over 12G, som det er tatt hensyn til i beregningene fra aktuar.

Økonomiske og aktuariemessige forutsetninger

	Forpliktelser		Kostnader	
	31.12.13	31.12.12	2013	2012
Diskonteringsrente	4,10 %	4,00 %	4,00 %	2,80 %
Lønnsregulering	3,75 %	3,75 %	3,75 %	3,50 %
Pensjonsregulering	0,00 %	0,20 %	0,20 %	3,25 %
Regulering av folketrygdens grunnbeløp	3,50 %	3,50 %	3,50 %	3,25 %
Arbeidsgiveravgift	14,10 %	14,10 %	14,10 %	14,10 %
Dødelighetsrisiko mv.	K2013	K2005	K2005	K2005
Uføretariff	IR02	IR02	IR02	IR02

Pensjonskostnader i ordinært resultat

	2013	2012
Nåverdi av pensjonsopptjening i året inklusive administrasjonskostnader	13	24
Rentekostnad av påløpte pensjonsforpliktelser	14	16
Forventet avkastning av pensjonsmidler	-17	-11
Periodens netto pensjonskostnad fra pensjonskassen	10	29
Endring nåverdi pensjonsopptjening øvrige pensjonsordninger	-14	-10
Utbetalinger/pensjonskostnader over bankens drift, inkl. kostnader til innskuddsbasert pensjonsordning og AFP-ordningene	11	19
Totale pensjonskostnader	8	38
Planendring pensjon inklusive arbeidsgiveravgift	0	-166

Spesifikasjon av estimatavik i utvidet resultat

	2013	2012
Endring i diskonteringsrenten	6	82
Endret dødelighetstabell	-18	-14
Endring i andre økonomiske forutsetninger	11	67
Estimatavik på pensjonsmidler	-35	25
Sum estimatavik	-36	160

Totale pensjonsforpliktelser/-midler

	2013	2012
Pensjonsforpliktelse	373	363
Verdi av pensjonsmidler	-428	-445
Netto pensjonsforpliktelser/-midler pensjonskassen	-54	-83
Netto pensjonsforpliktelser toppledere/banksjefer	29	43
Netto pensjonsforpliktelser Avtalefestet FørtidsPensjon, AFP	1	3
Sum netto pensjonsforpliktelser/-midler	-25	-37

Fonderte pensjonsforpliktelser

	2013	2012
Pensjonsforpliktelser pr 01.01	363	597
Årets pensjonsopptjening	13	22
Pensjonsutbetaling	-12	-11
Rentekostnader	14	17
Planendring (endring pensjonsregulering)	0	-142
Arbeidsgiveravgift	-3	-10
Aktuarielle gevinster/tap	-2	-108
Pensjonsforpliktelser 31.12	373	363

Fonderte pensjonsmidler

	2013	2012
Pensjonsmidler pr 01.01	445	391
Totalt innbetalt	19	30
Utbetalte pensjoner	-12	-11
Forventet avkastning	17	11
Aktuarielle gevinster/tap	-41	25
Pensjonsmidler 31.12	428	445

Estimert innbetaling for 2014 utgjør NOK 14 mill. kroner.

Pensjonsforpliktelser AFP og øvrige

	2013	2012
Pensjonsforpliktelser pr 01.01	46	56
Årets pensjonsopptjening	1	2
Pensjonsutbetaling	-4	-3
Rentekostnader	2	1
Planendring (endring pensjonsregulering)	0	-3
Endring nåverdi pensjonsopptjening banksjefer	-13	0
Aktuarielle gevinster og tap	-2	-7
Pensjonsforpliktelser 31.12	30	46

Sensitivitetsanalyse

	Endring i diskonteringsrenten	Effekt på forpliktelsen pr 31.12.2013	Effekt på kostnaden i 2013
Sikret ordning (pensjonskassen)	0,5 %	-6,3 %	-8,3 %
Sikret ordning (pensjonskassen)	-0,5 %	7,0 %	9,4 %
Usikrede ordninger (øvrige ordninger)	0,5 %	-4,1 %	-4,5 %
Usikrede ordninger (øvrige ordninger)	-0,5 %	4,4 %	4,9 %

Sensitivitetsanalysen over er basert på endring i diskonteringsrenten, gitt at alle andre forutsetninger holdes konstante. Sensitivitetsberegningen er utført ved bruk av samme metode som aktuarberegningen for beregning av pensjonsforpliktelsen i balansen.

Historisk utvikling

	2013	2012	2011	2010	2009
Brutto pensjonsforpliktelser inkl. arbeidsgiveravgift	373	363	626	584	489
Brutto pensjonsmidler	-428	-445	-391	-376	-348
Øvrige pensjonsforpliktelser	30	45	56	64	77
Netto balanseførte pensjonsforpliktelser/-midler	-25	-37	291	272	218

Forvaltning av pensjonskassens midler

Sparebanken Møre har egen pensjonskasse som håndterer pensjonsytelsene ved en pensjonsalder på 67 år.

Kapitalen skal forvaltes under hensyn til sikkerhet, risikospredning, avkastning og likviditet. Pensjonskassen skal drive kapitalforvaltningen slik at riktig oppfyllelse av forsikringsforpliktelsene sikres. Forvaltningen skal særlig ivareta sikkerhet over tid på bakgrunn av pensjonskassens langsiktige forpliktelser.

Innenfor rammen av forsvarlig sikkerhet og risikospredning skal pensjonskassen over tid søke å oppnå så god avkastning av de forvaltede midler som mulig.

Langsiktigheten i forvaltningen tilsier at pensjonskassen må påta seg både renterisiko og markedsrisiko for å være sikret en moderat meravkastning utover den risikofrie plasseringsrenten.

Pensjonskassen skal sørge for tilstrekkelig god likviditet til å foreta påregnelige utbetalinger.

Pensjonskassen har ikke investert i finansielle instrument utstedt av Sparebanken Møre eller i eiendommer som eies eller benyttes av banken.

Pensjonskassen har et innskudd i Sparebanken Møre på 52 millioner kroner i 2013 (89 millioner kroner).

Investeringsprofil pensjonsmidler

	2013		2012	
	Markedsverdi	Andel	Markedsverdi	Andel
Aksjer og andeler	0	0,0 %	5 512	1,3 %
Obligasjoner/sertifikat	378 889	84,4 %	316 721	73,0 %
Bankinnskudd	70 116	15,6 %	111 847	25,7 %
Sum pensjonsmidler	449 005	100,0 %	434 080	100,0 %

Verdijustert kapitalavkastning

	2013	2012
Sum pensjonsmidler	4,38 %	5,24 %

Kapitaldekning i pensjonskassen

	2013	2012
Kapitaldekning	15,46 %	22,33 %

13 VARIGE DRIFTSMIDLER

KONSERN

2013	Sum	Bygg, inkl. tekn.install. Tomter/hytter	Biler/IT/ Kontormaskiner	Inventar
Anskaffelseskost 01.01	396	279	58	59
Tilgang	6	2	2	2
Avgang	25	0	25	0
Anskaffelseskost 31.12	377	281	35	61
Akkumulerte av- og nedskrivninger 01.01	95	47	25	23
Årets avskrivninger	20	6	8	6
Årets nedskrivninger	0	0	0	0
Avgang	6	0	6	0
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.	109	53	27	29
Regnskapsført verdi 31.12.	268	228	8	32
Lineær avskrivningstid (år)		10-50	3-5	8-10
Fullt nedskrevne anleggsmidler i bruk	19	0	15	4
Beregnet restverdi på anleggsmidler	89	89	0	0

Med unntak av det overtatte bankbygget i Tingvoll, er bygninger og tomter i sin helhet eid av bankens datterselskap, Sparebankeiendom AS. Byggene er kun beregnet til eget bruk i operasjonell drift av banken, og er derfor ikke definert som investeringseiendom-

mer. Byggene er lokalisert i konsernets geografiske hjemmemarked, Møre og Romsdal fylke. Samlet areal er ca. 13 000 kvm, hvorav ca 1 500 kvm er utleid til eksterne leietakere. Bare mindre deler av lokalene er ledig pr. dato (ca 1 300 kvm) og det er kun nærings-

lokaler i byggene. Byggene er bokført til historisk kost fratrasket akkumulerte av- og nedskrivninger. Det er ingen indikasjoner på verdifall i konsernets bygningsmasse.

KONSERN

2012	Sum	Bygg, inkl. tekn.install. Tomter/hytter	Biler/IT/ Kontormaskiner	Inventar
Anskaffelseskost 01.01	408	303	52	53
Tilgang	30	11	12	7
Avgang	42	35	6	1
Anskaffelseskost 31.12	396	279	58	59
Akkumulerte av- og nedskrivninger 01.01	92	58	16	18
Årets avskrivninger	23	7	10	6
Årets nedskrivninger	0	0	0	0
Avgang	19	18	1	1
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.	95	47	25	23
Regnskapsført verdi 31.12.	301	232	33	36
Lineær avskrivningstid (år)		10-50	3-5	8-10
Fullt nedskrevne anleggsmidler i bruk	11	0	8	3
Beregnet restverdi på anleggsmidler	93	93	0	0

MORBANK

2013	Sum	Bygg inkl. tekn.install.	Biler/IT/Kontor- maskiner	Inventar
Anskaffelseskost 01.01	133	20	58	55
Tilgang	5	1	2	2
Avgang	25	0	25	0
Anskaffelseskost 31.12	113	21	35	57
Akkumulerte av- og nedskrivninger 01.01	48	2	25	21
Årets avskrivninger	16	1	8	6
Årets nedskrivninger	0	0	0	0
Avgang	6	0	6	0
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.	57	3	27	27
Regnskapsført verdi 31.12.	56	18	8	30
Lineær avskrivningstid (år)		10-50	3-5	8-10
Fullt nedskrevne anleggsmidler i bruk	18	0	14	4

MORBANK

2012	Sum	Bygg inkl. tekn.install.	Biler/IT/Kontor- maskiner	Inventar
Anskaffelseskost 01.01	85	10	26	49
Tilgang fusjon (Møre Finans 31.08.12)	22	0	22	0
Tilgang	28	10	12	6
Avgang	2	0	2	0
Anskaffelseskost 31.12	133	20	58	55
Akkumulerte av- og nedskrivninger 01.01	35	1	19	15
Årets avskrivninger	14	1	7	6
Årets nedskrivninger	0	0	0	0
Avgang	1	0	1	0
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.	47	2	25	21
Regnskapsført verdi 31.12.	86	19	33	34
Lineær avskrivningstid (år)		10-50	3-5	8-10
Fullt nedskrevne anleggsmidler i bruk	10	0	7	3

14 ANDRE IMMATERIELLE EIENDELER

KONSERN			MORBANK	
2012	2013		2013	2012
35	49	Anskaffelseskost 01.01	48	35
0	0	Tilgang fusjon	0	4
14	6	Tilgang	6	10
0	0	Avgang (bokført verdi)	0	0
49	55	Anskaffelseskost 31.12	54	48
18	26	Akkumulerte av- og nedskrivninger 01.01	26	18
8	8	Avskrivninger	8	8
0	0	Nedskrivninger	0	0
0	0	Avgang	0	0
26	34	Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12	33	26
17	23	Bokført verdi 01.01	22	17
23	21	Bokført verdi 31.12	21	22
20 %	20 %	Lineære avskrivningssatser %	20 %	20 %
5	5	Økonomisk levetid år	5	5

Immaterielle eiendeler består av aktiverte kostnader knyttet til kjøp av programvare, lisenser og lignende.

15 ANDRE EIENDELER

KONSERN			MORBANK	
2012	2013		2013	2012
3	3	Overtatte eiendeler	3	3
29	29	Kapitalinnskudd i Sparebanken Møres Pensjonskasse	29	29
136	149	Opptjente ikke forfalte renter på utlån og fordringer	124	117
160	129	Opptjente ikke forfalte renter på finansielle instrument	117	152
79	79	Uoppgjorte poster knyttet til finansielle instrument	79	79
9	6	Kundefordringer knyttet til eiendomsmedling	0	0
95	79	Øvrige fordringer	89	104
511	474	Sum andre eiendeler	441	484

Overtatte eiendeler utgjør totalt 3 mill. kroner (3 mill. kroner i 2012). Dette består av boligeiendommer 2 mill. kroner (1 mill. kroner) og tomter 1 mill. kroner (2 mill. kroner). Disse eiendommene er i hovedsak ervervet som ledd i realisering av bankens pant. Det er ikke noe mål for Sparebanken Møre å sitte som eier av overtatte eiendommer. I de tilfeller der akseptabel pris ikke blir oppnådd, blir eiendommene forsøkt utleid.

16 SKATT

Nominell skattesats på 28 % er benyttet for beregning av betalbar skatt i 2013. Skattesatsen er endret til 27 % med virkning fra 2014, og denne satsen er benyttet ved beregning av utsatt skatt pr 31.12.2013.

Midlertidige negative og positive forskjeller som blir reversert eller kan reverseres i samme periode, er utlig-

net og nettoført. Utsatt skatt blir utregnet på grunnlag av de forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi ved utgangen av regnskapsåret. Realisering av eiendel ved utsatt skatt er basert på at fremtidig skattepliktig resultat vil overstige eiendelen ved reversering av eksisterende midlertidige forskjeller.

Midlertidige forskjeller, herunder tilhørende beregnet utsatt skatt knyttet til estimatavvik på pensjoner er ført over utvidet resultat.

Hele skattekostnaden er knyttet til Norge.

Skattekostnad i resultatregnskapet

KONSERN			MORBANK	
2012	2013		2013	2012
154	182	Betalbar skatt	121	122
55	-11	Endring i utsatt skatt mot ordinært resultat	-9	53
1	0	For mye/lite avsatt forrige år	0	-1
210	171	Skattekostnad	112	174
28,4	27,5	Effektiv skattesats (skattekostnad i % av resultat før skatt)	22,7	27,2

Skattekostnad i utvidet resultat

KONSERN			MORBANK	
2012	2013		2013	2012
45	-9	Endring i utsatt skatt som følge av estimatavvik på pensjon	-9	45
45	-9	Skattekostnad i utvidet resultat	-9	45

Spesifikasjon av forskjellen mellom regnskapsmessig resultat før skattekostnad og skattepliktig resultat

KONSERN			MORBANK	
2012	2013		2013	2012
740	621	Resultat før skattekostnad	494	640
-3	-9	Ikke skattepliktige inntekter og ikke fradragsbetingede kostnader knyttet til aksjer	-96	-31
11	2	Andre ikke skattepliktige inntekter og ikke fradragsbetingede kostnader	2	15
-198	35	Endringer i midlertidige forskjeller	32	-188
550	649	Skattepliktig inntekt	432	437
154	182	Skyldig betalbar skatt 28 %	121	122

Spesifikasjon av midlertidige forskjeller og sammensetningen av utsatt skatt

KONSERN			MORBANK	
2012	2013		2013	2012
		Midlertidige forskjeller knyttet til:		
-34	-53	Driftsmidler	-91	-77
100	124	Pensjonsforpliktelser	124	100
11	9	Merverdi knyttet til overført portefølje av utlån	9	11
69	28	Andre midlertidige forskjeller	30	70
146	108	Netto negative (-)/positive forskjeller mot ordinært resultat	72	104
-63	-99	Andel av netto pensjonsforpliktelse ført mot utvidet resultatregnskap	-99	-63
2	2	Deltakerlignede selskaper	2	2
85	11	Totale negative (-)/positive forskjeller	-25	43
24	4	Eiendel (-) eller forpliktelse ved utsatt skatt	-6	12

Avstemming skattekostnad mot resultat før skatt

KONSERN			MORBANK	
2012	2013		2013	2012
207	173	28 % av resultat før skatt	138	179
-1	-3	Aksjer 28 %	-27	-8
3	1	Andre ikke skattepliktige inntekter og ikke fradragsbetingede kostnader 28 %	1	4
1	0	For mye/lite avsatt tidligere år	0	-1
210	171	Sum skattekostnad	112	174

17 RESULTAT PR EGENKAPITALBEVIS

Basisresultat pr. egenkapitalbevis (EKB) er beregnet som forholdet mellom årets resultat som tilfaller eierne av egenkapitalbevis i.h.t. egenkapitalbevis-

brøken i morselskapet 01.01, og antall utstedte egenkapitalbevis ved utgangen av året, justert for evt. emisjoner, som ikke gir rett til fullt utbytte. Utvannet

resultat pr. egenkapitalbevis avviker ikke fra basisresultatet pr. egenkapitalbevis.

KONSERN	2013	2012
Resultat pr. egenkapitalbevis (kroner) 2)	21,65	31,05
Utvannet resultat pr. egenkapitalbevis (kroner)	21,65	31,05
Årets resultat som tilfaller egenkapitalbeviserne :		
Årets resultat	450	530
Egenkapitalbevisernes andel av resultatet i.h.t EKB-brøken 1)	214	244
Veid antall EKB egenbeholdning	38 170	36 580
Antall egne EKB 31.12	41 678	96 081
Antall egne EKB 01.01	96 081	19 240
Veid gjennomsnittlig utestående EKB	8 607 360	7 804 536
Antall utestående EKB 31.12	9 845 276	7 745 035
Antall utestående EKB 01.01	7 745 035	7 821 876
Veid gjennomsnittlig antall EKB utstedt	8 645 530	7 841 116
Antall EKB 31.12	9 886 954	7 841 116
Antall EKB 01.01	7 841 116	7 841 116

- 1) Egenkapitalbevisbrøken som danner grunnlaget for fordeling av overskuddet til egenkapitalbeviserne er utregnet basert på tall for morbank. Fond for urealiserte gevinster er holdt utenfor beregningen. Egenkapitalbevisbrøken var 47,7 % i gjennomsnitt for 2013 og 46,0 % i 2012. (Ved utgangen av 2013 var egenkapitalbevisbrøken 49,6 %.)
- 2) Resultat pr. egenkapitalbevis er beregnet som egenkapitalbevisernes andel av resultatet delt på antall utstedte egenkapitalbevis ved utgangen av året, justert for emisjoner som ikke gir rett til fullt utbytte.

18 KAPITALDEKNING

Sparebanken Møres kapitaldekning er beregnet i henhold til standardmetoden for kredittisiko og markedsrisiko. Beregninger knyttet til operasjonell risiko beregnes ut fra basismetoden.

Sparebanken Møre har over flere år utviklet og implementert interne risikostyringsmodeller innenfor kredittområdet. Konsernet har søkt Finanstilsynet om bruk av grunnleggende IRB-metode for kredittisiko, og avventer tilbakemelding fra Finanstilsynet. Ved godkjenning som IRB-institusjon vil den eksterne rapporteringen av kapitaldekning baseres på en metode som bedre gjenspeiler den underliggende risikoen i konsernets balanse.

Basel III-regelverket introduserer flere nye kapitalbuffer som må oppfylles med ren kjernekapital. Nytt regelverk trådte i kraft i Norge 1. juli 2013, og innebærer en gradvis økning i kravet til ren kjernekapitaldekning fra de 9 prosent som Finanstilsynet la til grunn at alle norske banker skulle tilfredsstille fra 1. juli 2012. Kravet til ren kjernekapitaldekning vil fra 1. juli 2014 utgjøre 10 prosent inklusive bevaringsbuffer og systemrisikobuffer. Fra og med 1. juli 2015 vil det også fases inn tilleggskrav om motsyklisk buffer på 1 prosent-poeng og for systemviktige banker (SIFI) på 1 prosent-poeng. Sparebanken Møre er ikke definert som SIFI-bank. Det innføres i 2014 også krav om rapportering av uvektet egenkapitalandel, Leverage ratio. Minstekrav er ikke endelig utformet, men det er foreslått at kjernekapitalen skal utgjøre minst 3 prosent av et eksponeringsmål som omfatter eiendelsposter og ikke-balanseførte poster.

Uavhengig av beregningsmåte skal Sparebanken Møres kapital oppfylle minstekravene til kapitaldekning med tillegg av en buffer som samsvarer med konsernets aksepterte risikotoleranse. Det legges vekt på at de ulike enhetene i konsernet til enhver tid har tilstrekkelig kapitalisering. Videre skal vurdering av risikoprofil, kapitalbehov og lønnsomhet til enhver tid bygge på konsernets langsiktige strategiske plan. Det gjennomføres en beregning av konsernets kapitalbehov (minst) ved årlig ICAAP.

Analysen foretatt i forbindelse med Sparebanken Møres ICAAP 2013 viser at konsernet tilfredsstiller de nye kapitalkravene med god margin.

Note 3 "Risikostyring" gir ytterligere informasjon om Sparebanken Møres kapitalstruktur og forholdet til kapitaldekningsregelverket. Det vises også til konsernets Pilar III-dokument, som ligger tilgjengelig på Sparebanken Møres nettsider.

I tillegg til regulatorisk kapital beregner Sparebanken Møre også økonomisk kapital. Nivået på den økonomiske kapitalen sier noe om hvilke kapitalreserver som må være til stede for å dekke uventede tap for konsernet. Økonomisk kapital benyttes i den løpende styringen av Sparebanken Møre, og ligger til grunn for forretningsmessige beslutninger. Basert på fordeling av økonomisk kapital beregnes en risikjustert egenkapital som fordeles utover på ulike segment, avdelinger og kunder. Det er den risikjusterte egenkapitalen som blant annet danner grunnlag for avdelingens måloppnåelse knyttet til egenkapitalavkastning.

Nærmere om ICAAP i Sparebanken Møre

Sparebanken Møres ICAAP er tilpasset det ståstedet konsernet har ressursmessig, kompetansemessig, modellmessig og erfaringsmessig. Vurdering av kapitalbehov bygger på en vurdering av risikoprofil og en vurdering av kvaliteten på styring og kontroll. Konklusjonene er basert på tallmateriale og profesjonelt skjønn. I noen tilfeller baseres kapitalnivået på standardmetoden.

Det er utarbeidet egne styrevedtatte retningslinjer for ICAAP. ICAAP er en vesentlig og integrert del av Sparebanken Møres årlige strategiprosess. Normalt skal prosessen gjennomføres én gang pr år. Det kan inntreffe hendelser som gjør det nødvendig å gjennomføre/revidere ICAAP oftere enn én gang årlig. De interne retningslinjene angir hendelser som medfører at formelle vurderinger rundt dette må gjennomføres.

Retningslinjene for ICAAP legger føringer for en bred deltakelse fra ulike ledernivå i Sparebanken Møre, samt fra ulike avdelinger og seksjoner. Konsernets styre tar også en aktiv del i Sparebanken Møres ICAAP-prosessen, blant annet gjennom arbeidet med strategisk plan, samt ved revidering av sentrale styringsdokument for konsernet gjennom året. Styret mottar løpende rapportering gjennom året om utviklingen i konsernets risiko- og kapital situasjon.

I beregning av kapitalbehov blir alle vesentlige risikoer vurdert. Risikoene blir vurdert både enkeltvis og samlet. Ved modellsimuleringer blir både moderate og konservative utviklingsperspektiv lagt til grunn.

En analyse av Sparebanken Møres risikoeksponering skal gi et bilde på risikoprofilen som grunnlag for å bedømme kapitalbehov. Hvert risikomoment blir vurdert ut fra sannsynlighet og konsekvens (iboende risiko) og hvordan Sparebanken Møre har mulighet til å håndtere/kontrollere risikoen effektivt. Risiko-reducerende tiltak vil redusere den iboende risikoen, og institusjonen står igjen med en restrisiko. En vurdering av sannsynlighet og konsekvens for restrisikoen medfører videre en vurdering av hvilken kapital Sparebanken Møre har behov for å holde for å møte uventede tap knyttet til den enkelte risikoen. Vurdering av restrisikoen gir også grunnlag for å iverksette tiltak for å begrense risikoen ytterligere.

Konsernets internrevisor, BDO, involveres i konsernets ICAAP. Internrevisor holdes orientert om prosessen løpende, gir innspill underveis, og gjennomgår dokumentasjon som oversendes styret. Gjennom året gjennomfører internrevisor også sine egne risikovurderinger, og utarbeider en egen evaluering/rapport om Sparebanken Møres ICAAP. Denne inngår som en del av dokumentasjonen som oversendes til Finanstilsynet.

I forbindelse med ICAAP gjennomføres det to ulike typer scenariomodelleringer og stresstester. Den ene metoden er basert på en økonomisk simuleringmodell knyttet til basialternativ i langsiktig strategisk plan, mens den andre metoden har fokus på stress-testing av kredittområdet. I ICAAP blir det ikke tatt hensyn til eventuelle diversifiseringseffekter mellom ulike risikoområder.

Sparebanken Møres Pilar III-dokument gir ytterligere beskrivelse av disse stresstestene og effekter på konsernets kapitaldekning.

ICAAP 2013 er gjennomgått av Finanstilsynet. Basert på årets prosess fremstår Sparebanken Møre som tilstrekkelig kapitalisert ut fra risiko i virksomheten og forventningene fremover.

KONSERN		MORBANK	
2012	2013	2013	2012
Kjernekapital			
784	989	989	784
-9	-4	-4	-9
186	353	353	186
592	684	684	592
0	125	125	0
1 835	1 935	1 935	1 835
40	47	47	40
1	0	0	1
94	79	79	94
110	87	87	110
128	196	0	0
3 761	4 491	4 295	3 633
-23	-41	-51	-22
-40	-47	-47	-40
-1	0	0	-1
-10	-10	-10	-10
1 002	999	999	1 002
-83	-55	-55	-83
-94	-79	-79	-94
-110	-87	-87	-110
4 402	5 171	4 965	4 275
Tilleggskapital utover kjernekapital			
299	499	499	299
18	20	20	18
-10	-10	-10	-10
307	509	509	307
4 709	5 680	5 474	4 582
Kapitaldekning i % av beregningsgrunnlaget			
14,63	17,02	17,44	14,93
13,68	15,48	15,82	13,93
10,55	12,50	12,65	10,65
32 200	33 410	31 388	30 700
Minimumskrav ansvarlig kapital Basel II beregnet etter Standardmetoden			
2 622	2 673	2 511	2 460
0	0	0	0
4	6	6	4
21	22	22	21
36	37	275	212
840	832	845	853
310	272	272	266
1 118	1 222	781	781
21	13	13	21
15	15	18	29
93	92	130	116
2 458	2 511	2 362	2 303
0	0	0	0
0	0	0	0
4	0	0	4
0	0	0	0
4	0	0	4
170	176	163	163
-10	-14	-14	-10

19 EGENKAPITALBEVIS OG EIERSTRUKTUR

Egenkapitalbevis

Sparebanken Møre hadde ved utgangen av 2013 egenkapitalbevis pålydende 989 mill. kroner, fordelt på 9 886 954 egenkapitalbevis, hvert pålydende 100 kroner. Utover dette består egenkapitalbevisernes kapital av utjevningsfondet på 684 mill. kroner og overkurs på 353 mill. kroner. Det er ingen begrensninger i stemmeretten etter vedtektene. Det eksisterer heller ikke rettigheter som kan medføre at det blir

utstedt nye egenkapitalbevis.

Investorpolitikk

Sparebanken Møre har som målsetting å oppnå økonomiske resultater som gir god og stabil avkastning på bankens egenkapital. Resultatene skal sikre eierne av egenkapitalen en konkurransedyktig langsiktig avkastning i form av utbytte og verdistigning på egenkapitalen. Egenkapitaleiernes andel av nettoresultatet

som avsettes som utbyttedmidler, tilpasses bankens egenkapitalsituasjon. Sparebanken Møres resultatdisponering skal påse at alle egenkapitaleiere sikres likebehandling.

Det eksisterer ingen særavtaler mellom banken og eiere. Styret kan ikke nekte kjøp eller salg av egenkapitalbevis utover det som fremgår av bestemmelsene i aksjeloven.

Egenkapitalbeviskapital

Sparebanken Møres egenkapitalbeviskapital utgjør 988 695 400 kroner fordelt på 9 886 954 egenkapitalbevis, hvert pålydende 100 kroner. Egenkapitalbeviskapitalen er tatt opp i ni omganger:

År	Forandring	Endring i egenkapitalbeviskapital	Total egenkapitalbeviskapital	Antall egenkapitalbevis
1988	Offentlig emisjon	100,0	100,0	1 000 000
1993	Offentlig emisjon	100,0	200,0	2 000 000
1994	Offentlig emisjon	150,0	350,0	3 500 000
1996	Offentlig emisjon	100,0	450,0	4 500 000
1996	Ansatte emisjon	1,7	451,7	4 516 604
1998	Offentlig emisjon	100,0	551,7	5 516 604
1998	Ansatte emisjon	0,9	552,6	5 526 154
2008	Utbytteemisjon	42,3	594,9	5 949 153
2009	Rettet emisjon	58,5	653,4	6 534 264
2010	Fondsemisjon	130,7	784,1	7 841 116
2013	Rettet emisjon	148,6	932,7	9 327 603
2013	Reparasjonsemisjon	54,1	986,8	9 868 144
2013	Ansatte emisjon	1,9	988,7	9 886 954

Egenkapitalbevisernes andel av resultatet

Fortjeneste pr. egenkapitalbevis beregnes ved å dividere resultatet som tilfaller eierne av egenkapitalbevisene med antall utstedte egenkapitalbevis pr. 31.12, justert for eventuelle emisjoner i løpet av året

som ikke gir rett til fullt utbytte. Egenkapitalbevisernes andel av resultatet tilsvarer egenkapitalbeviskapitalens, utjevningsfondets og overkursfondets andel av bankens totale egenkapital ved begynnelsen av

året. Ved en utvidelse av egenkapitalbeviskapitalen i løpet av året i form av en emisjon, medtas en tidsveiet andel av økningen fra og med innbetalingstidspunktet.

20 største eierne pr. 31.12.13

	Antall	Andel av EKB i %
Sparebankstiftelsen Tingvoll	908 779	9,19
Verdipapirfond Pareto Aksje Norge	540 015	5,46
MP Pensjon	478 282	4,84
Wenaasgruppen AS	382 500	3,87
Pareto AS	229 189	2,32
Verdipapirfond Pareto Aktiv	227 560	2,30
FLPS - Princ All Sec	200 034	2,02
Beka Holding AS	150 100	1,52
VPF Fondsfinans Spar	150 000	1,52
Farstad Shipping ASA	126 909	1,28
Bergen Kommunale Pensjonskasse	120 000	1,21
Pareto Verdi Verdipapirfond	106 277	1,07
Lapas AS (Leif-Arne Langøy)	105 500	1,07
Stiftelsen Kjell Holm	92 268	0,93
VPF Nordea Norge Verdi	91 892	0,93
Odd Slyngstad	84 773	0,86
Sparebankstiftelsen Helgeland	80 000	0,80
Forsvarets Personellservice	59 160	0,60
Atlantis Vest AS	57 744	0,58
Awilco Invest AS	52 000	0,53
Sum 20 største	4 242 982	42,91
Totalt	9 886 954	100,00

Nøkkeltall (morbank)

	2013	2012	2011	2010	2009
Børskurs	198	160	178	207	192
Antall utstedte egenkapitalbevis	9 886 954	7 841 116	7 841 116	7 841 116	6 534 264
Egenkapitalbeviskapital (mill. kroner)	989	784	784	784	648
Uttevningfond (mill. kroner)	684	592	408	292	393
Overkurs (mill. kroner)	353	186	186	186	187
Egenkapitalbevisbrøk (gjennomsnitt i 2009 og 2013)	47,7	46,0	46,0	46,0	43,8
Egenkapitalbevisbrøk 31.12	49,6	46,0	46,0	46,0	46,0
Kontantutbytte pr. egenkapitalbevis	8	12	8	12	12
Kontantutbytte pr. egenkapitalbevis i % av børskurs 31.12	4,0	7,5	4,5	5,8	5,2
Effektiv avkastning (%)	31,3	-5,6	-8,2	14,0	56,3
Kontantutbytte i % av egenkapitalbevisernes andel av årsoverskudd 1)	43,4	43,2	34,4	49,2	49,3
Resultat pr. egenkapitalbevis (kr) 1)	18,45	27,75	23,27	24,42	24,35
Bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis (kr) 1) 2)	223	219	189	188	170
P/E (børskurs/fortjeneste) 1)	10,7	5,8	7,7	8,5	9,5
P/BV (børskurs/bokført egenkapital) 1)	0,89	0,73	0,94	1,10	1,13

1) Fond for urealiserte gevinster er holdt utenfor beregningen.

2) Konserntall, inkl. avsatt utbytte.

Geografisk fordeling

Antall eiere / antall EKB	2013	2012	2011	2010	2009
Møre og Romsdal	3 617 4 516 332	3 673 4 206 244	3 691 4 032 446	3 650 3 665 079	3 559 3 094 150
Øvrige i Norge	2 398 4 964 767	2 350 3 368 430	2 408 3 470 693	2 540 3 903 485	2 687 3 203 395
Utlendinger	99 405 855	83 266 442	78 337 977	65 272 552	68 236 719
Totalt	6 114 9 886 954	6 106 7 841 116	6 177 7 841 116	6 255 7 841 116	6 314 6 534 264

Fordeling etter antall

Antall EKB	Antall EKB	Andel i %	Antall eiere	Andel i %
1-100	96 134	0,97	1 909	31,23
101-1.000	1 148 022	11,61	3 054	49,95
1.001-10.000	2 725 846	27,57	1 048	17,14
10.001-100.000	2 191 807	22,17	90	1,47
Over 100.000	3 725 145	37,68	13	0,21
Totalt	9 886 954	100,00	6 114	100,00

	Antall EKB		EKB kapital		Overkurs	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012
Endring i EKB og overkurs:						
Ordinære EKB 01.01.	7 841 116	7 841 116	784	784	186	186
Endringer	2 045 838	0	205	0	167	0
Ordinære EKB 31.12	9 886 954	7 841 116	989	784	353	186
Egne EKB:						
Egne EKB 01.01	96 199	19 237	9	2		
Endringer	54 521	76 962	-5	7		
Egne EKB 31.12	41 678	96 199	4	9		

Utbetalt og foreslått utbytte

	Totalt beløp (TNOK)
Utbetalt utbytte EKB	
NOK 12,00 pr EKB i 2010	72 560
NOK 12,00 pr EKB i 2011	94 093
NOK 8,00 pr EKB i 2012	62 729
NOK 12,00 pr EKB i 2013	94 093
Foreslått utbytte	
NOK 12,00 pr EKB i 2010	94 093
NOK 8,00 pr EKB i 2011	62 729
NOK 12,00 pr EKB i 2012	94 093
NOK 8,00 pr EKB i 2013 1)	79 096

1) Godkjent i forstanderskapsmøte 26.03.2014. Regnskapsført som annen egenkapital pr 31.12.2013.

Tillitsvalgte som eier egenkapitalbevis/representerer egenkapitalbevisiere i Sparebanken Møre pr. 31.12.2013

	Antall		Antall		Antall
Kjell Bakke	1 229	Gerd Myren Hoel	223	Astrid-Grethe Rye	427
Ragna Brenne Bjerkeset	500	Kjersti Kleven	60	Kjell Martin Rønning	8 000
Bjørn Bjåstad	6 672	Leif-Arne Langøy	105 500	Jane Røsgaard	1 052
Karl Johan Brudevoll	3 504	Berit Larsen	103	Aadne Sandanger	612
Nils Petter Drønne	1 242	Anders Lausund	1 369	Karianne Røberg Slagnes	503
Annbjørn Holmen Dyb	560	Anne Dyb Liaaen	310	Finn Moe Stene	912 138
Harald Jarle Eriksen	161 350	Sølvi Lillevold	1 465	Elisabeth Maråk Støle	860
Sverre A. Farstad	138 909	Lise Løseth	322	Turid Håndlykken Sylte	355
Svein Gjersest	39	Borghild Møller	38 995	Johan Sættem	50 000
Iren Gullhav	561	Otto Nygård	621	Solfrid Teigen	1 411
Jens Arne Hagen	60	Roy Reite	1 922	Berit Ekornes Unhjem	9 444
Kristin Sunde Hansen	3 650	Thor Rusten	5 623	Kaj B Westre	1 797

20 HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Det har ikke oppstått hendelser etter balansedagen, som vil påvirke presenterte tall vesentlig, pr. 31.12.2013.

ERKLÆRING I HENHOLD TIL VERDIPAPIRHANDELLOVENS § 5-5

Vi bekrefter at konsernets og bankens årsregnskap for perioden 1. januar til 31. desember 2013 etter vår beste overbevisning er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder og at opplysningene i

regnskapet gir et rettviseende bilde av konsernets og bankens eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet.

Vi erklærer også at årsberetningen gir en

rettvisende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til konsernet og banken, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer konsernet og banken står overfor.

Ålesund, 31. desember 2013

5. mars 2014

I STYRET FOR SPAREBANKEN MØRE

Leif-Arne Langøy
STYRELEDER

Roy Reite
STYRETS NESTLEDER

Ragna Brenne Bjerkeset

Henning Sundet

Elisabeth Maråk Støle

Ingvild Vartdal

Turid Håndlykken Sylte

Olav Arne Fiskerstrand
ADM. DIREKTØR

REVISORS BERETNING FOR 2013

Til Forstanderskapet i Sparebanken Møre

UTTALELSE OM ÅRSREGNSKAPET

Vi har revidert årsregnskapet for Sparebanken Møre, som består av selskapsregnskap for morbanken og konsernregnskap. Selskapsregnskapet for morbanken og konsernregnskapet består av balanse per 31. desember 2013, resultatregnskap, utvidet resultatregnskap, egenkapitaloppstilling og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styrets og administrerende direktørs ansvar for årsregnskapet

Styret og administrerende direktør er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU, og for slik intern kontroll som styret og administrerende direktør finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for bankens utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av bankens interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon om selskapsregnskapet og vår konklusjon om konsernregnskapet.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet for Sparebanken Møre avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av bankens og konsernets finansielle stilling per 31. desember 2013 og av deres resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

UTTALELSE OM ØVRIGE FORHOLD

Konklusjon om årsberetningen og om redegjørelsen om foretaksstyring

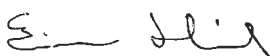
Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i redegjørelsen om foretaksstyring om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til disponering av resultatet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at styret og administrerende direktør har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av bankens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 5. mars 2014

ERNST & YOUNG AS



Einar Hersvik
statsautorisert revisor

KONTROLLKOMITÉENS ÅRSBERETNING 2013

Kontrollkomitéen har i driftsåret 2013 ført tilsyn med at bankens virksomhet er drevet i samsvar med de krav som følger av aktuell lovgivning, bankens vedtekter, forstanderskapets vedtak og andre retningslinjer som banken plikter å rette seg etter.

Kontrollkomitéen har gjennomgått styrets protokoller, rapporter fra eksternt og intern revisor, bankens korrespondanse med Finanstilsynet og for øvrig foretatt de under-

søkelser som gjeldende lovgivning og kontrollkomitéens instruks bestemmer.

Det har i perioden blitt holdt regelmessige komitémøter ved bankens hovedkontor. I tillegg har komitéen utført stedlige tilsyn ved utvalgte forretningsenheter.

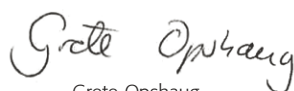
De merknader kontrollkomitéen har hatt i perioden er avklart med bankens ledelse.

Kontrollkomitéen har videre gjennomgått styrets årsberetning, årsregnskapet og revisors beretning uten at det gir grunnlag for merknader.

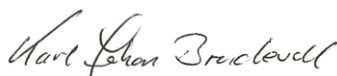
Kontrollkomitéen vil tilrå at årsberetningen og årsregnskapet for 2013 godkjennes.

Ålesund, 6. mars 2014

Kontrollkomitéen i Sparebanken Møre


Grete Opshaug
LEDER


Jon Olav Slettebakk


Karl Johan Brudevoll


Kjell Martin Rønning

Tillitsvalgte organer

Forstanderskapet

Tormod Hvattum, leder	Åheim
Kjersti Kleven, nestleder	Ulsteinvik

Valgt av innskyterne

Bjørn Bjåstad	Hareid
Kaj Bang Westre	Ålesund
Svein Gjerseth	Vatne
Jens Arne Hagen	Stranda
Gerd Myren Hoel	Valldal
Kari Hjelme	Åndalsnes
Tormod Hvattum	Åheim
Jørn Tunheim Kippersund	Volda
Merete Mikkelsen	Aukra
Trond Seth	Brattvåg
Grethe Opshaug	Ålesund
Ingrid Muriaas-Iversen	Ålesund
Tove Halse Digernes	Ørsta

Valgt av Møre og Romsdal fylkeskommune

Björg Riksfjord	Ålesund
Anne Dyb Liaaen	Ålesund
Kirsti Dale	Ålesund
Ole Bjørn Sandøy	Bergen
Hege Gagnat	Molde
Ina Giske	Giske
Randi Walderhaug Frisvoll	Vatne
Dag Vaagen	Gursken
Bjarne Kvalsvik	Nerlandsøy
Frank Sve	Stranda
Anja Gabrielsen	Oslo
Jan Magne Dahle	Ørsta
Petter Bjørdal	Ørsta

Valgt av egenkapitalbeveiseierne

Harald J Eriksen	Oslo
Inger-Lise Larsen	Tårnåsen
Kristin Sunde Hansen	Ålesund
Lars Martin Lunde	Oslo
Kjersti Kleven	Ulsteinvik
Sverre A. Farstad	Ålesund
Borghild Møller	Ålesund
Thor Rusten	Fiskå
Kjell Martin Rønning	Valldal
Finn Moe Stene	Tingvoll
Johan Sættem	Molde
Solfrid Teigen	Volda
Berit Ekornes Unhjem	Ikornnes

Valgt av de ansatte

Kjell Bakke	Ålesund
Nils Petter Drønne	Ålesund
Iren Gullhav	Ålesund
Otto Nygård	Molde
Annbjørn Holmen Dyb	Giske
Berit Larsen	Ålesund
Anders Lausund	Brattvåg
Sølvi Lillevold	Ålesund
Lise Løseth	Sykkylven
Astrid-Grethe Rye	Ålesund
Jane Røsgård	Ålesund
Aadne Sandanger	Larsnes
Karianne Røsberg Slagnes	Ålesund

Styret

Leif-Arne Langøy, styreleder	Brattvåg
Roy Reite, styrets nestleder	Ålesund
Ragna Brenne Bjerkeset	Fræna
Henning Sundet	Ålesund
Ingvild Vartdal	Ålesund
Elisabeth Maråk Støle	Ålesund
Turid Håndlykken Sylte	Molde

Kontrollkomitéen

Grete Opshaug, leder	Ålesund
Jon Olav Slettebakk	Hareid
Karl Johan Brudevoll	Straumgjerde
Kjell Martin Rønning	Valldal

Ansvarlig revisor

EY AS	Ålesund
-------	---------

KONSERN 2009 - 2013

HOVEDTALL

NOK mill	2013	2012	2011	2010	2009
Resultat					
Netto renteinntekter	1 042	936	909	862	802
Andre driftsinntekter	202	290	214	304	256
Driftskostnader	569	439	559	528	513
Resultat før tap	675	787	564	638	545
Tap på utlån, garantier m.v.	54	47	40	31	82
Resultat før skatt	621	740	524	607	463
Skattekostnad	171	210	145	149	128
Resultat for regnskapsåret	450	530	379	458	335

Prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital

Netto renteinntekter	2,00	1,93	1,96	2,03	1,97
Andre driftsinntekter	0,39	0,60	0,47	0,72	0,63
Driftskostnader	1,09	0,90	1,20	1,24	1,26
Resultat før tap	1,30	1,63	1,23	1,51	1,34
Tap på utlån, garantier m.v.	0,10	0,10	0,09	0,07	0,20
Resultat før skatt	1,20	1,53	1,14	1,44	1,14
Skattekostnad	0,33	0,43	0,31	0,35	0,32
Resultat for regnskapsåret	0,87	1,10	0,83	1,09	0,82

Balanse

Kontanter og fordringer på Norges Bank	1 281	669	814	634	682
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	715	288	564	167	83
Utlån til og fordringer på kunder	46 122	43 434	40 305	37 676	35 851
Verdipapirer	5 073	5 542	5 226	4 496	3 381
Varige driftsmidler	268	301	316	261	242
Andre eiendeler	1 168	1 398	1 243	1 207	1 052
Sum eiendeler	54 627	51 632	48 468	44 441	41 391
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner	1 107	2 519	4 741	4 976	5 662
Innskudd fra kunder	28 056	27 081	25 325	24 551	21 793
Forpliktelser stiftet ved utstedelse av verdipapirer	18 334	15 608	12 799	9 697	9 086
Andre forpliktelser	1 141	1 362	1 375	1 003	953
Ansvarlig lånekapital	1 498	1 301	972	961	955
Innskutt egenkapital	1 338	961	968	970	835
Opptjent egenkapital	3 153	2 800	2 449	2 283	2 107
Sum forpliktelser og egenkapital	54 627	51 632	48 468	44 441	41 391

RESULTATUTVIKLING

NOK mill	4. kv. 2013	3. kv. 2013	2. kv. 2013	1. kv. 2013	4. kv. 2012
Resultat kvartalsvis					
Netto renteinntekter	281	267	258	236	238
Andre driftsinntekter	56	52	51	43	80
Planendring pensjon	0	0	0	0	-166
Driftskostnader	127	143	145	155	159
Resultat før tap	210	176	164	124	325
Tap på utlån, garantier m.v.	26	15	6	7	11
Resultat før skatt	184	161	158	117	314
Skattekostnad	53	42	42	33	92
Resultat for perioden	131	119	116	84	222
Prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital					
Netto renteinntekter	2,10	2,04	2,00	1,85	1,90
Andre driftsinntekter	0,42	0,40	0,40	0,34	0,64
Planendring pensjon	0,00	0,00	0,00	0,00	-1,32
Driftskostnader	0,95	1,09	1,13	1,21	1,26
Resultat før tap	1,57	1,35	1,27	0,98	2,60
Tap på utlån, garantier m.v.	0,19	0,11	0,05	0,05	0,09
Resultat før skatt	1,38	1,24	1,22	0,93	2,51
Skattekostnad	0,40	0,33	0,32	0,25	0,72
Resultat for perioden	0,98	0,91	0,90	0,68	1,79



Eierstyring og selskapsledelse

Eierstyring og selskapsledelse

NORSK ANBEFALING FOR EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE

Beskrivelsen nedenfor redegjør for hvordan Sparebanken Møre følger de 15 punktene i den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse av 23. oktober 2012. Anbefalingen er ikke endret for regnskapsåret 2013. Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse (NUES) har utarbeidet anbefalingen, og denne er tilgjengelig på www.nues.no.

1. REDEGJØRELSE FOR EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE

Sparebanken Møre følger den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse av 2012. Det er ingen vesentlige avvik mellom anbefalingen og hvordan denne etterleves i Sparebanken Møre. Mindre tilpasninger er gjort av hensyn til at en sparebank er en selveiende institusjon, og at styringsstrukturen og sammensetningen av styringsorganene er ulik aksjeselskaper. I tillegg er det tatt hensyn til bankens særskilte tilknytning til lokalsamfunnet og bankens samfunnsansvar (corporate social responsibility). Det vises for øvrig til styrets årsberetning for 2013 vedrørende ytterligere redegjørelse for Sparebanken Møres utøvelse av samfunnsansvar.

Det er utarbeidet egne etiske retningslinjer og retningslinjer for samfunnsansvar basert på konsernets kjerneverdier: "Nær, engasjert og solid". Kjerneverdiene skal reflekteres i alle kontaktpunkt Sparebanken Møre har med markedet, kundene og omgivelsene forøvrig. En nærmere beskrivelse av

de enkelte kjerneverdiene kan finnes på konsernets hjemmeside.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

2. VIRKSOMHET

Sparebanken Møre ble dannet 1. april 1985 ved en sammenslutning av en rekke banker i Møre og Romsdal. Senere har flere banker i Møre og Romsdal sluttet seg til Sparebanken Møre. Bankvirksomheten i de sammensluttede sparebanker kan spores tilbake til 1843.

Sparebanken Møre har til formål å fremme sparing ved å ta i mot innskudd fra en ubestemt krets av innskyttere og å forvalte på en trygg måte de midler den rår over i samsvar med de lovregler som til enhver tid gjelder for sparebanker. Sparebanken Møre kan utføre alle vanlige bankforretninger og banktjenester i samsvar med bestemmelsene i Sparebankloven og Finansieringsvirksomhetsloven.

Sparebanken Møre er totalleverandør av tjenester innen områdene finansiering, innskudd og plasseringer, betalingsformidling, økonomisk rådgivning, formuesforvaltning, forsikring og eiendomsmegling.

Vedtektene finnes i sin helhet på konsernets hjemmeside; www.sbm.no.

Sparebanken Møre gjennomfører årlig en omfattende strategiprosess som definerer konsernets langsiktige mål og retning.

Strategien og målene er innenfor rammen av Sparebanken Møres vedtekter. Spare-

banken Møre skal opprettholde sin posisjon som nr 1-bank for personkunder fra Møre og Romsdal, samt små og mellomstore bedrifter. Sparebanken Møre skal også være en attraktiv partner for større bedrifter og offentlig sektor. Det skal arbeides for en sunn finansiell struktur og soliditet, samt en sterk lønnsomhet. De økonomiske måltallene er gjengitt i Sparebanken Møres årsrapport, samt i Sparebanken Møres Pilar 3-dokument som er tilgjengelig på bankens hjemmeside.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

3. SELSKAPSKAPITAL OG UTBYTTE

Sparebanken Møres kapital er sammensatt ut fra flere hensyn. De viktigste er konsernets størrelse, det internasjonalt rettede næringslivet i Møre og Romsdal, et stabilt marked for langsiktig finansiering ved behov, og mål i langsiktig strategisk plan. Gjennom en årlig prosess for evaluering av styring og kontroll, herunder kapitalbehovsvurderinger, den såkalte ICAAP, har konsernet sterk fokus på at kapitalen er tilpasset mål, strategier og risikoprofil. Kapitalsituasjonen følges kontinuerlig i året gjennom interne beregninger og rapporteringer.

Sparebanken Møres utbyttepolitikk er som følger:

"Sparebanken Møre har som målsetting å oppnå økonomiske resultater som gir god og stabil avkastning på bankens egenkapital. Resultatene skal sikre eierne av egenkapitalen en konkurransedyktig langsiktig avkastning i form av utbytte og verdistigning på egenkapitalen.

Egenkapitaleiernes andel av nettoresultatet som avsettes til utbyttmidler, tilpasses bankens egenkapitalsituasjon.

Sparebanken Møres resultatdisponering skal påse at alle egenkapitaleierne sikres likebehandling."

Styret i Sparebanken Møre kan få fullmakt fra forstanderskapet til å foreta kapitalforhøyelser og/eller til kjøp av egne egenkapitalbevis. Styrefullmakter til å foreta kapitalforhøyelser er begrenset til definerte formål, og fullmakten skal være begrenset og ikke vare lenger enn frem til neste ordinære forstanderskapsmøte.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

4. LIKEBEHANDLING AV EGENKAPITALBEVISEIERE OG TRANSASJONER MED NÆRSTÅENDE

Det gjensidige tillitsforholdet som er opparbeidet mellom Sparebanken Møre og de viktigste interessegruppene er banken opp-tatt av å videreutvikle. Det blir derfor lagt stor vekt på åpenhet i forhold til interessentene i markedet, både de som skaffer banken egenkapital og finansiering, og de som har behov for relasjoner til banken på annen måte.

Alle egenkapitalbevisene skal likebehandles og ha samme mulighet for innflytelse. Styrets kontakt med investorene skjer normalt gjennom administrasjonen. Alle egenkapitalbevis har lik stemmerett. Banken forholder seg til finansieringsvirksomhetslovens regler for eier- og stemmerettsbegrensninger så

langt bestemmelsene gjelder for sparebank med egenkapitalbevis. Ved eierandelskapitalforhøyelser skal eksisterende egenkapitalbevis ha fortrinnsrett med mindre særskilte forhold tilsier at dette fravikes. Slik fravikelse vil i så fall bli begrunnet, og begrunnelsen skal offentliggjøres i børs melding i forbindelse med kapitalforhøyelsen.

Bankens transaksjoner i egne egenkapitalbevis foretas vanligvis på børs. Tilbakekjøp av egne egenkapitalbevis gjøres til gjeldende kurs i markedet.

Vedrørende transaksjoner med nærstående parter inneholder konsernets etiske retningslinjer regler for hvordan eventuelle interessekonflikter skal håndteres. Reglene gjelder for tillitsvalgte og ansatte i konsernet. "Instruks for styret i Sparebanken Møre" inneholder særlige regler knyttet til behandling av saker hvor styremedlemmer selv, eller nærstående av disse, har direkte eller indirekte interesser. Styremedlemmene skal melde fra til styret også hvis de direkte eller indirekte har en vesentlig interesse i en avtale som skal inngås av banken.

Dersom det skulle forekomme ikke-uvesentlige transaksjoner mellom Sparebanken Møre konsernet og egenkapitalbevisene, styremedlemmer, ledende ansatte eller nærstående av disse, med mindre det gjelder saker som behandles av forstanderskapet, skal styret sørge for at det foreligger verdivurdering fra uavhengig tredjepart.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

5. FRI OMSETTELIGHET

Sparebanken Møres egenkapitalbevis er notert på Oslo Børs og er fritt omsettelige. Vedtektene inneholder ingen begrensninger på omsetteligheten.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

6. GENERALFORSAMLING (FORSTANDERSKAPET)

En sparebank er i utgangspunktet en selveid institusjon og styringsstrukturen og sammensetningen av styringsorganene skiller seg fra aksjeselskaper, jf sparebanklovens § 7 om hvilke organer en sparebank skal ha. Sparebanken Møre etterlever denne bestemmelsen i sparebankloven, og dette representerer derfor et avvik fra anbefalingen.

Sparebanken Møres forstanderskap består av i alt 52 forstandere med 24 varaforstandere. Det er lik representasjon fra hver av de fire gruppene som forstanderskapet består av; innskytere, det offentlige, egenkapitalbevisiere og ansatte.

Innkalling til forstanderskapets møter sendes medlemmene med minst 21 dagers varsel. Innkallingen gjøres også tilgjengelig på bankens hjemmesider, samt offentliggjøres på Oslo Børs. Forstanderskapet kan ikke treffe beslutning i andre saker enn dem som er bestemt angitt i innkallingen. De forslag til vedtak og saksvedlegg som sendes ut skal være tilstrekkelig detaljert og dekkende til at forstanderskapets medlemmer kan ta stilling til de saker som skal behandles. Medlemmer av styret, kontrollkomiteen, valgkomiteen og

ekstern revisor deltar på forstanderskapets møter. Forstanderskapets leder er møteleder, eller ved dennes fravær, nestlederen. Styrets leder og administrerende direktør har møteplikt i forstanderskapet.

Avvik fra anbefalingen: Mindre avvik da styringsstrukturen og sammensetningen av styringsorganene i en sparebank skiller seg fra aksjeselskaper

7. VALGKOMITEER

De ulike valg av tillitsrepresentanter i banken gjøres i henhold til de prinsipper som er nedfelt i bankens vedtekter. Egne valgkomiteer for innskytvalget og egenkapitalbeviservalgset forbereder disse valgene. Forstanderskapets valgkomité forbereder valg av leder og nestleder i forstanderskapet, leder, nestleder og øvrige medlemmer og varamedlemmer til styret eksklusiv de ansattes representanter, valg av leder, nestleder, medlemmer og varamedlemmer av kontrollkomiteen, samt valg av leder, medlemmer og varamedlemmer av valgkomiteen.

Forstanderskapet velger en valgkomité blant forstanderskapets medlemmer. Valgkomiteen skal bestå av 8 medlemmer og 4 varamedlemmer og ha representanter fra alle grupper som er representert i forstanderskapet. Det skal tilstrebes geografisk spredning av medlemmene innenfor kommunene der sparebanken har sitt virksomhetsområde. Valget gjelder for 2 år av gangen.

Når det gjelder valgkomité for innskyternes valg til forstanderskapet velges disse av inn-

skytervalgte medlemmer av forstanderskapet. Denne komiteen skal ha 6 medlemmer og 6 varamedlemmer.

Valgkomité for egenkapitalbeviserier valg til forstanderskapet velges av egenkapitalbeviseriervalgte medlemmer av forstanderskapet. Denne komiteen skal ha 3 medlemmer med 1 varamedlem. De fleste av de som velges som representanter til forstanderskapet av egenkapitalbeviserierne er samtidig blant bankens større egenkapitalbeviseriere.

De enkelte komiteers innstillinger begrunnes.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

8. BEDRIFTSFORSAMLING OG STYRE, SAMMENSETNING OG UAVHENGIGHET

Det vises til punkt 6 for informasjon om sammensetningen av en sparebanks organer. Styret består av 7 medlemmer, med 4 varamedlemmer, valgt av forstanderskapet. Ett av medlemmene er valgt blant bankens ansatte. Alle styremedlemmene er uavhengige av bankens daglige ledelse og vesentlige forretningsforbindelser. Styrets leder og nestleder er valgt av forstanderskapet ved særskilte valg. Samtlige valgte medlemmer velges for 2 år og varamedlemmer for 1 år. Av de valgte medlemmer er tre på valg det ene året, og fire medlemmer på valg påfølgende år. Medlemmer og varamedlemmer som er på valg kan gjenvelges. Et valgt medlem av styret kan ikke ha dette tillitsvervet i et sammenhengende tidsrom lengre enn 12 år, eller ha dette tillitsvervet i mer enn 20 år sammenlagt.

Ved valg av styrets medlemmer søkes behovet for kontinuitet og uavhengighet oppnådd i tillegg til en balansert sammensetning. Styrets totale kompetansesammensetning, kapasitet og mangfold vektlegges.

Årsrapporten inneholder ytterligere opplysninger om styrets medlemmer, herunder også hvor mange egenkapitalbevis det enkelte medlem eier. Sparebanken Møre har ikke noe program for styremedlemmers kjøp av egenkapitalbevis.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

9. STYRETS ARBEID

Styret leder sparebankens virksomhet. Styret er ansvarlig for at de midler sparebanken rår over forvaltes på en trygg og hensiktsmessig måte. Styret skal sørge for en tilfredsstillende organisering av bankens virksomhet, og har plikt til å påse at bokføring og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll. Styret fastsetter også bevilgningsreglementet for banken.

Gjennom "Instruks for styret i Sparebanken Møre" er styrets ansvar og oppgaver nedfelt. Instruksen revideres regelmessig. Det er videre vedtatt "Instruks for adm. direktør". Disse instruksene danner grunnlag for etablert ansvars- og oppgavefordeling mellom styret og administrerende direktør.

Styrets leder skal innen mai hvert år, i samråd med administrerende direktør, sette opp forslag til en årlig plan for styrets arbeid i det kommende året med særlig vekt på mål, strategi og gjennomføring, herunder møteplan og

hovedpunkter på agenda for styremøtene for neste kalenderår.

Styret evaluerer årlig sin egen arbeidsform og kompetanse med sikte på forbedringstiltak.

Styret vedtar de overordnede langsiktige økonomiske målene for Sparebanken Møre. Disse er nedfelt i konsernets strategiske plan. Detaljene i planen rulleres årlig i en felles prosess mellom styret og bankens toppledergruppe. Styret sikrer på denne måten at banken ledes slik at de fastsatte overordnede mål nås. Blant disse er det langsiktige og stabile målet på egenkapitalavkastning – minst 6 prosentpoeng over langsiktig statsobligasjonsrente – samt målsetting om å sikre at egenkapitalbeviserne får en avkastning i overensstemmelse med Sparebanken Møres utbyttepolitikk. Fokus på god soliditet i konsernet vektlegges også vesentlig i denne sammenheng.

I de tilfeller der styrets leder eller annet styremedlem anses som inhabil i forhold til de saker som behandles, fratrer styrets leder eller annet styremedlem ved behandlingen. Saksnotat blir ikke fremlagt for dette medlemmet. I de tilfeller der styrets leder anses inhabil ledes behandlingen av styrets nestleder.

Sparebanken Møre har etablert eget revisjonsutvalg. Utvalgets medlemmer er valgt av og blant styrets medlemmer, og består av totalt 3 personer. Revisjonsutvalgets formål er å foreta mer grundige vurderinger av utpekte saksområder og rapportere resultatet til styret. Revisjonsutvalget skal se til at institusjonen har en uavhengig og effektiv ekstern og intern re-

visjon og en tilfredsstillende regnskapsrapportering og risikohåndtering i samsvar med lover og forskrifter. Revisjonsutvalget har samlet den kompetansen som ut fra bankens organisasjon og virksomhet er nødvendig for å ivareta utvalgets oppgaver. Uavhengighet er ivaretatt i henhold til anbefalingen.

Sparebanken Møre har etablert et eget kompensasjonsutvalg. Det vises til punkt 12 for mer informasjon om dette.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

10. RISIKOSTYRING OG INTERNKONTROLL

Sparebanken Møre legger til grunn en helhetlig risikostyringsprosess som grunnlag for sin internkontroll. Dette er blant annet nedfelt i bankens styrevedtatte "Risikopolitik". For å utøve en helhetlig risikostyring i Sparebanken Møre benyttes den globale internkontrollstandarden COSO-modellen.

Styrevedtatte "Overordnede retningslinjer for styring og kontroll i Sparebanken Møre" har nedfelt som utgangspunkt at den enkelte leder i konsernet skal sørge for å ha tilstrekkelig kunnskap om alle vesentlige risikoer innen eget ansvarsområde, slik at risikoen kan forvaltes på en økonomisk og administrativt forsvarlig måte.

I "Instruks for styret i Sparebanken Møre" er styrets rolle, styrearbeidets betydning, form, innhold og gjennomføring definert. Inkludert her er også risikostyring, både gjennom styringsfunksjonen og tilsynsfunksjonen.

Videre er det utarbeidet egen instruks for revisjonsutvalget i konsernet, samt egen instruks for kompensasjonsutvalget.

Styret påser at risikostyringen og internkontrollen i Sparebanken Møre er tilstrekkelig og systematisk, og at disse prosessene er etablert i samsvar med lover og forskrifter, vedtekter, etiske retningslinjer, pålegg, og eksterne og interne retningslinjer. Styret fastsetter prinsippene og retningslinjer for risikostyring og internkontroll for de ulike aktivitetsnivåene i samsvar med bankens og konsernets risikobærende evne, og forsikrer seg om at strategier og retningslinjer blir formidlet til de ansatte. Styret vurderer systematisk og jevnlig strategier og retningslinjer for risikostyringen. Styret overvåker og periodisk vurderer effektiviteten av konsernets overordnede styring og kontroll, herunder tar hensyn til interne og eksterne påvirkningsforhold. Siste gjelder særlig ved endringer i konjunkturer og makroøkonomiske rammebetingelser.

For å påse at Sparebanken Møre utfører tilfredsstillende risikostyring og internkontroll, mottar styret løpende gjennom året flere typer rapporter fra Sparebanken Møres kontrollorganer, herunder avdeling Risikostyring, avdeling Compliance, intern og ekstern revisor. Styret er selv aktiv i årlig ICAAP gjennom implementering av denne i langsiktig strategisk plan. Styret reviderer og vedtar minst årlig alle bankens overordnede risikostyringsdokument. Administrerende direktørs rapportering om hvorledes oppbygning og effektiviteten er i konsernets internkontroll gjennomføres hvert år i fjerde kvartal.

Både styrets årsrapport og årsregnskapet for øvrig inneholder ytterligere informasjon om Sparebanken Møres risikostyring og internkontroll.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

11. GODTGJØRELSE TIL STYRET

Godtgjørelse til styrets medlemmer fastsettes av forstanderskapet. Styremedlemmenes honorar er ikke resultatavhengig, og er i sin helhet avgrenset til ordinært styrehonorar, eventuelt også tilleggshonorar for deltakelse i revisjonsutvalg og kompensasjonsutvalg.

Utgangspunktet er at styrets medlemmer ikke har oppgaver for Sparebanken Møre utover styrevervet. I de tilfeller der selskaper som styrets medlemmer har tilknytning til påtar seg oppgaver for Sparebanken Møre blir hele styret informert. Honorar for slike tjenester blir godkjent av styret. Dersom det har vært gitt godtgjørelser utover vanlig styrehonorar blir disse opplyst om i noter i årsrapporten.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

12. GODTGJØRELSE TIL LEDENDE ANSATTE

Forskrift om godtgjørelsesordning, blant annet for banker, trådte i kraft 1. januar 2011. Forskriften gjennomfører EUs kapitaldekningsdirektivs (CRD III) bestemmelser om gode godtgjørelsessystemer for å redusere overdreven risikotaking og fremme en sunn og effektiv risikohåndtering i finansielle foretak.

Alle foretak med mer enn 50 ansatte eller en forvaltningskapital over 5 mrd. kroner skal ha et eget godtgjørelsesutvalg/kompensasjonsutvalg. I foretak med forvaltningskapital mindre enn 100 mrd. kroner kan utvalget bestå av hele eller deler av styret. Sparebanken Møre har etablert et slikt kompensasjonsutvalg, valgt av og blant styrets medlemmer. Styret er ansvarlig for å godkjenne og vedlikeholde godtgjørelsespolitikken for Sparebanken Møre, samt vurdere og overvåke effektene av godtgjørelsespolitikken. Praktisering av godtgjørelsesordningen skal minst en gang i året gjennomgås av uavhengig kontrollorgan, og det skal utarbeides egen rapport om den årlige gjennomgangen. I Sparebanken Møre utarbeides rapport om praktisering av godtgjørelsesordningen av konsernets internrevisor, BDO.

Sparebanken Møre opererer ikke med incentivbasert avlønning (provisjon) for noen av bankens ansatte. Det er etablert en kollektiv bonusordning, med et felles beregningsprinsipp for alle ansatte, eventuelt avkortet i forhold til ansettelsestid eller stillingsbrøk i løpet av året. Administrerende direktør er ikke innbefattet av denne ordningen. Bonusens størrelse er avhengig av konsernets overordnede måloppnåelse i forhold til konsernets langsiktige strategiske plan. Den enkelte ansatte kan utover dette motta et engangstillegg utover fastlønn basert på personens måloppnåelse i forhold til individuell handlingsplan. Et slikt engangstillegg gis basert på en helhetsvurdering av den ansattes måloppnåelse over flere aspekter,

slik som eksempelvis oppnåelse av den enkeltes saks- og personresultat, graden av totaloppnåelse for alle måltall satt i individuell balansert målstyring, og evt. andre prestasjoner gjennom året som ikke allerede var nedfelt i inngått medarbeideravtale.

Bonus utbetales i form av tildeling av et antall egenkapitalbevis fra Sparebanken Møres beholdning av egne egenkapitalbevis tilsvarende markedsverdi på oppgjørstidspunktet, samt et kontantbeløp. Minimum 50 % av bonusen skal være i form av egenkapitalbevis. Egenkapitalbevisene må holdes minimum ett år for eventuelt salg.

I henhold til forskrift har Sparebanken Møre definert en gruppe med ledende ansatte. Dette er personer med tilknytning til konsernets ledergrupper. Videre er det definert opp personer som har vesentlig betydning for konsernets risikoeksponering, personer med ansvar for kontrolloppgaver, samt til-litsvalgte. Bonus og engangstillegg til denne gruppen personer skal være i henhold til spesielle regler nedfelt i forskriften. Dette innebærer blant annet at tildelte egenkapitalbevis må holdes i minimum tre år for salg, evt. disponeres med inntil 1/3 pr år. Ved vesentlig negativ utvikling i påfølgende år kan banken trekke tilbake hele eller deler av bonus («clawback»).

Fastsettelsen av lønn til administrerende direktør besluttes av styret i styremøte. Styret blir informert om lønn og annen godtgjørelse til de medarbeiderne som rapporterer til administrerende direktør.

Egne retningslinjer for godtgjørelsesordning i Sparebanken Møre er utarbeidet og fremlagt for forstanderskapet.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

13. INFORMASJON OG KOMMUNIKASJON

Det er utarbeidet styrevedtatte retningslinjer for rapportering av finansiell og annen informasjon.

Sparebanken Møre legger vekt på at korrekt, relevant og tidsriktig informasjon om konsernets utvikling og resultater skal skape tillit ovenfor investormarkedet. Gjennom årsrapporten og kvartalsrapportene søker banken å oppnå den nødvendige åpenhet om de vesentlige faktorene knyttet til bankens utvikling. Dette gjøres for at markedsaktørene skal ha mest mulig korrekt bilde av bankens situasjon. I tillegg gjennomfører bankens ledelse egne presentasjoner både lokalt og i Oslo i tilknytning til fremleggelse av Sparebanken Møres års- og kvartalsresultater. Denne informasjonen er også samtidig tilgjengelig for hele markedet via bankens nettsider, samt offentliggjøring på Oslo Børs.

Års- og kvartalsrapporter blir utarbeidet i engelsk utgave til Sparebanken Møres utenlandsforbindelser. Bankens større bankforbindelser i utlandet blir også orientert jevnlig, blant annet gjennom oppsøkende aktiviteter der Sparebanken Møres regnskap og utvikling er blant temaene. Det utarbeides årlig en egen investor relations plan for hvilke inter-

senter som skal oppsøkes, og når og hvordan dette skal foregå.

Opplysninger knyttet til bankens egenkapitalbevis, utbyttepolitikk og finanskalender finnes både i årsrapporter og på bankens nettsider.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

14. SELSKAPSOVERTAKELSE

Sparebanken Møre er en selveiende institusjon som ikke kan bli overtatt av andre gjennom oppkjøp. Strukturendringer krever tillatelse fra myndighetene. Ved erverv av egenkapitalbevis som medfører eierskap utover 10 prosent av eierandelskapitalen må det søkes tillatelse fra Finanstilsynet.

Avvik fra anbefalingen: På grunn av lovpålagt eierbegrensning i sparebanker medfører dette punktet et avvik

15. REVISOR

Forstanderskapet velger revisor og fastsetter revisors godtgjørelse.

Bankens eksterne revisor, Ernst & Young, er revisor både i morbank og datterselskap i konsernet. Revisor utarbeider årlig en plan for gjennomføring av revisjonsarbeidet det kommende år. Revisor presenterer planen i revisjonsutvalget og styremøte. Revisjonsutvalgets årsplan inneholder ett årlig møte med revisor hvor bankens ledelse ikke er til stede. I tillegg har revisjonsutvalget/styret møter med revisor der revisors syn på bankens risikoområder, interne kontrollrutiner og regnskapsprinsipper gjennomgås.

I denne gjennomgangen påpeker revisor eventuelle områder der det bør gjennomføres kvalitetsheving, og revisor fremmer forslag til forbedringstiltak. Ekstern revisor deltar i de revisjonsutvalgs- og styremøter der årsregnskapet behandles, og han gjennomgår der de områder det er vesentlige forhold å informere om. Revisor presenterer årlig en oversikt over fakturerte/påløpte honorarer som er splittet mellom ordinært revisjonshonorar og andre tjenester. Styret har fastsatt retningslinjer for den daglige ledelsens adgang til å benytte revisor til andre tjenester enn revisjon.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

En engasjert bank i Møre og Romsdal

HOVEDADMINISTRASJONEN

Keiser Wilhelmsgt. 29-33

Postboks 121

6001 Ålesund

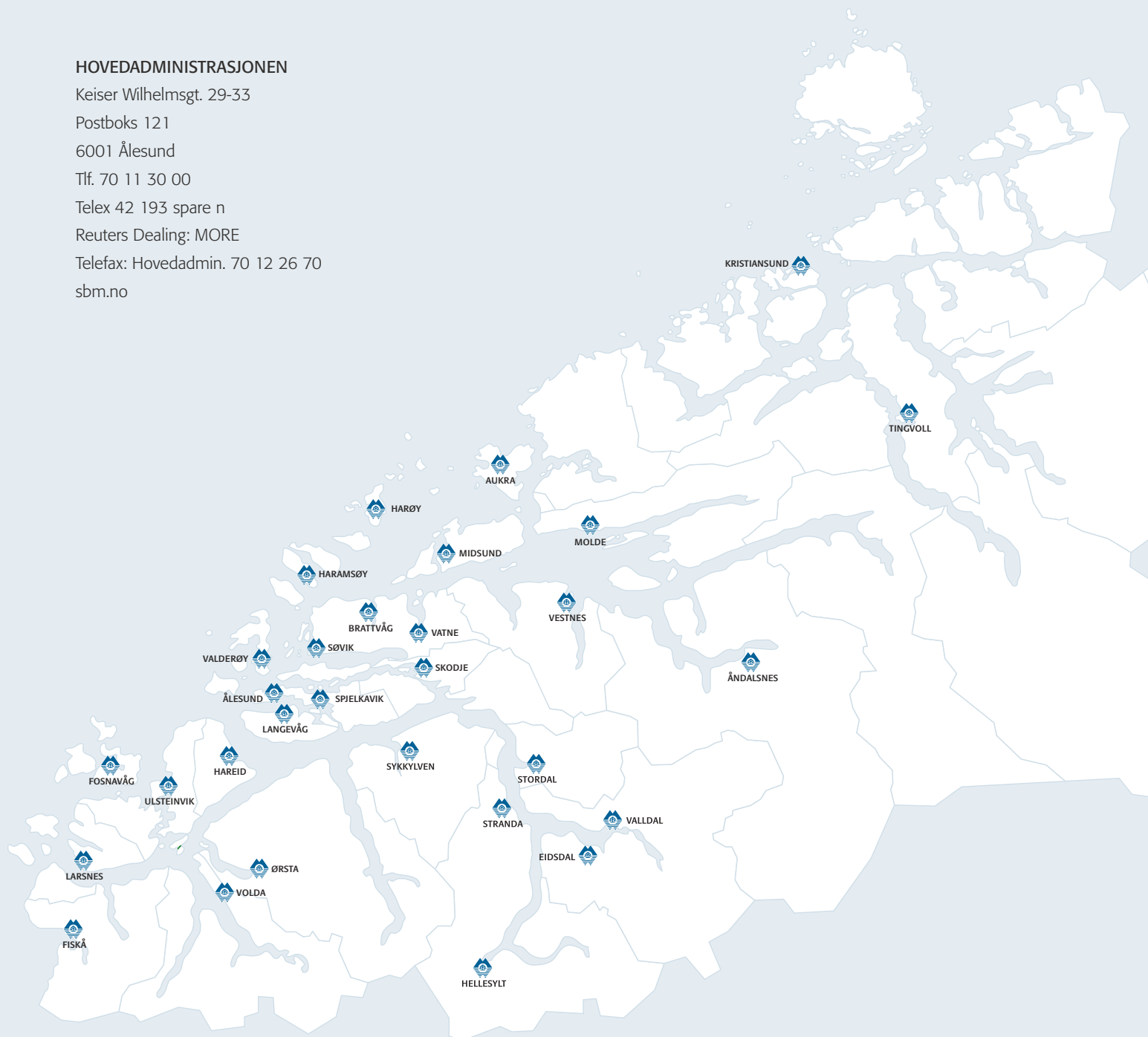
Tlf. 70 11 30 00

Telex 42 193 spare n

Reuters Dealing: MORE

Telefax: Hovedadmin. 70 12 26 70

sbm.no



Design: HAVNEVIK AS

Foto: MARIUS BECK DAHLE, TONY HALL

